

Regionplan | 2024-2026

ANTAGEN AV REGIONFULLMÄKTIGE DEN 22-23 NOVEMBER 2023

Innehåll

Inledning	4
Vision, värdegrund och strategi	6
Policy	8
Att styra mot målen	10

Nöjda invånare och samarbetspartners	11
God tillgänglighet	12
Bra bemötande och delaktighet	13
Hälsa och välbefinnande	13
Stärkt samverkan	13
Långsiktig inriktning och mått	14

Hållbar utveckling i hela länet	15
God, jämställd och jämlik hälsa	16
Kompetensförsörjning i Kalmar län	17
Folkhögskolor	17
Stärkt innovationsförmåga och ökad förnyelse	17
E-hälsolänet	18
Levande landsbygd	18
Infrastruktur och kommunikationer	19
Kollektivtrafik	20
Grön omställning	22
Kultur i hela länet	23
Handlingsplaner och program som revideras under 2024-2026	23
Långsiktig inriktning och mått	24

Sveriges bästa kvalitet, tillgänglighet och säkerhet	25
Nära vård	27
Hälsofrämjande och förebyggande arbete	27
Psykisk hälsa	28
God tillgänglighet	29
Digital omställning	29
Jämlik och jämställd hälso- och sjukvård	31
Kvinnors hälsa	31
Kunskapsbaserad och säker hälso- och sjukvård	31
Stärkt cancervård	31
Utveckling, forskning och innovation	32
Civilt försvar och beredskap	32
Långsiktig inriktning och mått	33

En av Sveriges bästa arbetsplatser	35
Strategisk kompetensförsörjning	36
Samverkan med utbildningsanordnare	36
Minskat beroende av bemanningsbolag	37
Utveckla och behålla medarbetare	38
Attrahera och rekrytera medarbetare	39
En god arbetsmiljö	39
Tydligt chefskap och utvecklande ledarskap	40
Långsiktig inriktning och mått	40

God ekonomisk hushållning	41
God ekonomisk hushållning	42
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	43
Skattesats	46
Förändringar i priser och avgifter	46
Finansiell analys	49
Antaganden för pris- och löneutveckling	51
Uppdrag och överenskommelser	52
Resultatbudget (bilaga 1)	56
Driftramar (bilaga 2)	57
Verksamhets- och ramförändringar	58
Kassaflödesanalys och balansbudget, (bilaga 3 och 4)	59
Investeringar (Bilaga 5A och B)	59
Långsiktig inriktning och mått	62

Uppdrag till regiondirektören under planperioden 2024-2026	62
---	-----------

Bilagor	63
Resultatbudget, mnkr	64
Driftramar, tkr	65
Kassaflödesbudget, mnkr	67
Balansbudget, mnkr	67
Investeringsbudget fastigheter, tkr	68
Investeringsbudget – Inventarier samt bidrag till infrastruktur, tkr	70
Ekonomiskt partistöd	70
Styrning och uppföljning	71

Inledning

Region Kalmar län har en stark ekonomisk grund som skapats genom ett långsiktigt ansvarstagande och regionen har klarat såväl finansiering av investeringar som att möta nya behov inom viktiga utvecklingsområden. Den strukturjusterade kostnaden för hälso- och sjukvård har under en lång period varit en av de lägsta i landet och nettokostnadsutvecklingen har över tid varit låg i förhållande till andra regioner. Därutöver har Region Kalmar län en verksamhet som i flera nationella jämförelser visar på goda verksamhetsresultat i förhållande till övriga regioner.

Världsekonomin präglas just nu av den fortsatt höga inflationen. Följden av hög inflation och stigande räntor kännetecknas av låg tillväxt och svag utveckling av det reala skatteunderlaget. Trots starka ekonomiska resultat i regionerna de senaste åren väntas nu ekonomiskt besvärliga år. De ekonomiska utmaningarna är en konsekvens av generella kostnadsökningar samt att inflationen bidrar till ökade kostnader för pensioner. I ekonomiskt utmanande tider är det viktigt att bibehålla det långsiktiga arbetet med fokus på en kostnadseffektiv verksamhet med god tillgänglighet och rätt kvalitet.

För det första året i planperioden kommer effekterna att fortsatt vara extra kännbara, medan det därefter fortfarande är mer osäkert. Regionen kommer med anledning av det att, precis som för 2023, kortsiktigt göra ett avsteg från det långsiktiga överskottsmålet om två procent. För att mildra effekten av det extraordinära läget disponeras medel ur resultatutjämningsreserven för 2024. Med anledning av det ansträngda ekonomiska läget är resurstillskotten främst kopplade till målet om långsiktig god ekonomisk hushållning och en låg kostnadsutveckling över tid. Därutöver kommer den ekonomiska utmaningen att mötas av åtgärder för att regionens kostnadsutveckling inte ska påverka målet på längre sikt.

Samtidigt blir den långsiktiga utmaningen med demografins utveckling alltmer kännbar och behovet av vård och omsorg ökar samtidigt som det råder brist på arbetskraft. Dagens system kommer inte att klara av att möta framtida vårdbehov utifrån tillgängliga resurser och det kommer att krävas förändringar av vårdutbudet. Hälso- och sjukvårdssystemet behöver utvecklas för att möta befolkningens behov och som ger förutsättningar för samskapande mellan invånaren och vården. Målet är att på lång sikt sträva efter en jämställd och jämlik vård och de befintliga resurserna ska användas på bästa tänkbara sätt.

Omställningen av hälso- och sjukvårdssystemet har potential att förbättra befolkningens hälsa och tillvarata samhällets resurser på ett bättre sätt än idag. Inte minst är detta relevant i det ekonomiska läge som råder. Nyckeln finns bland annat i att Nära vård bjuder in invånaren till samskapande och att digitaliseringens möjligheter tillvaratas. I den nära vården blir invånaren delaktig i vården och omsorgen i större utsträckning. Det som skapar god hälsa och välmående hos den enskilde leder också till ett välmående samhälle. Insatser och stöd som är personanpassade ger bättre resultat och blir billigare för samhället.

Inriktningen är att flytta fokus från sjukdom och behandling till hälsofrämjande och förebyggande insatser. Region Kalmar län ska arbeta för en god och jämlik hälsa hos länets alla invånare, utifrån Agenda 2030, den nationella folkhälsopolitiken samt den regionala utvecklingsstrategin. Regionen har en betydelsefull roll i att tydliggöra samband och länka samman aktörer, som tillsammans kan bidra till förbättrad hälsa för länets invånare. De möjligheter som digitalisering och e-hälsa

skapar ska användas för att stärka individens möjlighet att stå i centrum i frågor som gäller hälsa och livsstil.

Hälso- och sjukvården ska finnas där när invånarna behöver den och det ska vara enkelt att få kontakt. Invånaren ska uppleva att det går snabbt att få en bedömning och att det tar rimlig tid att få behandling.

Invånaren ska också känna sig trygg med att veta vad nästa steg är vid en utredning eller behandling. Det digitala invånarerbjudandet ska vara tydligt och jämlikt. Målbilden för digitalisering, *Digitalt när det går, fysiskt när det behövs* är vägledande i utvecklingen av digitala tjänster.

Takten i den gröna omställningen behöver öka och Region Kalmar län är en viktig motor i länet. Det övergripande hållbarhetsarbetet utgår från Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen. Klimatpåverkan ska fortsatt minskas samtidigt som anpassningar behöver göras till dagens klimatförändringar. Med ökade hållbarhetskrav från både invånare och lagstiftning är den cirkulära ekonomin ett sätt att framtidssäkra konkurrenskraft och utvecklingsförmåga för både den offentliga sektorn och näringslivet. En cirkulär ekonomi bidrar till minskat resursuttag, minskat energianvändning, förlängt livslängd av produkter samt bättre återvinningssystem. Vatten av god kvalitet och i tillräcklig mängd är avgörande för regionens utveckling. För att trygga människors hälsa och de gröna näringarna är det viktigt att skydda råvatten i samhällsplane-

I ekonomiskt utmanande tider är det viktigt att bibehålla det långsiktiga arbetet med fokus på en kostnadseffektiv verksamhet med god tillgänglighet och rätt kvalitet.

ringen och hushålla med de begränsade vattenresurserna.

Det finns även ett behov av att bygga en ökad krisberedskap och robusthet för att stå emot eventuella hot mot vår säkerhet och självständighet tillsammans med andra aktörer. Hälso- och sjukvården är en samhällsviktig funktion med en central roll i det civila försvaret. Region Kalmar län har en god beredskap för att förebygga och hantera extraordinära händelser. Målet är en robust organisation med förmåga att bibehålla sin funktion även vid omfattande oväntade händelser, höjd beredskap och ytterst krig.

Hela Kalmar län ska leva och utvecklas. Kollektivtrafik ger livskraft till hela länet och bidrar till bland annat till arbetspendling, fler jobb och växande företag. Region Kalmar län erbjuder resor inom länet och till tillväxtmotorer i angränsande län. Vi ska vara ledande när det gäller landsbygdsutveckling i vår region. Länet ska ha tillgång till en god samhällsservice och fungerande kommersiell service och infrastruktur, för att näringarna ska kunna utvecklas och behålla sin konkurrenskraft. Det är avgörande för att människor ska kunna bo, verka och leva i länet, och för att nya såväl som etablerade företag ska kunna växa. Större samverkan mellan regionen och länets kommuner ska bidra till att locka nyetableringar till länet.

Välfärdens utmaning att hitta rätt kompetens står i fokus både nationellt och inom länet. Tillgången till rätt kompetens är avgörande för möjligheten att bedriva verksamhet. Invånare i arbetsför ålder minskar samtidigt som behoven av välfärd ökar. Region Kalmar län ska vara en attraktiv arbetsplats som erbjuder utvecklingsmöjligheter och delaktighet. En god arbetsmiljö är grunden för ett långt och hållbart arbetsliv. Region Kalmar län strävar efter att ständigt förbättra medarbetarnas arbetsmiljö både organisatoriskt, socialt och fysiskt. Arbetet med att stärka och utveckla Region Kalmar läns arbetsgivarvarumärke spelar stor roll för att attrahera och rekrytera nya medarbetare, men också för att behålla medarbetare. Regionens chefer och ledare har stor påverkan på organisationens attraktivitet och att nå målet som Sveriges bästa arbetsplats. Regionens chef- och ledarskapsstrategi är utgångspunkten för ett vidare arbete med framtidens chef- och ledarskap. Arbetet med att minska andelen inhyrd personal ska intensifieras. En kraftig minskning av andelen inhyrd vårdpersonal påbörjas under 2023 och utfasning sker stegvis utifrån målet att vara oberoende av hyrbolagspersonal till utgången av 2024 ■

Vision, värdegrund och strategi

Region Kalmar län har visionen "Tillsammans för ett friskare, tryggare och rikare liv".

I allt vi gör är vårt förhållningssätt öppet, engagerat och kunnigt.

Region Kalmar län arbetar för livskvalitet och god hälsa för länets alla invånare. Vi arbetar för att länet ska vara en plats där både människor, företag och organisationer kan växa på ett hållbart sätt. Allt för att Kalmar län ska vara ett län att leva, arbeta och utvecklas i.

Region Kalmar län är en politiskt styrd organisation som erbjuder hälso- och sjukvård, kollektivtrafik, utbildning samt förutsättningar för regional utveckling och kulturliv. Tillsammans med länets kommuner, lärosäten, näringsliv och civilsamhället ska vi skapa de bästa förutsättningarna för invånare, näringsliv och organisationer i länet.

Värdegrund

En värdegrund är de grundläggande värderingar som formar en organisations normer och handlingar. I Region Kalmar län är det öppet, engagerat och kunnigt som är grunden för vårt arbete.

Basen för värdegrunden är människovärdesprincipen om alla människors lika och unika värde samt FN:s konventioner om mänskliga rättigheter, Barnkonventionen och rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Den bygger också på rättsliga principer som till exempel demokrati, legalitet, objektivitet och fri åsiktsbildning.

Värdegrunden visar i vilken anda medarbetare ska agera och är en ständigt pågående process. En öppen och löpande dialog kring avvägningar i frågor om kultur, klimat och beteenden behöver pågå mellan alla medarbetare, på alla nivåer och i alla verksamheter.

Varje dag lite bättre – Kraften hos många!

Region Kalmar läns övergripande strategi för kvalitet och utveckling ligger till grund för att skapa en gemensam kvalitetskultur och en lärande organisation. Strategin *Varje dag lite bättre – kraften hos många!* bygger på kraften i allas engagemang och insatser.

I en lärande organisation är både de små förbättringarna och de större kliven betydelsefulla. Förbättringar i vardagen är ofta steget till något större. Verksamheten utvecklas kontinuerligt och metodiskt. Detta görs genom att mäta och utvärdera

resultat, identifiera utvecklingsområden, sätta mål, genomföra förbättringar, följa upp och ge återkoppling för lärande.

Fokus i arbetet är alltid att öka värdet för dem vi är till för. Därför involveras invånare, patienter, närstående, resenärer samt företag och organisationer i förbättringsarbeten. Det är den tänkta målgruppens behov som styr utvecklingen och det är där vi mäter om vi lyckas.

Förbättringsarbete handlar till stor del om medarbetarnas engagemang och insatser. Alla medarbetare i regionen har två uppdrag – att utföra dagens arbete och att arbeta med förbättringar inför morgondagen. Chefen är förbättringsledare och kulturbärare genom att verka för ett klimat som uppmuntar och tar vara på idéer och innovativa lösningar som gynnar invånare och samarbetspartners.

Policy

Region Kalmar län har visionen *Tillsammans – för ett friskare, tryggare och rikare liv*. Vi utgår från våra intressenters behov och förväntningar och erbjuder tjänster inom hälso- och sjukvård, tandvård, kollektivtrafik, utbildning och bildning. Vi fungerar som en samlande och pådrivande kraft för länets näringsliv, kultur och utveckling. Vårt förhållningssätt är öppet, engagerat och kunnigt.

Samarbete, dialog och öppen kommunikation är kännetecknande för vår verksamhet. Genom att mötas bygger vi relationer och samhörighet som ger oss kraft att utveckla oss själva och länet. Därför tar vi initiativ till samarbete internt, externt, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Det hälsofrämjande perspektivet präglar både våra möten med invånare och vår vardag kollegor emellan. Utifrån vår vision arbetar vi för att skapa en god och jämlik hälsa hos alla.

Alla som kommer i kontakt med Region Kalmar län får bra bemötande och god service. Vårt arbete utgår från de mänskliga rättigheterna och präglas av att alla människor är lika mycket värda. Mänskliga rättigheter gäller för alla människor och alla människor har rätt till livet på lika villkor. Varje människa möts med respekt och utifrån sina förutsättningar. De vi möter behandlas likvärdigt oavsett personliga egenskaper, bostadsort, ålder, kön, funktionsnedsättning, utbildning, socioekonomisk ställning, etnisk eller religiös tillhörighet, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Verksamheten ska vara känd, tillgänglig och anpassad för barn. Region Kalmar län arbetar för att barn och unga har inflytande över beslut som rör dem.

Region Kalmar län arbetar med systematiska förbättringar och innovativa lösningar för att utveckla verksamheten. *Varje dag lite bättre – kraften hos många!* är vår strategi som genom-syrar allt vi gör. Strategin bygger på kraften i allas engagemang och insatser. Genom att öppet lära av vad vi gör, av varandra och av andra förbättras verksamheten steg för steg. Att skapa förutsättningar, involvera och motivera är några av våra chefers viktigaste uppgifter. Ett innovativt klimat uppmuntrar och tar vara på förbättringsidéer och innovationer för att gynna invånare, patienter och medarbetare.

Vår verksamhet utgår från lagstiftning och åtaganden som är relevanta för organisationens förutsättningar och intressenters behov. Informations-, miljö-, arbetsmiljö-, kvalitets- och säkerhetsarbetet utgår från gemensamma etiska värderingar och lagar samt regler och interna riktlinjer. Utvecklingsarbetet präglas av ett systematiskt och förebyggande arbetssätt med tydliga mål och uppföljning. Kvaliteten säkras genom att vi fort-löpande identifierar, dokumenterar, visualiserar och utvecklar våra processer.

Region Kalmar län verkar för hållbar utveckling och tar långtgående ansvar när det gäller miljö, etik och ekonomi. Vi tar initiativ och verkar för att långsiktigt förebygga ohälsa och förebygg-ska skador för att minska påverkan på människa och miljö. De 17 globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030 utgör ramen för arbetet. Kemikalier, avfall, transporter, energi, läkemedel, hållbara upphandlingar och klimat står för den betydande mil-jöpåverkan i den egna verksamheten.

Vi strävar efter att ständigt förbättra arbetsmiljön såväl or-ganisatoriskt, socialt som fysiskt. Våra chefer får rätt kunskap, resurser och befogenheter och medarbetare ges introduktion och utbildning för ett säkert och hälsosamt arbete. Vi accep-terar inte kränkande särbehandling utan verkar för att arbets-platser präglas av delaktighet, jämställdhet, likabehandling och mångfald. Kompetensutveckling sker varje dag och vi lär av varandra. Alla medarbetare tar gemensamt ansvar för sin egen, arbetsgruppens och verksamhetens utveckling. Chefer är tydliga, engagerade och leder genom att kommunicera, utveckla goda relationer och skapa förutsättningar för god arbetsmiljö och effektivt arbete. Genom samråd och dialog mellan arbetsgivare, skyddsombud och medarbetare verkar vi för en hälsofrämjande arbetsplats och ett hållbart arbetsliv. Vi undersöker och riskbedömer både regelbundet och vid för-ändringar vår fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljö. Alla tillbud och olyckor rapporteras och åtgärdas och vi följer upp vårt systematiska arbetsmiljöarbete.

Region Kalmar län verkar för att vara en robust organisation som kan hantera påfrestningar i såväl vardag som i kris. I alla lägen ska vi klara våra åtaganden om en kvalitetssäkrad och trygg hälso- och sjukvård, tandvård, kollektivtrafik och utbild-nings. Det gör vi genom en väl etablerad säkerhetskultur hos alla medarbetare som omfattar såväl fysisk säkerhet som per-sonsäkerhet och informationssäkerhet. Genom ständigt fokus på risker eliminerar vi faror, tillbud och olyckor. Alla som kom-mer i kontakt med oss känner sig trygga med att vi finns här när de behöver oss och att informationen om dem hanteras korrekt. Vi tar vårt ansvar i den civila beredskapen och skapar förutsättningar för att ständigt öka vår förmåga ■

Region Kalmar län som organisation ska ta ett långtgående ansvar för hållbar utveckling, både när det gäller miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Agenda 2030 och de 17 hållbarhetsmålen genomsyrar regionplanen och de mest relevanta målen har lyfts inom respektive målområde i planen.

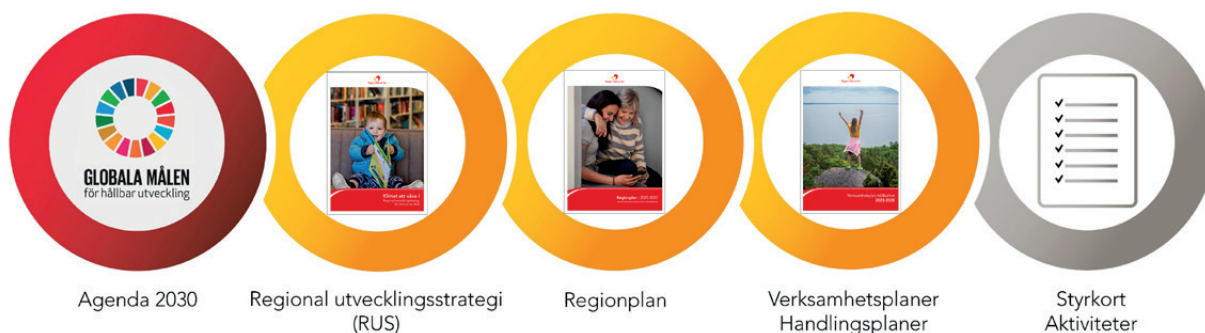

Att styra mot målen

Regionplan 2024–2026 är det övergripande styrdokument som omsätter Region Kalmar läns vision, värdegrund och övergripande strategi till långsiktiga mål inom fyra målområden: invånare och kund, verksamhet, medarbetare och ekonomi. Målen formuleras så att de beskriver vad som ska uppnås och mäts av med mått med tillhörande målvärde som möjliggör upp-

följning och analys av mål enligt modellen balanserad styrning.

Regionplanen är vägledande för regionstyrelsens och nämnders verksamhetsplaner/styrkort med mål, mått och aktiviteter. Uppföljning av regionplanen sker i två delårsrapporter, årsredovisning och uppföljningsrapporter. För mer detaljerad information se, bilaga 7- Styrning och uppföljning.

Mål

Målvärdena för regionfullmäktiges mått anges i ett kortsiktigt och ett långsiktigt målvärde. Det kortsiktiga målvärdet avser målsättningen för ett år framåt. För de mått som resultatet presenteras vartannat år, målsätts inte måttet de år då resultat ej finns tillgängligt.

Vid en utvärdering av god ekonomisk hushållning ska regionens mål och målsättningar vägas samman och en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av både ekonomi och verksamhet är en nödvändig förutsättning för att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning.

Nöjda invånare och samarbetspartners | Invånare och kund
Invånare ska uppleva god hälsa, livskvalitet samt bra bemötande och god tillgänglighet. Människor, organisationer och näringsliv ska ges möjlighet till delaktighet och medverkan i både utvecklingen av länet och i utvecklingen av Region Kalmar läns verksamhet.

Hållbar utveckling i hela länet | Verksamhet
Region Kalmar län ska vara en pådrivande och samlande kraft

för länets utveckling. Innovationsförmåga och konkurrenskraft ska bidra till tillväxt och hållbar utveckling både i länet och i den egna verksamheten.

Sveriges bästa kvalitet, tillgänglighet och säkerhet | Verksamhet
Region Kalmar län ska erbjuda en säker, tillgänglig, jämställd och jämlik hälso- och sjukvård av hög kvalitet med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser. Hälso- och sjukvården ska vara person- och familjecentrerad, sammanhållen och ha invånaren i fokus.

En av Sveriges bästa arbetsplatser | Medarbetare
Region Kalmar län ska vara en attraktiv arbetsplats som erbjuder utvecklingsmöjligheter och delaktighet. Arbetsmiljön ska bidra till ett hälsofrämjande och hållbart arbetsliv.

God ekonomisk hushållning | Ekonomi
Region Kalmar län ska genom ständiga förbättringar och kostnadseffektiva lösningar hushålla med tillgängliga resurser för att skapa och behålla en stark ekonomi som ger handlingsfrihet ■

Invånare och kund

Nöjda invånare och samarbetspartners

Nöjda invånare och samarbetspartners

Invånare ska uppleva god hälsa, livskvalitet samt bra bemötande och god tillgänglighet. Människor, organisationer och näringsliv ska ges möjlighet till delaktighet och medverkan i både utvecklingen av länet och i utvecklingen av Region Kalmar läns verksamhet.

Länets invånare ska uppleva god hälsa och livskvalitet och se Kalmar län som en trygg och attraktiv plats att leva och bo på. Kalmar läns regionala utvecklingsstrategi är resultatet av en omfattande dialog med kommuner, regioner, myndigheter, företrädare för näringsliv, utbildningsaktörer och föreningsliv samt representanter för grannlänen. Enligt den regionala utvecklingsstrategin ska länet vara en hållbar region där människor växer och där företag, föreningar och organisationer etablerar sig och utvecklas. Den regionala utvecklingsstrategin pekar även på fyra prioriterade utvecklingsområden: delaktighet, hälsa och välbefinnande, god miljö för barn och unga, hållbar samhällsplanering samt stärkt konkurrenskraft.

Hälsa är ett resultat av flera villkor och möjligheter, som utbildning, arbete och levnadsvanor. Det finns ett starkt samband mellan länets utveckling och hälsa. Utan god hälsa skapas ingen stark utveckling och utan stark regional utveckling finns inte resurserna att utveckla hälsan.

Region Kalmar läns uppdrag är att skapa goda förutsättningar för hållbar utveckling i hela länet och att alla invånare därmed ges möjlighet till ett friskt, tryggt och rikt liv.

Region Kalmar län finns till för flera olika målgrupper, som invånare, patienter, närstående, samarbetspartners samt medarbetare. Verksamheten ska alltid utgå från användarens perspektiv, behov och upplevelser. Främjande, förebyggande och tidiga insatser är viktiga. Processer börjar och slutar ofta utanför den egna organisation vilket gör samverkan till en grundläggande fråga.

Som invånare i Kalmar län ska man ha möjlighet att delta i ett jämlikt och jämställt dialogarbete om utvecklingen av länet. Det samma gäller samhällets aktörer som kommuner, näringsliv och civilsamhälle. Regionen involverar invånarna i beslutsprocesser och för dialog på alla nivåer. Invånare, patienter, närstående och medarbetare är jämbördiga parter som tillsammans utvecklar verksamheten. Arbetet ska ske på ett sätt som stärker tilliten till det demokratiska systemet. Demokratiska

fri- och rättigheter samt övertygelsen om alla människors lika värde är viktiga gemensamma ingångsvärden.

God tillgänglighet

Hälso- och sjukvården ska finnas där när invånarna behöver den och det ska vara enkelt att få kontakt. Invånaren ska uppleva att det går snabbt att få en bedömning och känna sig trygg med att veta vad nästa steg är vid en utredning eller behandling. Den nationella vårdgarantin innebär att en patient har rätt att få vård inom viss tid. Alla patienter ska få information om hur vårdgarantin fungerar och vilka möjligheter som finns om vårdgarantin inte kan uppfyllas inom organisationen. Den som har störst behov ska ges företräde till hälso- och sjukvården.

Tillgänglighet har flera aspekter, som ett smidigt flöde genom vården, möjligheter till digital kontakt, fasta kontakter, öppettider, geografisk närhet samt enkla kontaktvägar. Viktiga delar i arbetet är utvecklingen av nära vård och ökad möjlighet för invånarna att sköta delar av sin vård på egen hand. Det är också av stor vikt att personer med många vårdkontakter erbjuds en trygg och samlad väg genom vården när olika vårdgivare samarbetar.

Den digitala omställningen påverkar alla områden i samhället och regionen ska dra nytta av den för att öka tillgängligheten. Region Kalmar län ska möta människor där de är och vara lyhörda för hur samhället och människors förväntningar förändras. Digitala lösningar är idag en självklar del av människors vardag och där ska regionen möta utvecklingen.

Det digitala invånarerbjudandet ska vara tydligt och jämlikt. Målbilden för digitalisering, *Digitalt när det går, fysiskt när det behövs* är vägledande i utvecklingen av digitala tjänster. Målbilden innebär bland annat att invånaren ska vara huvudaktör i sitt eget ärende, kunna göra så mycket som möjligt själv, kunna välja hur hen vill kontakta vården samt bli erbjuden digitala vårdkontakter och möten.

1177 fungerar som en nationell samlingsplats för informa-

tion och tjänster inom hälsa och vård. 1177 på telefon är en viktig första ingång för invånarna vid tider då hälsocentralerna inte är öppna. Idag har 90 procent av länsinvånarna ett konto på 1177.se, vilket gör kanalen till vår starkaste digitala ingång.

Arbetet för att tydliggöra och stärka 1177 som ingång till hälso- och sjukvården ska fortsätta. Invånaren ska enkelt kunna boka, avboka och omboka tider via 1177.se. Tillgängligheten till 1177 på telefon ska förbättras och utveckling pågår kontinuerligt.

1177 Direkt erbjuder invånaren nya sätt att kontakta primärvården och är ett komplement till övriga vårdutbud och ingångar. Tjänsten innehåller automatisk bedömning samt hänvisning och chatt. 1177 Direkt har införts på alla hälsocentraler i länet och användandet ska fortsätta att utvecklas. Verket kommer även att provas på vissa öppenvårdsmottagningar. Målet är att förbättra tillgängligheten till första linjens vård och att använda resurserna mer effektivt.

Bra bemötande och delaktighet

Alla som kommer i kontakt med Region Kalmar län ska få bra bemötande och god service. Invånare ska mötas med respekt och kunna lita på att vården ges på lika villkor. Arbetet med bemötande utgår från de mänskliga rättigheterna och präglas av alla människors lika värde. Kunskap om hur man arbetar för att aktivt motverka diskriminering är viktigt och som en del i detta ska arbetet med HBTQI-diplomering av verksamheterna i vården fortsätta.

Alla invånare ska känna sig trygga med vårdens kvalitet och att den bästa och senaste kunskapen används i varje möte och i varje behandling. Invånaren ska uppleva en sömlös vård och för att uppnå detta måste samverkan inom regionen och med länets kommuner öka.

Hälso- och sjukvården ska arbeta med ett person- och familjecentrerat förhållningssätt och utgå från vad som är viktigt för invånaren. Invånaren ska vara en aktiv medskapare i sin egen hälsa utifrån sina behov och förutsättningar. Vården ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienter och närstående. Varje patient har unik kunskap om sig själv och sina behov, förväntningar och resurser. Resultatet av behandlingen blir bättre om patienten är delaktig i vården. Digitala tjänster ska fortsätta att utvecklas för att öka delaktigheten.

När invånaren besöker Region Kalmar län ska hen känna sig välkommen och sedd. Region Kalmar län ska fortsätta att erbjuda Sveriges bästa sjukhusmat för att stärka hälsan och ge en god upplevelse vid besök på länets sjukhus.

Hälsa och välbefinnande

Region Kalmar län ska arbeta för en god och jämlik hälsa hos länets alla invånare, utifrån Agenda 2030, den nationella folkhälsopolitiken samt den regionala utvecklingsstrategin. Regionen har en betydelsefull roll i att tydliggöra samband och länka

samman aktörer, som tillsammans kan bidra till förbättrad hälsa för länets invånare.

Människors hälsa och livssituation består av en mängd sammanflätade faktorer och förutsättningar som välfärden måste klara av att svara upp mot. Samverkan mellan välfärdens olika delar är en nyckel för att uppnå målet om en jämlik hälsa. Region Kalmar län ska samarbeta med andra aktörer som påverkar människors liv och hälsa. Regionen ingår i olika regionala forum där målen för den nationella *Strategi för hälsa* ska bli konkreta, för att skapa goda och jämlika villkor för hälsa och välbefinnande.

Forskning visar att socioekonomi, som påverkas av inkomst, utbildningsnivå och yrke, har ett tydligt samband med hälsa. Ju bättre och mer jämlika de socioekonomiska förhållandena i befolkningen är desto större är chanserna till bra hälsa och hög medellivslängd. Det finns stora hälsoskillnader både inom och mellan länets olika kommuner och dessa har tydliga kopplingar till socioekonomi.

Förutsättningar för en god, jämlik och jämställd hälsa grundläggs tidigt i livet. Därför är barn och ungas hälsa ett tydligt fokus i i folkhälsoarbetet. Att barn och unga ges förutsättningar för en hälsosam utveckling och att ohälsa uppmärksammas i ett tidigt skede är viktiga delar.

Olika insatser ska göras baserat på vilka förutsättningar som finns för olika befolkningsgrupper. Exempel på olika förutsättningar kan vara geografiska avstånd, socioekonomisk struktur eller åldersmässiga skillnader. Områden med socioekonomisk utsatthet är särskilt prioriterade liksom de som på gruppnivå har visat sig ha sämre hälsa jämfört med övrig befolkning. Det handlar bland annat om barn och unga, kvinnor, personer som definierar sig Hbtqi, personer med funktionsnedsättning samt personer med utländsk bakgrund. En faktor som påverkar behovet av vård- och omsorg är att befolkningen i Kalmar län är äldre än genomsnittet i Sverige, vilket leder till högre förekomst av vissa sjukdomar som är vanligare hos äldre.

Stärkt samverkan

Region Kalmar län ska fortsätta vara drivande i regionala nätverk för att skapa förankring, delaktighet och engagemang hos länets aktörer. Nära och stärkt samverkan är förutsättningen för att skapa tillväxt och hållbar utveckling i hela länet. Regionen ska ha fortsatt närhet till kommunerna, länsstyrelsen, näringslivets företrädare, Linnéuniversitetet, Linköpings universitet och andra samverkande lärosäten, lärcentra och regionala aktörer.

Region Kalmar län har ett nära samarbete med Region Jönköpings län och Region Östergötland inom den sydöstra sjukvårdsregionen. Samarbetet är en viktig plattform för utveckling av hälso- och sjukvården när det gäller kunskapsstyrning, digitalisering, hälsofrämjande insatser, samupphandlingar, hållbar utveckling och kompetensförsörjning.

Samverkan är viktig med grannlänerna, men också inom olika

geografiska och tematiska områden, till exempel Regionsamverkan Sydsverige, inom strukturfondsarbetet och Forum sydost. Inom Regionsamverkan Sydsverige sker gemensamt arbete för långsiktigt hållbar utveckling för Sydsverige inom bland annat infrastruktur, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling. Inom besöksnäringen pågår ett samarbete tillsammans med Region Östergötland för att bli den familjevänligaste besöksregionen i Sverige.

Akademien är en viktig samverkanspart i arbetet med stärkt innovationsförmåga. Samarbetet mellan samarbete mellan

akademi, hälso- och sjukvård och näringsliv ska intensifieras för att verksamhetsnära forskning ska fortsätta utvecklas.

I arbetet med regional utveckling är internationalisering ett perspektiv som ska genomsyra alla insatser. Som ett led i detta ska Region Kalmar län vara fortsatt aktiv i internationella samarbeten, med fokus på Östersjöregionen och EU, bland annat genom Småland, Blekinge och Hallands gemensamma Brysselkontor ■

Långsiktig inriktning och mått

Region Kalmar läns långsiktiga inriktning	Mått	Målvärde 2024	Långiktigt målvärde
Länets invånare ska uppleva god livskvalitet på lika villkor	Självskattad hälsa hos invånarna	75 %	80 %
Invånarna ska vara nöjda, uppleva en tillgänglig och jämlik verksamhet samt ha stort förtroende för Region Kalmar län	Invånarnas uppfattning om att de har tillgång till den hälso- och sjukvård de behöver	94 %	95 %
	Invånarnas förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet	82 %	85 %
	Invånarnas förtroende för 1177 Vårdguidens råd och hjälp om hälsa och vård	70 % (telefon) 76 % (webben) 85 % (1177s e-tjänster)	80 % (telefon) 80 % (webben) 90 % (1177s e-tjänster)
	Invånarnas uppfattning om att vården ges på lika villkor	68 %	80 %
	Invånarnas nöjdhet med Kalmar läns trafik	55 %	60 %
	Patienternas helhetsintryck av vården	87 % (PV) * (Som ÖV) * (Som SV) 85 % (Psyk ÖV) 76 % (Psyk SV)	95 % (PV) 95 % (Som ÖV) 95 % (Som SV) 95 % (Psyk ÖV) 95 % (Psyk SV)
	Andel kunder som är nöjda med senaste resan med Kalmar länstrafik	85 %	90 %
	Studerandes upplevelse och nöjdhet med utbildningen på folkhögskola	95 %	95 %

* För de mått som resultatet presenteras vartannat år, målsätts inte måttet de år då resultat ej finns tillgängligt.
* De mått som kan/är relevanta att följa utifrån jämställdhet kommer att följas upp i delår/årsredovisning konsuppdelat.

* Primärvård förkortat PV
* Somatisk öppenvård förkortat Som ÖV
* Somatisk slutenvård förkortat Som SV
* Psykiatrisk öppenvård förkortat Psyk ÖV
* Psykiatrisk slutenvård förkortat Psyk SV

Verksamhet

Hållbar utveckling i hela länet

Hållbar utveckling i hela länet

Region Kalmar län ska vara en pådrivande och samlande kraft för länets utveckling. Innovationsförmåga och konkurrenskraft ska bidra till hållbar tillväxt och utveckling både i länet och i den egna verksamheten.

Region Kalmar län ska driva arbetet för en hållbar utveckling i hela länet. De 17 globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030 är ramen för utvecklingsarbetet. Den regionala utvecklingsstrategin ger riktning för hur hela Kalmar län ska fortsätta att utvecklas utifrån den gemensamma målbilden *Klimat att växa i*. Människor ska kunna leva, bo och verka och företag ska kunna växa och utvecklas – oavsett var i länet man befinner sig.

Den regionala utvecklingsstrategin innehåller fyra prioriterade områden som går i linje med den nationella strategin för hållbar utveckling: delaktighet, hälsa och välbefinnande, god miljö för barn och unga, hållbar samhällsplanering samt stärkt konkurrenskraft. Tre områden påverkar strategin på ett bredare plan: kompetensförsörjning, digital omställning och internationalisering.

Tillgången till utvecklingskapital för genomförande av den regionala utvecklingsstrategin består till stora delar av strukturfondsmedel via regionala och sociala fonden men även regionala, nationella och andra EU-medel.

För att genomföra tillväxtuppdraget behövs en nära och kontinuerlig dialog om behov och utmaningar med näringslivet och dess företrädare. Näringslivet är också en betydelsefull samverkanspart i frågor där regionen behöver påverka

på nationell nivå. Samverkan med näringslivet ska stärkas i de utvecklingsprocesser som bedrivs kopplade till exempelvis kompetensförsörjning, infrastruktur och innovation samt grön omställning.

God, jämställd och jämlik hälsa

Arbetet för hälsa och välbefinnande ska ske både genom breda och riktade insatser. Folkhälsoarbetet ska i hög utsträckning ske i samverkan med kommuner, civilsamhället och andra aktörer. Insatserna ska vara både hälsomässigt och ekonomiskt effektiva.

Barn och unga är prioriterade i arbetet med folkhälsa. Goda och jämlika uppväxtvillkor och godkända skolresultat ökar förutsättningarna för unga att etablera sig på arbetsmarknaden och få god försörjning av sig själva och vår kommande välfärd. Samverkan mellan olika aktörer som möter barn och unga ska stärkas för att tidigt uppmärksamma och hjälpa dem som behöver. Kontaktvägar mellan socialtjänst, polis, skola och elevhälsa, ungdomsmottagningar samt hälso- och sjukvården ska vara tydliga för både barn, vårdnadshavare och hälso- och sjukvårdens medarbetare.

Inom Mörbylånga kommun genomfördes under 2023 ett pi-

lotprojekt med målsättningen att skapa jämlika uppväxtvillkor. Erfarenheterna från projektet ska tas tillvara och arbetas vidare med i det länsgemensamma arbetet med nära vård under 2024. Syftet är att stärka barn och ungas psykiska hälsa i länet.

Det finns flera folkhälsoområden som visar en positiv utveckling, till exempel minskar daglig rökning och alkoholkonsumtion. Samtidigt finns områden där fler generella och systematiska insatser behöver göras, exempelvis inom områdena fetma och övervikt, nya nikotinprodukter, samt psykisk ohälsa. När det gäller psykisk ohälsa ses under senare år en nedgång i upplevd psykisk hälsa hos unga kvinnor. Region Kalmar län ska genomföra riktade hälsofrämjande insatser inom de områden där hälsoutvecklingen går åt fel håll. Målgrupperna barn och unga samt socioekonomiskt utsatta grupper är prioriterade i arbetet. Arbetet ska ske i samverkan med andra huvudmän och aktörer. Region Kalmar län samverkar även med andra samhällsaktörer som länsstyrelsen, socialtjänster, kvinnojourer och polisen.

Kalmar län har en befolkning med hög medelålder vilket är en riskfaktor för att drabbas av kroniska sjukdomar och ohälsa. För att öka hälsa och livskvalitet och samtidigt klara den demografiska utmaningen ska hälsofrämjande insatser på både individ- och befolkningsnivå göras.

Kompetensförsörjning i Kalmar län

Kompetensförsörjning är avgörande för länets långsiktiga utveckling och har därför stort fokus i det regionala utvecklingsarbetet. Region Kalmar län har uppdrag att ta fram analyser och kunskapsunderlag om länets kompetensbehov. Regionen samordnar också länets aktörer för att utbudet av utbildningar ska överensstämma med arbetsmarknadens behov och att utbildning ska finnas tillgänglig i hela länet. Länets folkhögskolor, lärcentra och andra utbildningsanordnare inom vuxenutbildning och yrkesvux är viktiga aktörer i arbetet.

Omställningen till ökad digitalisering och hållbarhet kräver kompetensväxling och kompetensutveckling inom de flesta branscher och sektorer, vilket ökar behovet av nya spets- och vidareutbildningar. Decentraliserad utbildning är en viktig del i den framtida kompetensförsörjningen och möjligheten till att erbjuda ytterligare utbildningar i länet ska undersökas. Region Kalmar län genomför idag satsningar på decentraliserad utbildning som läkarutbildning och andra vårdrelaterade utbildningar tillsammans med Linnéuniversitetet, Linköpings universitet och andra närliggande lärosäten.

Samverkan sker också kring gemensamma traineeprogram för att främja studenternas etablering på arbetsmarknaden. Regionen ansvarar för att utveckla stödstrukturer för validering med särskilt fokus på bristyrken till exempel inom vård och omsorg, restaurang, transport och industriteknik. Regionen ska också verka för att kompetensförsörjningen inom kollektivtrafiken blir mer hållbar.

Folkhögskolor

Region Kalmar läns folkhögskolor har ett demokratiskt samhällsuppdrag för folkbildning, en betydande roll i länets kompetensförsörjning samt som utbildningsaktör för det professionella kulturlivet. Regiondrivna folkhögskolor finns idag i Gamleby, Högalid, Vimmerby och på Öland.

Folkhögskolan står för alla människors lika värde och bygger på idén att kunskap och bildning har ett egenvärde. Folkhögskolorna fungerar också som mötesplatser för demokrati och arbete med social och miljömässig hållbarhet. Genom en bredd av utbildningar bidrar folkhögskolorna till att motivera till vidare studier och att fler personer kommer i arbete. Utbildningsformen är också betydelsefull för att erbjuda utbildning till personer med funktionsnedsättning.

Folkhögskolorna ska prioritera utbildningar för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, planera för yrkesutbildningar inom exempelvis bristyrken samt fortsätta arbetet med att attrahera nya målgrupper. Samordning inom regionen och med länets kommuner samt andra utbildningsformer och aktörer är viktig, liksom stärkt samverkan med kommuner där det behövs särskilda insatser för att höja utbildningsnivån. Skolorna ska arbeta aktivt med att sprida information och kunskap om folkhögskolan som utbildningsform till intressenter. I kursutbudet för yrkesutbildningar finns till exempel utbildningar till undersköterska, barnskötare, lärarassistent, socialpedagog, fritidsledare och fastighetsskötare.

Förebyggande insatser ska fortsätta att utvecklas för att en större andel studerande ska klara grundläggande behörighet för vidare studier på yrkeshögskola och högskola.

Insatser för integration av utrikesfödda ska fortsätta att utvecklas för att få fler i arbete. Idag erbjuds allmänna kurser för grundskole- och gymnasiekompetens samt svenska för sjukvårdsutbildade. Utöver detta bedriver folkhögskolorna olika uppdragsutbildningar utifrån kartlagda behov, som till exempel medicinsk sekreterare.

Under planperioden ska behovet av yrkesutbildningar inom bristyrken på motsvarande gymnasienivå och som lämpar sig att bedrivas av regionens folkhögskolor utredas.

Stärkt innovationsförmåga och ökad förnyelse

Region Kalmar län ska arbeta för ökad konkurrens- och utvecklingskraft i alla delar av länet och för ett förbättrat företags- och innovationsklimat. För detta krävs förutsättningar för innovation, förnyelse och långsiktigt hållbar tillväxt. Samverkan mellan kommuner och lokala aktörer är fortsatt betydelsefull för att företag i hela länet ska kunna ta del av det stöd som erbjuds.

Regionens företagsstöd är ett finansiellt verktyg för att stödja företagens utveckling samt grön och digital omställning. ALMI:s erbjudande med rådgivning och låneverksamhet är en väsentlig del i innovationssystemets stöd till näringslivet.

Det ska vara lätt att starta, driva och utveckla företag tillsammans med forskning. Regionen ska i dialog med samarbetspartners öka näringslivets intresse för och förmåga att exportera, exempelvis via rådgivning och hjälp med finansiering. I dialog med andra aktörer ska näringslivet stimuleras att ta tillvara digitaliseringens olika möjligheter, bland annat inom AI, Internet of things (IoT) och cybersäkerhet.

En låg andel kvinnor i länet startar och driver företag i jämförelse med män. Arbetet med att stärka kvinnors företagande och företagande bland invånare med utländsk bakgrund ska prioriteras och goda exempel ska spridas.

Strategin för smart specialisering ska utveckla innovationsmiljöer med lärosäten, kommuner, näringsliv och andra aktörer. Prioriterade områden är bioekonomi som gröna näringar och naturturism. Utvecklingsområden i strategin är också e-hälsa och industriell omställning. Inom dessa områden ska de fyra länen i programområdet Småland och öarna utveckla insatser för att accelerera den omställning som krävs för god konkurrenskraft och hållbar utveckling. Pågående insatser i Kalmar län är Livsmedelsutveckling Sydost och eHealth Arena. Insatserna ska också stödja grön omställning i näringslivet. Insatserna kommer att vara öppna för alla små och medelstora företag i alla fyra länen.

Industrin betyder mycket för Kalmar län och arbetet med smart industri ska fortsätta. Industriforum är etablerat för att skapa helhetssyn och behandla långsiktiga frågor av strukturell och strategisk karaktär. Inom forumet förs dialog om prioriterade utvecklingsinsatser med representanter från företag och fackliga organisationer.

Som ett led i arbetet med de gröna näringarna, grön omställning och cirkulär ekonomi är utveckling av nya användningsområden av biogas viktig. En utveckling av biogasens användningsområden är också en viktig del ur ett kris- och beredskapsperspektiv.

Ett strukturerat samarbete med kommunerna och Business Sweden ska bidra till att locka nyetableringar till länet, till exempel inom besöksnäring och verksamheter med koppling till e-hälsa, där det finns särskilda konkurrensfördelar. Ur ett etableringsperspektiv är innovationsförmågan i länets befintliga näringsliv en attraktionskraft för nyetableringar. Länet har också en stark tillverkningsindustri och kompetens inom energiteknik som är en viktig förutsättning för grön omställning.

Besöksnäringen är stark i Kalmar län som är det största besökslänet utanför de tre storstadsregionerna sommartid. I besöksnäringstrategin är målet att utveckla Kalmar län till en året-runt-destination i samarbete med Småland och Östergötland.

Med bakgrund av utvecklingen i Europa står inte bara länets utan hela landets livsmedelsproduktion inför nya utmaningar och möjligheter. Dessa nya förutsättningar behöver beaktas i insatserna för att stärka och öka förnyelsen i livsmedelspro-

duktionen. Insatserna ska också bidra till att öka kunskapen om samt intresset för livsmedel från länet. I handlingsplanen för länets livsmedelsstrategi är trygg livsmedelsförsörjning ett prioriterat område. Där ingår beredskap och förmågan att hantera kriser och klimatförändringar, att arbeta för en ökad självförsörjningsgrad samt att säkra tillgången till vatten.

Region Kalmar län arbetar tillsammans med övriga län för att påverka prioriteringarna i den nya nationella livsmedelsstrategin. Den nationella strategin ligger till grund för länets livsmedelsstrategi som ska revideras under planperioden.

E-hälsolänet

År 2025 ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter. Kalmar län har profilerat sig som ett starkt län inom e-hälloområdet och det arbetet ska utvecklas ytterligare. Kalmar län arbetar efter målet att bli Sveriges bästa e-hälsolän. Arbetet utgår bland annat från sydöstra sjukvårdsregionens strategi för life science.

Samverkan med Linnéuniversitetet inom e-hälsa ska stärkas. Tillsammans med övriga insatser inom ramen för samverkansavtalet med Linnéuniversitetet ska Kalmar län ta ytterligare kliv inom e-hälloområdet. Satsningen innebär både möjlighet till innovation och företagsutveckling samt ökat användande av e-hälsotjänster inom vård och omsorg. Tanken är att få nationellt och internationellt genomslag genom att stärka både universitetet och länet inom e-hälsa och att öka förutsättningarna för högkvalitativ vård inom både stad och landsbygd.

Ökat samarbete mellan akademi, vård och omsorg samt näringsliv utvecklar både vård- och omsorgssektorn och näringslivet. En central del i arbetet är utvecklingen av verksamheten inom *eHealth Arena*, en gemensam arena för näringsliv, vård och omsorg, akademi och allmänhet. Syftet med *eHealth Arena* är att bidra till ett ökat användande av e-hälsotjänster, ökad näringslivstillväxt samt ökad effektivitet inom vård och omsorg. Ambitionen är att arenan ska utvecklas till ett kunskapscenter och ett kluster inom e-hälsa, där aktörer möts för att utbyta kunskap och idéer samt utveckla tjänster, metoder och produkter. Under planperioden ska förslag till upplägg med gemensamt ägande av *eHealth Arena* av region, kommuner, näringsliv och akademien redovisas.

Levande landsbygd

En av Kalmar läns stora tillgångar är landsbygden som bland annat är grunden för länets basnäringar, de gröna näringarna och besöksnäringarna. Landsbygden ska vara en attraktiv och trygg plats att leva och bo på. Satsningar på inflyttning görs tillsammans med länets kommuner i projektet *Fler till Kalmar län*.

För att näringarna ska kunna utvecklas och behålla sin konkurrenskraft ska hela länet ha tillgång till god samhällsservice, fungerande kommersiell service och infrastruktur. Olika insatser behöver göras utifrån kommunernas olika förutsättningar.

Det lokala engagemanget är avgörande i arbetet med landsbygdsutveckling. Regionen ska stimulera och uppmuntra engagemang genom att stödja lokala initiativ, bidra till kunskapsspridning och öka samverkan. Stöd till kommersiell service är fortsatt i fokus, dels via möjligheten att stärka regionens genomförandekapacitet för regionalt serviceprogram och dels genom ökade statliga medel. Region Kalmar län kommer att påbörja revideringen av det regionala serviceprogrammet. Service blir också en viktig del av arbetet inom Strukturbild Kalmar län.

Skärgården i norra och mellersta Kalmar län är tillsammans med Östergötland ett av Sveriges mest örika områden med en orördhet som gör den unik. För att stärka möjligheterna till kust- och skärgårdsutveckling tas ett gemensamt kust- och skärgårdsprogram fram för Östergötland och norra Småland under planperioden. Processen präglas av samverkan på flera nivåer då både region, kommun och civilsamhället är delaktiga.

Två landsbygdskontor har startats under 2023. Insatserna lever vidare med stöd av regionala projektmedel i nära samarbete med kommunerna. Regionen ska fortsätta att sprida kunskap kring konceptet för att få fler kommuner intresserade av att starta landsbygdskontor.

Ett pilotprojekt för landsbygdsutveckling har drivits i Högsby kommun. Syftet var att skapa starkare tillväxt och bättre levnadsvillkor i kommunen. Lärdomar och erfarenheter från projektet ska ligga till grund för det fortsatta arbetet med att stödja små kommuner.

Infrastruktur och kommunikationer

Infrastruktur och kommunikation utgör grunden i samhällsbyggandet. Det möjliggör digital kommunikation, transporter av människor och gods vilket knyter samman länet och sammanbinder Kalmar län med Sverige och resten av världen.

Utvecklingen av infrastrukturen och kommunikationer sker i nära dialog mellan regioner, kommuner och statliga aktörer. Strategiska och kontinuerliga påverkansinsatser pågår för att kommunicera länets behov och för hur länet, med rätt förutsättningar, kan stärka Sveriges konkurrenskraft. Arbetet sker i samverkan med kommuner, grannlän och näringsliv. Prioriterat är arbetet med att få till nationella investeringar på Stångådals- och Tjustbanan. Insatser genomförs för att påverka frågan om placering av stationsläget i Linköping.

Enligt den nationella transportplanen ska en bristutredning kring Stångådalsbanan/Tjustbanan genomföras. Utredningen ska identifiera brister för att kunna bedriva en välfungerande trafik. I planen ligger även satsningar på E22, Kust till kust-banan, riksväg 25 trafikplats Glasporten samt införande av signal-systemet European Rail Traffic Management System (ERTMS). Dessa objekt är fortsatt viktiga att bevaka. Under planperioden pågår arbetet med att genomföra Regional transportplan 2022-2033 men också att påbörja arbetet med Regional trans-

portplan 2026-2037. Det största investeringsobjektet i Regional transportplan 2022-2033 är riksväg 37/47.

Inför arbetet med ny regional transportplan påbörjas parallellt ett arbete med att ta fram en långsiktig strategi för mobilitet, trafikering och identifiering av långsiktiga investeringsbehov. I detta arbete integreras planerna kollektivtrafikstrategin och handlingsprogram för infrastruktur.

En fortsatt utveckling av de starka kollektivtrafikstråken förutsätter en modernisering av tågbanorna, färdigställande av E22 och utveckling av bytespunkter och pendlingsparkeringar, som på sikt kan komma att utvecklas till BRT-koncept (Bus Rapid Transit). För att fortsätta utvecklingen mot ett hållbart och smart resande ska regionen, kommunerna och Trafikverket arbeta för att knyta ihop kollektiva transportsystemen med bilen och cykeln. Regionen arbetar under perioden tillsammans med Trafikverket och berörda kommuner med att utveckla dessa bytespunkter. Arbetet med att bygga ut cykelinfrastrukturen ska utgå från den nyligen framtagna regionala cykelinfrastrukturplanen.

Länets hamnar utgör en viktig del av godstrafiken, liksom välutvecklade logistik- och godstransportsystem. Dessa spelar en avgörande roll för arbetstillfällen och ekonomisk utveckling.

Genom Regionsamverkan Sydsverige sker samverkan och prioriteringar. I dialog med statliga aktörer skapas en långsiktig agenda för den regionala transportplanens större prioriteringar och medfinansieringsobjekt. Den gemensamma ambitionen är att knyta samman Sydsveriges samtliga tillväxtmotorer för större arbetsmarknadsregioner, skapa tillgänglighet för högre studier samt en hållbar tillväxt. Regionen kommer att följa arbetet med Fehrman Belt-bron och analysera dess betydelse för näringslivet och trafikflödena i Kalmar län.

Flygplatsen i Kalmar har en avgörande betydelse för länets kommunikationer, sjuktransporter och inte minst ur ett beredskapsperspektiv. Tillgång till flygtrafik utgör en betydelsefull del i arbetet med att skapa en robust helhet för länets kommunikation och tillgänglighet. Kommunikationen med Stockholm är av stor betydelse både för den enskildes möjligheter att bo i länet och det är också viktigt för näringslivet med verksamhet i Stockholm, samt för de företag i länet som har en internationell marknad. Tillgängligheten lägger grunden för såväl ekonomisk utveckling, fler arbetstillfällen, bostadsförsörjning och regional utveckling. Flygplatsen har även stor betydelse för länets attraktionskraft och är till exempel en pusselbit i utvecklingen av besöksnäringen. En nationell utredning har genomförts avseende det svenska flygplatssystemet ur ett beredskapsperspektiv. I utredningen är flygplatsen i Kalmar utpekad som en av flera beredskapsflygplatser som blir en del av det nationella basutbudet i Sverige. Region Kalmar län har påpekat vikten av att den fortsatta processen fram till beslut på skyndas.

Det krävs en helhetssyn kring hur elnätet i Kalmar län klarar kommande elförsörjningsbehov för företag och för samhället i

stort. Inom ramen för Regionsamverkan Sydsverige pågår arbete med att ta fram en effektprognos för Sydsverige. Frågan om regional elförsörjning har hög prioritet och aktiviteterna kan ge behov av nya länsgemensamma insatser när det gäller produktion, distribution, balansering, energieffektivisering och lagring av el.

Målet för den digitala infrastrukturen är att möjliggöra digital kommunikation och mobiltäckning i hela Kalmar län. Att förstärka länets mobiltäckning är en prioriterad fråga, framför allt kring kommunikationsstråk och på landsbygden. Arbetet fortsätter för att hushållen i Kalmar län ska ha tillgång till en hastighet på minst 1 Gbit/s år till 2025, detta enligt den regionala bredbandsstrategin. En tillgänglig digital infrastruktur stödjer och ger förutsättningar för den digitala och gröna omställningen. Inom ramen för samarbetet Regionsamverkan Sydsverige pågår insatser för att påverka utbyggnadstakten.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafik ger livskraft till hela länet och ger människor möjlighet att resa till studier, arbete, fritidsaktiviteter och kultur. Kollektivtrafiken är också viktig för fler jobb, växande företag och ett klimatsmart resande. Under 2023 har resande, försäljning och nöjdhetsiffror för kollektivtrafiken ökat och dessa områden kommer att ha fortsatt fokus.

Strategiplan 2050, trafikförsörjningsprogrammet, den regionala utvecklingsstrategin samt positionspapper för kollektivtrafiken för södra Sverige är styrande och fungerar som målbilder för den fortsatta utvecklingen av kollektivtrafiken i länet. Trafikförsörjningsprogrammet beskriver mål och inriktning för kollektivtrafikens utveckling och står i överensstämmelse med andra styrdokument i länet. Under planperioden ska Trafikförsörjningsprogrammet revideras, där bland annat målen för ekonomi och nåbarhet ska uppdateras.

Region Kalmar län erbjuder resor inom länet och till tillväxtmotorer i angränsande län. I Kalmar, Oskarshamn och Västervik finns stadstrafik med buss. För att ge kunderna ett större utbud av kollektivtrafik på landsbygden och i skärgården samordnas linjelagd trafik, anropsstyrd trafik (färdtjänst, sjukresor och närtrafik), skoltrafik och den skärgårdstrafik som bedrivs i norra länet.

Tågtrafiken i de storregionala stråken ska utvecklas. För att skapa större arbetsmarknader ska sträckan Kalmar – Växjö utvecklas. Krösatågstrafiken Kalmar – Emmaboda förlängs till Växjö. Kust till Kustbanan och tågtrafiken med grundläggande trafik genom Öresundstågens trafikupplägg är den sammanhållande länken. Att uppnå en robusthet inom tågtrafiken är av största vikt för att skapa förtroende hos resenärerna. Bristerna i tågtrafiken sommaren 2022 både när det gäller infrastruktur och personalresurser är ett tydligt exempel på detta. Dialog

pågår med avtalsparter för fordonsunderhåll och trafikutförande för att minska antalet avvikelser. Trafiken på Tjustbanan mellan Västervik och Linköping har till vissa delar ersatts med buss för att skapa en robusthet och tydlighet för resenärerna. Detta innebär att resenärerna i betydligt större utsträckning ska kunna lita på de tider för avgångar som annonserats.

Kalmar länstrafik arbetar fortlöpande för att nå 100 procent fossilfrihet och ökad energieffektivitet i kollektivtrafiken. All tågtrafik på Kust till kust-banan drivs sedan lång tid tillbaka på grön el producerad av förnybara energikällor. Kollektivtrafikens mål nås som regel stegvis i samband med nya upphandlingar av fordon och trafik. De nya bimodala tågfordonen i Krösatågtrafiken kommer att kunna köra både på el och fossilbränslefria drivmedel. Kommande trafikupphandling av serviceresor och linjetrafik ställs inför nya miljölags- och fordonskrav. Det har också skett väsentliga förändringar i fordonsbranschens utveckling. Nya lagkrav medför att viss busstrafik kommer att vara elektrifierad i den kommande linjetrafikupphandlingen. Den framtida vägburna kollektivtrafiken på el kommer att kompletteras med fordon som drivs på andra fossilbränslefria drivmedel.

Den juridiska processen för att byta biljett- och betalsystem har dragit ut på tiden och efterhand har förutsättningarna ändrats. I nuläget finns behov av anpassning till nuvarande system och samarbetet kring detta. En förstudie tillsammans med regionerna inom region Sydsverige pågår för att få till ett biljett- och betalsystem som underlättar för resenärerna.

Ett utvecklingsarbete pågår för ökad företagsförsäljning, exempelvis via samarbeten med evenemangsarrangörer som idag rekommenderar resande med kollektivtrafiken. Arbetet har bland annat lett fram till utvecklandet av en företagsportal för företag och organisationer som vill förenkla resandet i kollektivtrafiken för sina anställda.

Efter pandemin ses återigen ett ökande resande med kollektivtrafiken. Det finns behov av att göra en översyn av beräkningsmodellen för självfinansieringsgraden för att den bättre ska kunna beskriva kollektivtrafikens finansiering. I den behöver klargöras hur beräkningen ska delas upp i olika trafikslag och även vilka parametrar som ska inkluderas. Översynen ska även innefatta en omvärldsanalys för att öka jämförbarheten med andra trafik huvudmän.

Effektiviseringsarbetet av kollektivtrafiken som påbörjades under 2023 fortsätter. Linjetrafiken i den allmänna kollektivtrafiken har anpassats där inte tillräckligt med resandeunderlag finns. En genomlysning är gjord av den särskilda kollektivtrafiken och ett projekt kommer att genomföras med samtliga sjukvårdsförvaltningar. Detta projekt innebär en översyn och samarbete runt hanteringen av tillstånd till sjukresor. Hanteringen ska likställas med tillståndsgivandet av färdtjänst. Ett annat

projekt ska utreda möjligheten till tidtabellstyrd färdtjänst.

Närtrafiken ska bli mer jämlik genom att skapa en enhetlig struktur och ett upplägg som gör mer nytta för alla gällande utbud och antal resmöjligheter. En förstudie för närtrafiken har genomförts som omfattar både förbättrings- och effektiviseringsområden som arbetas vidare med. Mer fokus ska läggas på digitalisering för att effektivisera verksamheten och för att öka kundnöjdheten ytterligare.

Biljettpriserna uppräknas med sex procent med undantag för sommarbiljetten som behåller nuvarande pris. Taxehöjningen krävs för att bland annat möta de kostnadsökningar som har uppstått till följd av inflation och oroligheter i omvärlden. Med de erfarenheter Kalmar länstrafik har, konstateras att en kampanj med tillfällig prissänkning på biljetter bidrar till fler resenärer, en ökad marknadsandel, fler nöjda kunder och en ökad biljettförsäljning för Kalmar länstrafik. Framförallt var det försäljningen av periodbiljetter som ökade markant vid tidigare kampanj, vilket således innebär att fler resenärer började pendla med kollektivtrafiken. Med anledning av de positiva effekterna kommer Kalmar länstrafik att genomföra liknande erbjudande med tillfällig prissänkning även under år 2024.

Region Kalmar län har beställt 12 nya tåg och har även ett optionsavtal på ytterligare tio tåg. De beställda tågen ska levereras under 2026/2027 och kommer att innebära en kostnadsökning. Samtidigt pågår ett påverkansarbete mot Trafikverket samt en bristutredning av våra regionala banor för att höja standarden. Vilka åtgärder som beslutas har stor påverkan på behovet av antalet tåg. Därför ska leveranstakten anpassas till behovet på de regionala banorna. De nya tågen kommer innebära successiva kostnadsökningar. Slutförd leverans av samtliga tolv tåg innebär en uppskattad nettokostnadsökning på cirka 65-70 miljoner kronor per år. Därutöver kräver de nya tågen en anpassning av tågdepån i Kalmar.

Grön omställning

Takten i den gröna omställningen behöver öka och Region Kalmar län är en viktig motor i länet. Det övergripande hållbarhetsarbetet utgår från Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen.

Region Kalmar län driver tillsammans med länsstyrelsen arbetet för att nå länets energi- och klimatmål. Detta sker inom ramen för Klimatsamverkan Kalmar län, där länets klimatkommission har en samordnande funktion. Regionens interna hållbarhetsarbete utgår från verksamhetsplanen för hållbarhet och uppföljningen ska fortsätta utvecklas mot hållbarhetsredovisningsprinciperna i GRI, Global Reporting Initiative.

Kalmar län ska vara en fossilbränslefri region år 2030 enligt *No-Oil-begreppet*. Arbetet inriktas på att effektivisera länets energianvändning, fasa ut fossila bränslen och öka produktionen av förnybar och fossilfri energi. Utveckling, produktion och användning av biogas är en fortsatt viktig fråga och där

pågår samverkan med andra aktörer i länet. Förändringen av reduktionsplikten kommer att kräva förstärka insatser för att nå målen till 2030 och möjliggöra en omställning. Det är också troligt att detta påverkar möjligheten till stora investeringar av planerad regional produktion av biobränslen.

Region Kalmar läns koldioxidutsläpp ska fortsatt minska i enlighet med klimatstrategin. Målsättningen på 80 procent minskning till 2030 och nettonoll till 2040 kvarstår.

Klimatkompensation ska användas för att minska utsläppen såväl direkt som indirekt. Omställningen av fordonsflottan fortgår där elektrifiering och utbyggnad av infrastruktur fortsätter i takt med behovet, till exempel i form av laddstolpar.

Klimatpåverkan ska fortsatt minskas samtidigt som anpassningar behöver göras till dagens klimatförändringar. Det gäller till exempel värmeböljor, häftiga skyfall och liknande effekter som inte kan undvikas i framtiden. Ett blåsigare klimat, mer torka och bitvis mer regn är att vänta. Kalmarkusten har även identifierats som ett riskområde med anledning av förutsättningarna för kustöversvämning.

Region Kalmar län bidrar till att långsiktigt säkerställa länets och sydöstra Sveriges tillgång på vatten av bra kvalitet och minska belastningen på Östersjön. Nya arbetsmetoder, ny teknik såsom lagring av vatten, samverkan på lokal, regional och internationell nivå är prioriterade områden.

Med ökade hållbarhetskrav från både invånare och lagstiftning är den cirkulära ekonomin ett sätt att framtidssäkra konkurrenskraft och utvecklingsförmåga för både den offentliga sektorn och näringslivet. En cirkulär ekonomi bidrar till minskat resursuttag, minskat energianvändning, förlängd livslängd av produkter samt bättre återvinningssystem. Detta leder i sin tur till minskat utsläpp av växthusgaser. Omställningen till en mer cirkulär ekonomi ska påskyndas genom att öka cirkulära materialflöden i regionens verksamheter. Region Kalmar län ska se över vilka ramavtal som går att ansluta till för produkter som kan cirkuleras. En kostnadseffektiv möbelhantering behöver säkerställas där cirkularitet och återbruk är centralt samt organisation för hanteringen.

Flera nya regler för producenter och offentlig sektor införs i samband med den gröna och digitala omställningen. Behovet av att anpassa sig till den snabba omställningstakten är stort och Region Kalmar län ska fortsatt lägga stor vikt på att stötta företag, kommuner och offentlig verksamhet, inkluderat egen verksamhet, i omställningsarbetet.

Avfallsmängderna ska fortsätta att minska liksom uppkomst av avfall. Samtidigt ska regionen verka för att öka materialåtervinningen. Hälsosam och klimatsmart kost serveras på sjukhus och folkhögskolor och andelen närproducerade (svenska/ regionala) livsmedel ska på sikt öka. Ambitionen är även att andelen ekologiska produkter ska öka för vissa prioriterade produktgrupper. Mängden matsvinn ska minska.

Region Kalmar län har utarbetat en ny energieffektiviserings-

plan för perioden fram till 2030. I takt med stigande priser ökar behovet av energiomställning och energieffektivisering i verksamheten, som utbyggnaden av egna solceller. Planen visar även på möjlighet till minskad klimatpåverkan genom att öka andelen egenproducerad förnyelsebar energi till byggnader i länet. Vid ny- och ombyggnation ska arbetet med både energieffektivisering och klimatanpassning integreras. Medel för klimatanpassning ska följa med respektive investering. Regionen ska öka det egna byggandet i trä vilket är ett sätt att minska koldioxidutsläppen jämfört med traditionellt byggande.

Hållbara upphandlingar ska ske enligt en systematisk modell för prioritering av upphandlingar, kravställning och uppföljning av krav. Arbetet med att ersätta engångsprodukter med flergångsprodukter ska fortsätta för både robusthet och minskad sårbarhet. Upphandlingar av varor, tjänster och byggprojekt ska omfatta relevanta hållbarhets- och säkerhetskrav. Miljö och hälsoskadliga kemikalier ska så långt som möjligt minskas och förskrivning av antibiotika ska fortsatt minska.

Kultur i hela länet

Kultur bidrar till kreativitet, nya tankesätt och samhällsutveckling. Kulturverksamheterna har betydelse för attraktionskraft och identitet, människors hälsa och välbefinnande samt för en socialt hållbar utveckling. Kulturen har även ett egenvärde som ska värnas.

En ny kulturplan för Region Kalmar län håller på att tas fram genom dialog med länets kommuner och kulturaktörer. Kulturplanen sätter nya mål för och är ett underlag för medel som fördelas enligt kultursamverkansmodellen. Under planperioden är ambitionen att utreda möjligheterna att öka resurserna inom kulturarv i norra länsdelen.

Kulturen ska leva i hela Kalmar län, särskilt för barn och unga. Alla barn och unga ska få möta professionell kultur från regionala kulturaktörer som har speciellt uppdrag att arbeta mot målgruppen. KulturreSOR möjliggör för barn och unga att ta del av det regionala kulturutbudet och därför ses kulturreSOR över tillsammans med Kalmar länstrafik för att bredda besöksmål och förenkla för skolor och förskolor att ta del av möjligheten. Samverkan ska öka mellan regional kultur, länets skolor och utbildningar på alla stadier. Utgångspunkten för regionens arbete med skola och kultur är skolkulturstrategin *Relevant* som revideras under planperioden.

Tillgängligheten för utövande, medverkande och åskådande ska fortsätta utvecklas för ett bredare och spetsigare kulturliv i hela Kalmar län. Oavsett var man bor ska kulturen finnas tillgänglig. Kulturutövarnas villkor och företagande behöver utvecklas vilket görs genom handlingsprogrammet för kulturella och kreativa branscher. Genom samverkan utvecklas kulturen med kommuner, lärosäten, företag och civilsamhället.

Regionala biblioteksverksamhetens uppdrag är att främja samarbete, utveckling och kvalitet för länets folkbibliotek. In-

satser ska genomföras inom bland annat läsfrämjande, språklig mångfald och digital delaktighet. Regional biblioteksplan kommer tas fram under planperioden.

Inom Regionsamverkan Sydsverige sker gemensamma satsningar inom bild och form, dans samt kulturella och kreativa näringar, bland annat stärks det filmkulturella området och den rörliga bildens ställning. Regionen prioriterar sitt deltagande genom verksamheten i Filmregion sydost.

Handlingsplaner och program som revideras under 2024-2026

- Handlingsplan Smart Specialisering
- Handlingsprogram transportinfrastruktur
- Cykelinfrastrukturplan
- Trafikförsörjningsprogram
- Kulturplan Kalmar län
- Regional biblioteksplan
- Regional utvecklingsstrategi
- Livsmedelsstrategi

Långsiktig inriktning och mått

Region Kalmar läns långsiktiga inriktning	Mått	Målvärde 2024	Långiktigt målvärde
Region Kalmar län ska bidra till en hållbar och hälsofrämjande miljö	Mängden koldioxidutsläpp inom region Kalmar läns verksamhet	68 %	80 % (2030) Netto noll (2040)
Region Kalmar län ska bidra till hållbar tillväxt i hela länet	Andel hushåll i Kalmar län som har tillgång till, eller absolut närhet till bredband med en hastighet på minst 1 Gbit/s	96 %	100 %
	Matchad förvärvsgrad	51 %	55 %
	Andel studerande som uppnår grundläggande behörighet på folkhögskolornas allmänna kurser	65 %	75 %
Allmänna kollektivtrafikens självfinansieringsgrad ska uppgå till 50 %	Allmänna kollektivtrafikens självfinansieringsgrad	50 %	50 %

* För de mått som resultatet presenteras vartannat år, målsätts inte måttet de år då resultat ej finns tillgängligt.

* De mått som kan/är relevanta att följa utifrån jämställdhet kommer att följas upp i delår/årsredovisning könsuppdelat.

Verksamhet

Sveriges bästa
kvalitet, tillgänglighet
och säkerhet

Sveriges bästa kvalitet, tillgänglighet och säkerhet

Region Kalmar län ska erbjuda en säker, tillgänglig, jämställd och jämlik hälso- och sjukvård av hög kvalitet med hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser. Hälso- och sjukvården ska vara person- och familjecentrerad, sammanhållen och ha invånaren i fokus

Visionen *Tillsammans för ett friskare, tryggare och rikare liv* har visat vägen för en lång tradition av goda medicinska resultat. Region Kalmar läns hälso- och sjukvårdsverksamhet placerar sig högt i flera nationella mätningar. Sedan en lång tid tillbaka präglas kulturen av ett systematiskt förbättringsarbete som innebär att verksamheten ständigt utvecklas genom att ta tillvara resultat och förbättringsidéer.

Dagens hälso- och sjukvård står inför flera långsiktiga och strukturella utmaningar. Den demografiska utvecklingen innebär att befolkningen lever allt längre samtidigt som allt färre är i arbetsför ålder. Detta innebär utmaningar för kompetensförsörjningen och för möjligheten att finansiera både hälso- och sjukvård och kommunal omsorg.

För att möta samhällsutvecklingen och samtidigt ge invånarna en god och säker vård som motsvarar deras förväntningar, krävs en större omställning av hela hälso- och sjukvårdssystemet. Synen på hälso- och sjukvården som ett system med patient och närstående i fokus är en grundläggande utgångspunkt. Omställningen innebär ett förändrat fokus för hela hälso- och sjukvården med förändring på systemnivå och lokal utveckling av nya, effektiva samt person- och familjecentrerade arbetssätt. Utvecklingen kräver ett brett deltagande och engagemang från olika aktörer i samhället. En av de viktigaste delarna är stärkt samverkan mellan regionen och länets kommuner. I det nya hälso- och sjukvårdssystemet samspelar flera aktörer med ett gemensamt fokus – vad som är viktigt för invånaren.

Under 2023 tas beslut om en länsgemensam målbild för nära vård. För att uppnå målbilden kommer stöd-, vård och omsorgsstrukturen att behöva förändras. Målbilden innebär därför startskottet för ett gemensamt utvecklingsarbete som ska öka hälsofrämjande och förebyggande insatser, utveckla person- och familjecentrerade arbetssätt samt stärka samordning och kontinuitet. Omställningen kommer att kräva uthål-

liga och modiga chefer med kunskaper i förändringsledning och förbättringsarbete som kan motivera medarbetarna att tänka och prova nytt. Kalmar läns struktur för samverkan, *Läns-gemensam ledning i samverkan* ska ytterligare stärkas som systemledning. Under hösten 2023 påbörjades arbete med en gemensam plan för den gemensamma primärvården i länet.

Välfungerande och effektiva patientflöden är en viktig del av ett välfungerande hälso- och sjukvårdssystem. Effektiviteten avgörs till stor del om behoven kan mötas på rätt vårdnivå som i sin tur beror på invånarnas sökmönster. Därför är det avgörande med ökad tillgänglighet inte minst till första linjens vård. Det förnyade uppdraget för länets hälsovalsenheter förtydligar uppdraget att arbeta med nära vård utifrån invånarnas behov. Uppdraget ska stödja enheternas omställning för att hitta de mest effektiva lösningarna i deras områden. Grundläggande delar är tillitsbaserad styrning och nya förhållningssätt, som person- och familjecentrerad vård, digitala lösningar och samverkan.

I det framtida hälso- och sjukvårdssystemet har länets tre sjukhus viktiga roller att uppfylla. Sjukhusbunden slutenvård behöver prioriteras för de patienter som kräver sjukhusens specialiserade vård och teknik. Genom att rätt person får rätt insats kan såväl kvaliteten som effektiviteten öka. I omställningen ska utvecklingen av länets tre sjukhus fortsätta med fokus på utveckling utifrån sina förutsättningar, kompetenser och vårdplatsbehov.

En övergripande analys utifrån hälso- och sjukvårdssystemets utveckling ska genomföras under 2024. Det handlar om flödena i de akuta vårdprocesserna i länet där alla delar i hälso- och sjukvården, inklusive ambulans och primärvårdens jouruppgift i länet ingår. Arbetet ska också omfatta en analys av hur den elektiva vården i länet kan bedrivas och säkerställas i ett längre perspektiv samt en analys vad gäller framtida utveck-

ling av rehabiliteringsuppdraget. En redovisning av arbetet ska ske under första halvåret 2024. Regionstyrelsens arbetsutskott är politisk styrgrupp för arbetet.

Nära vård

Nära vård innebär förändrade sätt att arbeta med hälsa, vård och omsorg som sätter invånarens förutsättningar och behov i centrum. Arbetssättet grundas på ett person- och familjecentrerat arbetssätt, ökad samordning och på att ge invånaren större ansvar för sin egen hälsa. Länets hälsovalsenheter ska utvecklas utifrån det nya vårdvalsuppdraget som ytterligare poängterar övergången till nära arbetssätt.

Primärvården, som innefattar både regional och kommunal vård och omsorg, är den vårdnivå som är närmast invånarna och bidrar till hälsa och trygghet. Tillgänglighet och kontinuitet är viktiga delar att utveckla inom primärvården. Viktiga målgrupper är personer med många vårdkontakter och komplexa behov samt patienter med kroniska diagnoser. Utredningar visar att patienter med komplexa behov använder ungefär hälften av vårdens resurser i Sverige. Här finns stora vinster att göra i trygghet, livskvalitet och hälsa. Ur hälso- och sjukvårdens synvinkel kan förbättrad samordning för dessa grupper göra att vårdens resurser används mer effektivt. Vård i hemmet är en möjlighet att utveckla slutenvården för att öka effektiviteten och livskvaliteten för patienten.

Nya arbetssätt ska fortsätta att utvecklas med fokus på relationer, samordning och möjligheter för patienter att själva sköta delar av sin vård. Fasta kontakter, patientkontrakt och samordnad individuell plan är exempel på befintliga verktyg. Fast läkarkontakt innebär att patienten ska ha kännedom om sin läkare och veta hur man tar kontakt. Funktionen är betydelsefull för att skapa kontinuitet och trygghet. Inom primärvården ska andelen patienter med fast läkarkontakt öka.

Patientkontrakt innebär en gemensam överenskommelse mellan patient och vårdgivare. Ett patientkontrakt ska bidra till trygghet för patienten genom att det är tydligt vilka vårdinsatser som är inplanerade. Arbetssätt för patientkontrakt har införts inom delar av hälso- och sjukvården och ska fortsätta att implementeras brett.

Ett område med koppling till nära vård är rehabilitering, där en del av rehabiliteringen är att stödja personen att få kunskap och insikt om sin sjukdom. En översyn ska göras när det gäller utveckling av rehabiliteringsuppdraget. Inom exempelvis cancerrehabilitering förutspås en ökad volym som behöver mötas.

Hälsofrämjande och förebyggande arbete

Ett hälsofrämjande, preventivt och habiliterande/rehabiliterande fokus i hälso- och sjukvården är nödvändigt för att på sikt förbättra hälsan i befolkningen och samtidigt använda hälso-

och sjukvårdens resurser mer effektivt. I det hälsofrämjande arbetet ingår att uppmärksamma vårdens övergångar och underlätta för patienter, särskilt barn och unga i övergången till vuxenlivet, att röra sig igenom vårdsystemet.

Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser ska utvecklas ytterligare i samverkan med andra nyckelaktörer som kommuner och civilsamhälle. En analys ska göras av vilka invånargrupper och områden sjukdomsförebyggande arbete kan få bäst effekt. Utefter analysen ska insatser föreslås, testas och utvärderas. Uppdraget att ta fram prioriterade aktiviteter för länets folkhälsoarbete ska slutredovisas i början av 2024.

Goda levnadsvanor grundläggs tidigt i livet. Hälso- och sjukvården ska arbeta med ett helhetsperspektiv på barns hälsa i enlighet med utredningen *Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga*. Tidiga insatser inom mödrahälsovård och barnhälsovård är grunden i arbetet. Region Kalmar län ska tillsammans med länets kommuner fortsätta att utveckla länets familjecentralers roll i arbetet med barn och ungas hälsa. Nya arbetssätt ska utvecklas, till exempel digitala tjänster. Det hälsofrämjande och förebyggande arbetet ska ha fokus på att stärka barn och ungas egenkraft och tilltro till sin förmåga att påverka sin hälsa och sitt välmående.

Arbetet för att öka andelen länsinvånare med hälsosamma levnadsvanor ska fortsätta och vidareutvecklas utifrån data som visar hur hälsan och levnadsvanorna förändras över tid i länet. Nuvarande data visar att särskilt fokus behöver riktas på de levnadsvanor som rör fetma och övervikt samt psykisk ohälsa.

Region Kalmar län ska arbeta för att ta hänsyn till och stötta hela familjer och inte enbart personen i risk för att drabbas av ohälsa. Förstärkta insatser ska ske inom mödrahälsovården, Folkandvården, barnhälsovården och barn och ungdomshälsan. En del i detta är utveckling av digitala tjänster.

1,3 miljoner vuxna i Sverige ger vård och stöd till närstående som är svårt sjuka eller har en funktionsnedsättning. Många i denna grupp har en sämre upplevd hälsa och högre sjukfrånvaro än övriga befolkningen. Region Kalmar län arbetar med den nationella anhörigstrategin för att stärka anhörigperspektivet och göra stödet för anhöriga mer individanpassat. Behovet för barn som anhörigas ska särskilt beaktas, exempelvis med anpassad information, utbildning och stöd.

För munhälsan är sjukdomsförebyggande åtgärder på både individuell och befolkningsnivå avgörande. På individuell nivå är det viktigt att vårdprogrammen följs. Nya nationella riktlinjer ska implementeras under planperioden. Folkandvårdens abonnemangstandvård, så kallad frisktandvård, ska utvärderas utifrån syftet bättre tandhälsa och minskade kostnader. Utredningen ska väga in jämlik vård och tillgänglighet för att se om frisktandvård i nuvarande form är en fortsatt bra modell för att främja en god munhälsa på befolkningsnivå.

Förebyggande insatser för munhälsan ska göras redan un-

der barnens första år. Tandvårdens folkhälsoklinik ska utöka och utveckla samarbeten inom kommun och primärvård. Samarbete med länets kommuner ska fortsätta med daglig tandborstning för barn i förskolan. Besök på öppna förskolan ska prioriteras i socioekonomiskt utsatta områden. Årliga besök i grundskola med information om goda vanor för god tand- och munhälsa ska fortsätta.

Region Kalmar län ska bidra till ett brett förebyggande arbete mot alla slags beroenden som alkohol, tobak, nikotinprodukter, andra droger och spel. När det gäller tobak är målet ett tobaksfritt län till 2025. Insatser ska ske både inom mödrahälsovården och folktandvården och snabbare stöd ska erbjudas via digitala tjänster. Satsningar ska fortsätta att ske i samverkan med andra aktörer som möter unga.

Riktade hälsosamtal är en metod för att systematiskt identifiera ohälsosamma levnadsvanor, psykisk ohälsa och andra riskfaktorer. Enligt tidigare beslut ska strukturerade hälsosamtal införas och erbjudas invånare ålder 40-, 50- och 60 åringar. Teknisk plattform beräknas finnas på plats i slutet av 2024 och ett breddinförande kan därefter genomföras på samtliga hälsocentraler, såväl offentliga som privata.

Screening innebär en systematisk undersökning av en del av befolkningen för att upptäcka hälsotillstånd med risk för framtida ohälsa. Målet är att tidigt upptäcka invånare i riskzonen, minska allvarliga konsekvenser för invånaren samt göra vården mer resurseffektiv.

Livmoderhalscancer är den tredje vanligaste cancerformen hos kvinnor mellan 20 och 49 år. Region Kalmar län deltar i internationella arbetet för att utrota livmoderhalscancer och en plan för arbetet har tagits fram inom Sydöstra sjukvårdsregionen. En del i arbetet är att antalet kvinnor som genomför livmoderhalsscreening ska öka. Självprovtagning ska införas för att öka tillgängligheten och nå fler grupper.

Screening för tjock- och ändtarmscancer har införts och ska vara fullt uppbyggt 2026. Även organiserad testning för prostatacancer ska införas efter genomfört pilotprojekt som görs inom sydöstra sjukvårdsregionen. I takt med att ny screening införs ska bedömning göras av var i det nya sjukvårdssystemet det ska utföras.

Psykisk hälsa

Psykisk ohälsa och suicid är allvarliga folkhälsoproblem. Samhället behöver gemensamt hitta nya sätt att främja god psykisk hälsa i hela befolkningen. Region Kalmar län ska arbeta för psykisk hälsa genom att stärka det förebyggande arbetet samt arbeta med samordnat utvecklingsarbete inom hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Det ska vara tydligt och enkelt för barn- och unga, närstående och andra aktörer vart de ska vända sig till vården vid frågor

om barns psykiska ohälsa. För barn och familjer som behöver stöd är barn- och ungdomshälsan första ingången. Barn- och ungdomshälsan ska göra omhändertagandet jämlikt och effektivt samt vid behov lotsa vidare på ett smidigt sätt.

Tillgängligheten ska vara densamma oberoende av var man bor i länet.

För att göra vården för barn och unga med psykisk ohälsa mer jämlik och tillgänglig pågår ett förbättringsarbete inom primärvård, specialistvård och specialistpsykiatri, i samverkan med kommunala verksamheter som socialtjänst och elevhälsa. Syftet är att se över vårdflödena och att skapa en gemensam målbild. För att minska behovet av insatser inom specialistpsykiatri behöver en förflyttning göras mot mer förebyggande vård och mot ett starkare stöd i tidigt skede. Barn och unga med psykisk ohälsa ska ges en stegvis och samtida vård mellan vårdens utförare. Råd, stöd och triagering ska utgå från gemensamma principer för att säkra rätt insats på rätt vårdnivå.

Samtidigt behöver barn- och ungdomspsykiatri arbeta för att stärka tillgängligheten. Insatserna följer en handlingsplan med förbättringar på kort och lång sikt där en del är satsningar på digital omställning. Verksamheten kompletteras med externa utredningar utifrån genomförd upphandling. För att minska behovet av återinläggning i heldygnsvård och samtidigt öka resurseffektiviteten kommer öppenvård fortsättningsvis att erbjudas i Västervik, Oskarshamn och Kalmar. Som ett komplement skapas ett mobilt mellanvårdsteam i norra länet.

Digital mottagning psykisk hälsa är en mottagning för unga vuxna där unga invånare kan få råd, samtalsstöd och psykologisk behandling via video. Mottagningen startades våren 2023 som ett projekt och verksamheten kommer att fortsätta.

Målet med länets ungdomsmottagningar är att främja barn och ungas hälsa med fokus på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Ungdomsmottagningarna ska vara en lättillgänglig verksamhet med låg tröskel dit ungdomar lätt kan söka sig. Under planperioden ska en överenskommelse för länets ungdomsmottagningar tas fram. Målet med överenskommelsen är att skapa förutsättningar för hälsofrämjande och förebyggande insatser samt att skapa tillgängliga och jämlika ungdomsmottagningar för länets ungdomar. Under hösten 2022 startade en länsövergripande digital ungdomsmottagning som riktar sig till alla under 23 år i länet. Arbetssättet ska utvärderas under planperioden.

Suicidprevention syftar till att genom olika insatser minska risken att människor tar sitt liv. Kalmar län har en jämförelsevis hög andel suicid. Region Kalmar län ska i samverkan med andra aktörer arbeta vidare med suicidprevention utifrån handlingsprogrammet. Inriktningen är att tidigt uppmärksamma och upptäcka suicidnära personer och därigenom minska förekomsten av suicid. Region Kalmar län ska arbeta vidare för att

öka möjligheterna till tidig upptäckt av psykisk ohälsa. Länsrutinen för efterlevandestöd vid suicid ska fortsätta att användas och följas upp.

God tillgänglighet

Sveriges hälso- och sjukvård håller hög kvalitet och står sig väl i jämförelse med andra länder. Däremot finns utmaningar med långa väntetider och de senaste åren har tillgängligheten i hela landet påverkats av covid-19-pandemin.

Region Kalmar län har goda resultat nationellt sett men trots det finns fortsatt behov av insatser för att korta väntetider och öka jämlikheten. Arbete pågår kontinuerligt för att förbättra tillgängligheten. Tillgänglighet är ett långsiktigt och komplext arbete som behöver ske på flera nivåer och inom flera områden, där bland annat väntetiderna för utprovning av hörapparat ska kortas. Samverkan sker i sydöstra sjukvårdsregionen och handlingsplanen för tillgänglighet ska följas upp löpande.

Välfungerande och effektiva patientflöden är en viktig del av ett välfungerande hälso- och sjukvårdssystem. För att kunna erbjuda en ökad tillgänglighet krävs samverkan och samordning mellan olika aktörer på olika nivåer. Länets tre sjukhus ska utveckla samordningen inom länet och ytterligare specialisera sin verksamhet. Region Kalmar län ska fortsätta arbetet med att jämna ut flöden inom länet.

Den nationella vårdgarantin innebär att en patient har rätt att få vård inom viss tid. Det är verksamhetens ansvar att hjälpa patienten vidare till annan vårdgivare om vård eller behandling inte kan ske inom den nationella vårdgarantins tidsgränser. Vårdlotsfunktionen ska fortsätta utvecklas för att stödja verksamheter i behov av vårdlotsning och ge patienter information och stöd.

Tillgänglighet handlar också om geografisk närhet, anpassade öppettider, personcentrerad vård och möjligheten till digital kontakt. Det pågående arbetet med nära vård, som innebär ett mer samordnat omhändertagande och ett mer proaktivt arbetssätt, ska på sikt minska behovet av oplanerad och akut vård.

Tillgängligheten till 1177 på telefon ska förbättras. Aktiviteterna i handlingsplanen om hur tillgängligheten ska förbättras fortsätter och kommer att följas upp löpande. Handlingsplanen innehåller både utveckling av tekniska funktioner, förändrade arbetssätt samt ökad telefontillgänglighet till samtliga verksamheter. I samband med att den nationella samverkan upphör kommer framtida arbetssätt noga övervägas och en ny modell för samverkan kommer att ha fokus på förbättrad tillgänglighet.

Digital omställning

Digitalisering är en av de viktigaste möjligheterna för framtidens hälso- och sjukvård. Genom att använda digitaliseringens

möjligheter kan vi både öka kvaliteten, få en mer jämlik vård och använda resurserna inom hälso- och sjukvården mer effektivt. Nya arbetssätt med stöd av e-hälsa ska utvecklas. För att få största möjliga nytta av nya lösningar är det viktigt att samtidigt fasa ut gamla arbetssätt.

För att klara omställningen behöver informationsdelningen utvecklas. Rätt information måste vara tillgänglig vid rätt tillfälle för invånare samt vårdgivare. Utvecklingen ska ske både inom hälso- och sjukvården samt tillsammans med länets kommuner. Införandet av vårdsystemet Cosmic i länets kommuner, vilket innebär att regionen och kommunerna får Cosmic som gemensamt vårdsystem, är en avgörande milstolpe. Arbete pågår för fler samordnade systemlösningar, goda exempel är den digitala ungdomsmottagningen samt arbetet kring vaccinationer.

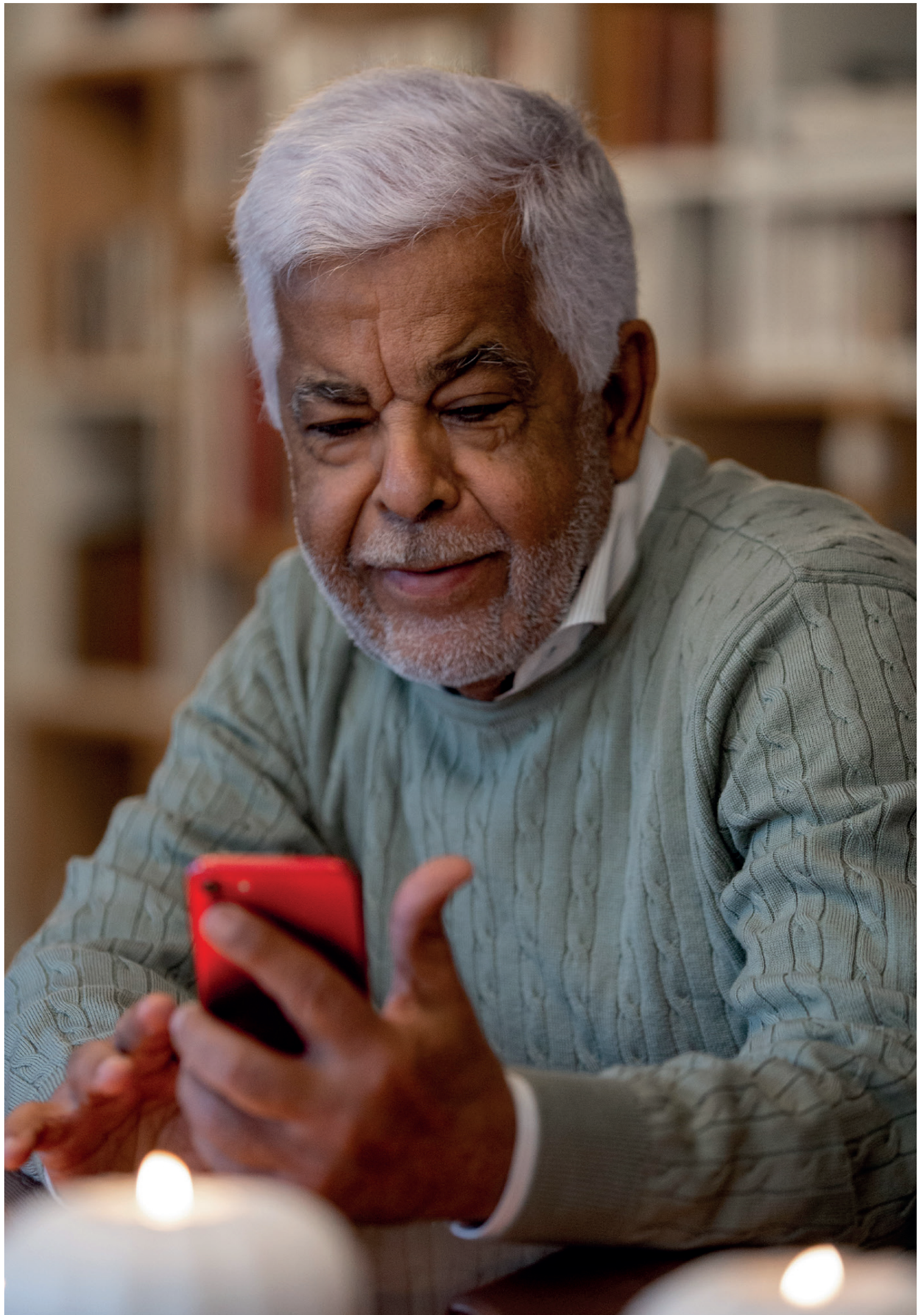
Digitala lösningar ska göra samarbetet mellan och inom regionens verksamheter mer effektivt. Ett exempel är digitala konsultationer mellan vårdgivare som ska fortsätta att utvecklas. Att vårdgivare enkelt kan koppla upp sig och dela information underlättar samverkan och kan effektivisera verksamheten. Taligenkänning ska införas brett inom hälso- och sjukvården. Taligenkänning innebär att tal översätts direkt till text i journalsystemet. Genom taligenkänning blir journalanteckningarna tillgängliga snabbare vilket ger kvalitetshöjning i journalen samt ökad patientsäkerhet. Dessutom innebär förändringen tidsbesparing.

Digitala tjänster är en möjlighet för invånaren att sköta delar av sin vård själv och öka sin självständighet. Att göra egna mätningar tillsammans med kontinuerlig digital kontakt med vården, så kallad egenmonitorering, kan förbättra både hälsa och livssituation för invånare med kroniska sjukdomar. Egenmonitorering har testats på ett antal enheter och ska under planperioden etableras permanent. Ytterligare ett exempel är digitala stöd- och behandlingsprogram som ska fortsätta att utvecklas. Gemensamma satsningar görs inom sydöstra sjukvårdsregionen.

Dagens invånare blir mer och mer digitala och är vana vid att hantera många av sina ärenden digitalt, under dygnets alla timmar. Alla verksamheter inom hela hälso- och sjukvården ska erbjuda invånarna att boka, avboka och omboka tid digitalt. Utvecklingen ska följas upp med målsättningen att användandet ska öka.

En övergång till fler digitala kallelser innebär en stor resursbesparing för vården. För invånaren gör digitala kallelser att kontakten med vården går snabbare. Under 2023 startar arbetet för att öka digitala kontakter via på 1177.se bland annat genom digitala kallelser.

Region Kalmar läns målbild, *Digitalt när det går, fysiskt när det behövs* är vägledande i utvecklingen av digitala tjänster.

Målbilden innebär bland annat att invånaren ska vara huvudaktör i sitt eget ärende, kunna göra så mycket som möjligt själv, kunna välja hur de vill kontakta vården samt bli erbjuden digitala vårdkontakter och möten.

Jämlik och jämställd hälso- och sjukvård

Det finns skillnader i hälsa mellan både kön och mellan olika grupper. För att åstadkomma en jämställd och jämlik hälso- och sjukvård krävs ett långsiktigt arbete för att möta patienters vårdbehov både geografiskt, med rätt kompetens och med den senaste kunskapen. All vård ska ges utifrån den enskilda individens behov, med respekt för alla människors lika värde och genom ett professionellt bemötande. Detta oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

I arbetet för en jämställd och jämlik hälso- och sjukvård spelar det främjande och förebyggande arbetet en viktig roll, särskilt för att nå utsatta grupper och säkra att vård alltid ges efter behov. Samverkan mellan region, länets kommuner och civilsamhälle ska stärkas för att främja hälsa och förebygga sjukdom. Samsjuklighetsutredningens delbetänkande (Från delar till helhet SOU 2021:93) föreslår en genomgripande reform av samhällets insatser till personer med samsjuklighet. Reformen innebär ett förändrat huvudmannaskap för vård och stöd till alla personer med skadligt bruk eller beroende. En djupare analys ska göras kring hur samsjuklighetsutredningen påverkar arbetet i vårt län. Arbetet sker i samverkan med länets kommuner.

Kvinnors hälsa

Det finns fortfarande omotiverade skillnader i vårdtillgång, vårdkvalitet och hälsa mellan kvinnor och män. Region Kalmar län ska fortsätta att utveckla vården för sjukdomar som oftast drabbar kvinnor. Under planperioden ska en utredning göras för att tydliggöra primärvårdens och specialistvårdens roll inom kvinnors hälsa samt hur samarbetsytorna inom området ska se ut.

Den nationella överenskommelsen om en personcentrerad, tillgänglig och jämlik mödrahälsovård och förlossningsvård samt förstärkta insatser för kvinnors hälsa är en del i arbetet för en mer jämställd hälso- och sjukvård. Arbetet rör flickors och kvinnors hälsa och sjukdomar inklusive hela vårdkedjan före, under och efter graviditet samt sexuell och reproduktiv hälsa genom livet. Ett antal nya insatser har gjorts inom området, till exempel förstärkt hälsofrämjande arbete, förbättrade arbets sätt inom förlossningens eftervård och projektet *Noll separation i neonatalvården*.

Arbete pågår enligt regionens handlingsplan för jämställdhet där även arbete mot våld i nära relationer ingår. Våld i nära relation får allvarliga konsekvenser för hälsan, både fysiskt och psykiskt, men även konsekvenser socialt och ekonomiskt. Regionens medarbetare ska ha kunskap om våldets verkningar och erbjuda hjälp och stöd till de utsatta. En utredning föreslår att

även tandvården ska ta en större del i stödet till våldsutsatta och regelbundet ställa frågan om våldsutsatthet.

Kunskapsbaserad och säker hälso- och sjukvård

En kunskapsbaserad vård innebär att alla patienter ska erbjudas diagnostik, behandling samt uppföljning enligt bästa kunskap i varje möte. Detta förutsätter ett sammanhållet system där regionerna, kommunerna samt patienter, närstående och professionen stärker varandra i kvalitetsarbetet. Sedan 2018 samverkar Sveriges regioner i det nationella systemet för kunskapsstyrning. Systemet omfattar samverkan kring kunskapsstöd, stöd för uppföljning och analys, samt stöd för utveckling och ledarskap. Under planperioden ska Region Kalmar läns lokala implementering av kunskapsstyrningssystemet särskilt utvecklas.

Som en del i systemet för kunskapsstyrning ingår att ta fram personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp. Syftet med vårdförloppen är att öka jämlikheten, effektiviteten och kvaliteten i vården. Patienter ska uppleva en tydligare process utan onödig väntetid i samband med utredning och behandling. Flera vårdförlopp har börjat införas och ytterligare tillkommer under planperioden.

Det nationella vård- och insatsprogrammet adhd, som är en del av kunskapsstyrningen, betonar vikten av att ge tidiga insatser oberoende av diagnos samt att ställningstagande till en eventuell utredning grundas på den sammanvägda kliniska bedömningen. Uppföljning ska göras regelbundet inom kunskapsstyrningssystemet.

Uppföljning av vårdens resultat och hälsoutfall är en viktig bas för kunskapsbaserad kvalitetsutveckling och ständiga förbättringar. Utveckling av strukturen för kvalitetsuppföljning sker med bas i det gemensamma kunskapsstyrningsarbetet. Region Kalmar län ska erbjuda en god och säker vård och arbeta systematiskt och förebyggande med en nollvision när det gäller vårdskador. Socialstyrelsens handlingsplan för ökad patientsäkerhet 2020-2024 har syftet att utveckla, likrikta och standardisera det systematiska patientsäkerhetsarbetet. Region Kalmar läns satsning på ökad patientsäkerhet utgår ifrån den nationella handlingsplanen och har som mål att vidareutveckla arbetet.

Tillgänglighet, medicinska resultat, patienterfarenheter och kostnader måste värderas i ett sammanhang om hälso- och sjukvårdens effektivitet ska kunna bedömas. Region Kalmar län ska därför fortsätta att utveckla metoder som möjliggör kostnadsjämförelser och som stödjer en processororienterad verksamhetsutveckling.

Stärkt cancervård

Inom cancervården ses en stadig ökning av antalet patienter med cancerdiagnos, vilket beror på medicinska framsteg som gjort att helt nya grupper kan behandlas. Likaså ökar behovet

av precisionsdiagnostik för nya målstyrda cancerbehandlingar. Region Kalmar län fortsätter arbetet med att kartlägga och optimerar cancervårdens processer.

En översyn ska göras när det gäller utveckling av rehabiliteringsuppdraget. Inom cancerrehabilitering förutspås en ökad volym som behöver mötas. Regionens arbetssätt inom cancerrehabilitering med bedömarteam ska utvärderas och fortsätta att utvecklas. Detta görs i samverkan inom Regionalt Cancercentrum. Utöver bedömarteam ska patienter med cancer uppleva större delaktighet under sin rehabilitering. Exempel på insatser är den digitala tjänsten *Min vårdplan Cancer* som är ett individualiserat patientstöd inom ramen för 1177.se. Fler diagnoser kopplas på och införandet följer det nationella arbetet.

Patienter som behöver undersökning genom PET/CT-röntgen skickas idag främst till Linköping för undersökning. Genom satsningen på nya lokaler för onkologiska kliniken vid länsjukhuset i Kalmar möjliggörs att PET/CT blir en del av Region Kalmar läns verksamhet. Förberedelser fortsätter med att bland annat säkerställa av rätt kompetens. Ett viktigt arbete inom cancervården är att genomföra de beslutade satsningarna med utbyggnad av MR- kapaciteten i länet.

Utveckling, forskning och innovation

Region Kalmar läns övergripande strategi för kvalitet och utveckling ligger till grund för att skapa en kvalitetskultur och en lärande organisation. Arbetet med ständiga förbättringar och systematiskt förbättringsarbete utgår ifrån strategin *Varje dag lite bättre – kraften hos många!*

Chefer och medarbetare ska ha kunskap om metoder och förmåga att kunna identifiera, genomföra eller driva förbättringsarbete. Varjedag-modellen har utvecklats för att systematiskt bygga upp regionens kompetens och arbetssätt inom förbättringsarbete. Arbetet ska fortsätta att utvecklas inom planperioden och kompetens ges till fler medarbetare, till exempel genom att utbilda verksamhetsutvecklare till förbättringscoacher.

Genom att kombinera professionell kunskap och evidensbaserad forskning med patienters och närståendes erfarenheter skapas delaktighet. Samtidigt utvecklas både vården och invånarnas egenkraft. Region Kalmar län ska vidareutveckla invånarnas möjlighet att vara delaktiga i regionens utveckling genom arbetet som utgår från strategin för invånare- patient- och närståendemedverkan. Under planperioden ska strategin tydligare kopplas samman med delar ur den nationella anhörigstrategin för att ytterligare stärka invånarmedverkan.

Forskning ska ses som en naturlig del av den kliniska verksamheten. Arbetet utgår från forskningsstrategin med handlingsplan. Ett tydligt fokusområde är att stödja bildandet av universitetssjukvårdsenheter och akademiska enheter, som i förlängningen kan utvecklas till universitetssjukvårdsenheter. Utveckling av den akademiska miljön kopplar till avtal om samverkan i Sydöstra sjukvårdsregionen i anslutning till RALF

(Regionalt anslutningsavtal om läkarutbildning och forskning). Akademisk enhet primärvård ska fortsätta att utvecklas. Ett annat fokusområde är att stärka genomförandekapaciteten av akademiska och industrisponsrade kliniska studier.

Arbetet med e-hälsa i länet ska stärkas ytterligare genom samverkansavtalet med Linnéuniversitetet. Syftet med avtalet är att skapa en etablerad miljö av forskning, utbildning och kompetens inom klinisk informatik och ett rikt kluster av företag och organisationer som tillsammans kan skapa fortsatt utveckling. Gemensamt arbete sker inom områdena utbildning och kompetensutveckling, forskning samt infrastruktur och innovation. Under planperioden ska rekrytering av en professur inom hälsoinformatik särskilt prioriteras.

Förbättringsförslag och idéer till innovationer från regionens medarbetare och länets invånare ska tas tillvara i samverkan med länets innovationsaktörer. Lärdomar ifrån Vinnovaprojektet med testbäddar ska användas för att skapa en långsiktigt och hållbar struktur för arbete med innovationer inom organisationen och tillsammans med externa parter. För att öka nyttan av innovationsarbetet ska befintliga strukturer och processer undersökas och vidareutvecklas med invånarnas och verksamheternas behov i fokus. Arbetet ska stödja och stärka en innovationskultur genom att bidra till, lyfta fram och sprida innovationsarbete för lärande regionalt, nationellt och internationellt.

Tillgången till hälsodata är central för styrning, uppföljning och utveckling av hälso- och sjukvården. Genom att förbättra tillgänglighet till hälsodata, se hälsodata som en strategisk resurs och bli mer informationsdrivna i verksamhet skapas ännu större nytta för invånarna. Arbete pågår både internt i samverkan samt inom ramen för Sydöstra sjukvårdsregionen.

Civilt försvar och beredskap

Hälso- och sjukvården är en samhällsviktig funktion med en central roll i det civila försvaret. Region Kalmar län har en god beredskap för att förebygga och hantera extraordinära händelser. Målet är en robust organisation med förmåga att bibehålla sin funktion även vid omfattande oväntade händelser, höjd beredskap och ytterst krig. Fokus är att skapa långsiktiga planeringsförutsättningar för uppbyggnad av civil beredskap samt stärka hälso- och sjukvårdens motståndskraft och katastrofmedicinska beredskap.

Planering och kompetenshöjande åtgärder pågår utifrån statliga överenskommelser och rekommendationer. Plan för höjd beredskap är under framtagande och ska fastställas under 2024. Dialog och fortsatt planering pågår kring regional och nationell samordning för effektivare samverkan i höjd beredskap och krig.

Region Kalmar län arbetar med att planera och stärka sin förmåga att ta emot ett plötsligt ökat inflöde av patienter vid fredstida kriser och krig. Kartläggningen görs utifrån perspektiven personal, lokaler, utrustning och styrning. Den civila hälso-

och sjukvården ska vid krig ha en plan för masskadehändelse samt ha kapacitet att utföra vård som inte kan anstå.

Krigsorganisering innebär att viktiga verksamheter ställs om från fredstida inriktning, reglering och organisering till höjd beredskap och inriktning på uppgifter som har betydelse för totalförsvaret. Beslutsfattande kommer då att utgöra en central del i organisationen och bör organiseras för att beslut ska kunna fattas skyndsamt.

Region Kalmar län arbetar i enlighet med ISO 22301, standard för kontinuitetshantering. Arbetet är en viktig och central del för att stärka regionens robusthet mot kris och krig.

En god försörjningsberedskap av sjukvårdsprodukter behövs för att stärka samhällets och sjukvårdens förmåga i kris och krig. Arbetet för en robust materialförsörjning som bygger på cirkularitet fortsätter utifrån prioriterade produkter. Det na-

tionella arbetet med beredskapslager är vägledande för den inriktning som Region Kalmar län har valt. Läkemedelsområdet är hårt reglerat och läkemedelsdistributionen är nationellt samlad, vilket måste beaktas i arbetet. Därtill sker alltmer avancerad läkemedelsbehandling utanför sjukhusen, inte bara på annan vårdinrättning utan även i hemmet.

Regionen ska delta i nationella kris- och totalförsvärsövningar. Arbetet med att bygga upp ett strukturerat och systematiskt säkerhetsarbete fortgår och övning och utbildning kommer vara viktigt inslag. Region Kalmar län ska också vara en trygg och säker arbetsplats där vi tillsammans upprätthåller en god säkerhetskultur. Den fysiska säkerheten dimensioneras utifrån identifierade skyddsvärden och välgrundade riskbedömningar. Säkerhetsskydd och informationssäkerhet stärks genom regelbundna utbildningar ■

Långsiktig inriktning och mått

Region Kalmar läns långsiktiga inriktning	Mått	Målvärde 2024	Långiktigt målvärde
En hälsofrämjande hälso- och sjukvård	Andel tobak- och nikotinfria elever i högstadiet (åk 7-9)	90 %	100 %
	Andelen invånare i länet som använder tobak dagligen (önskat värde lågt)	17 %	10 %
	Andel invånare med fysisk aktivitet 150 min/vecka	69 %	80 %
	Andel av befolkningen med fetma (BMI≥30) (önskat värde lågt)	15 %	10 %
	Andel kariesfria 19-åringar	46 %	50 %
	Antal fallskador äldre (önskat värde lågt)	50/1 000 inv. >80 år	45/1 000 inv. >80 år
Personcentrerade och nära arbetssätt	Oplanerad återinskrivning inom 30 dagar (önskat värde lågt)	16 %	15 %
	Påverkbar slutenvård per 100 000 invånare i åldern 20 eller äldre (önskat värde lågt)	500/100 000 inv. >20 år	450/100 000 inv. >20 år
	Kontinuitet för vårdkontakt med läkare för patienter med kronisk sjukdom (Ko01L) (Om samtliga besök sker hos samma läkare är index 1)	0,5 (indexvärde)	0,6 (indexvärde)
	Kontakt med primärvården samma dag	97 %	100 %
	Medicinsk bedömning som genomförs av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom tre dagar (primärvårdsnivå)	87 %	90 %
	Tillgänglighet – 1177-samtal som besvaras inom 9 minuter	50 %	75 %

Forts. nästa sida

Långsiktig inriktning och mått

Region Kalmar läns långsiktiga inriktning	Mått	Målvärde 2023	Långiktigt målvärde
Personcentrerade och nära arbetssätt	Förstabetesök i den specialiserade hälso- och sjukvården inom 90 dagar (somatik och psykiatri) - avser väntande	88 %	100 %
	Operation/behandling inom 90 dagar i den specialiserade hälso- och sjukvården - avser väntande	81 %	100 %
	Förstabetesök inom 30 dagar till barn- och ungdomspsykiatri - avser väntande	90 %	100 %
	Utredning inom 30 dagar vid barn- och ungdomspsykiatri - avser väntande	73 %	100 %
	Behandling inom 30 dagar vid barn- och ungdomspsykiatri - avser väntande	73 %	100 %
	Fast läkarkontakt i primärvården	85 %	85 %
	Andel digitala vårdmöten	5 %	15 %
Kunskapsbaserad hälso- och sjukvård	Relativ femårsöverlevnad vid cancersjukdom	61 %	65 %
	Överlevnad tjugioåttio dagar efter hjärtinfarkt	75 %	80 %
Säker hälso- och sjukvård	Andel vårdtillfällen där patienten har fått en vårdskada (undvikbar skada) (önskat värde lågt)	3 %	0 %
	Andel trycksår – sjukhusförvärvade (önskat värde lågt)	1 %	0 %

* För de mått som resultatet presenteras vartannat år, målsätts inte måttet de år då resultat ej finns tillgängligt.

* De mått som kan/är relevanta att följa utifrån jämställdhet kommer att följas upp i delår/årsredovisning könsuppdelat.

Medarbetare

En av Sveriges bästa
arbetsplatser

En av Sveriges bästa arbetsplatser

Region Kalmar län ska vara en attraktiv arbetsplats som erbjuder utvecklingsmöjligheter och delaktighet. Arbetsmiljön ska bidra till ett hälsofrämjande och hållbart arbetsliv..

Välfärdens utmaning att hitta rätt kompetens står i fokus både nationellt och inom länet. Tillgången till rätt kompetens är avgörande för möjligheten att bedriva verksamhet. Invånare i arbetsför ålder minskar samtidigt som behoven av välfärd ökar.

Region Kalmar läns verksamhet är komplex och personalintensiv. När arbetskraften inte räcker till och nyrekrytering inte är möjlig behövs nya arbetssätt och samarbeten. Det behövs också nya tekniska lösningar samt fokus på att utveckla kompetensen hos befintliga medarbetare.

I omställningen behöver chefer och ledare gå före och visa vägen. I takt med att nya arbetssätt införs behöver gamla arbetssätt fasas ut, både för att undvika dubbelarbete, minska administration och för att få önskvärd effekt av förändringen. Det är i omställningen vi ser vilken kompetensutveckling som behövs, samtidigt som vi behåller vårt långsiktiga arbete präglad av ett öppet, engagerat och kunnigt förhållningssätt.

Strategisk kompetensförsörjning

Kompetensutmaningen ska ses ur flera perspektiv och mötas med ett samlat och strukturerat arbetssätt. Regionens kompetensförsörjningsanalys är ett viktigt underlag i plan- och budgetarbetet. Den regionövergripande analysen kompletteras med lokala analyser av dagens och morgondagens kompetensbehov.

Arbete med kompetensutmaningen pågår i samverkan på nationell och lokal nivå. Det nationella arbetet *Sveriges viktiga jobb* och Sveriges kommuner och regioners *Nio strategier för att möta kompetensutmaningen* är ett stöd i det lokala arbetet. SKR har, baserat på de nio strategierna, kommit överens med fackliga parter om en kompetenskommission. Region Kalmar läns intention är att arbeta på motsvarande sätt med arbetsgivare och fackliga parter.

En ytterligare åtgärd är utökade möjligheter att förlänga arbetslivet. De medarbetare och chefer som står inför pension ska kunna fortsätta att bidra med sin kompetens och erfarenhet samt vara ett stöd för nya medarbetare som påbörjat sin

anställning. Anställningslösningar för medarbetare som har gått i pension är en möjlighet som ska prövas.

Arbetet i det nationella vårdkompetensrådet, tillsammans med regionalt vårdkompetensråd i sydöstra sjukvårdsregionen, bidrar i allt högre utsträckning i kompetensförsörjningsarbetet. Utbildningsanordnare och lärosäten är viktiga samverkansparter för att innehåll, omfattning och dimensionering av utbildningar och utbildningsplatser motsvarar behoven. Samverkan med länets kommuner ska fortsätta att utvecklas kring utbildning och kompetenshöjande insatser.

En del av kompetensförsörjningen är satsningen på utlandsutbildad personal. Arbetet med att rekrytera och validera utbildade medarbetare med utländsk bakgrund fortsätter. Behovet av språkpraktik och praktisk tjänstgöring finns kvar, eftersom goda kunskaper i svenska språket är ett krav i vårdens och tandvårdens yrken. Ett samarbete med europeiska rekryterings- och matchningsnätverket Eures är etablerat för att rekrytera främst sjuksköterskor med utbildning från EU samt läkare med specialistkompetens. Utbildningssatsningen som stödjer språkutbildning och språkförbättring för utlandsutbildade medarbetare fortsätter.

Likabehandling och mångfald står i fokus i samhället och kanske särskilt för de generationer som nu är unga på arbetsmarknaden. För Region Kalmar län är områdena viktiga både ur perspektivet breddad kompetensförsörjning och för att vara en öppen och inkluderande arbetsplats. Mångfald stärker regionen som en attraktiv arbetsgivare och ett långsiktigt samarbete med Linnéuniversitetet om likabehandling pågår. Region Kalmar län vill vara en attraktiv arbetsplats som erbjuder utvecklingsmöjligheter, delaktighet och som bidrar till ett hållbart arbetsliv där god arbetsmiljö och hälsa står i fokus.

Samverkan med utbildningsanordnare

En långsiktig samverkan med lärosäten och lärcentrum är avgörande för att säkerställa framtida kompetensbehov. Samar-

betet med Linnéuniversitet och Linköpings universitet fortsätter att utvecklas inom de utbildnings- och forskningsområden där det finns behov.

Sjuksköterskeutbildningen i mellersta och norra länsdelen fortsätter enligt samarbetsavtalet med Linnéuniversitetet. Den decentraliserade läkarutbildningen, i samverkan med Linköpings universitet, utvecklas enligt plan. Samarbetet kommer att fördjupas med en stärkt akademisk utbildnings- och forskningsmiljö. Arbetet med ett förnyat avtal med läkarutbildningen i Linköping från 2024 pågår.

Samverkan inom det regionala vårdkompetensrådet har gett möjlighet till ett samarbete med Hälsohögskolan i Jönköping om distansstudier i utbildningen av röntgensjuksköterskor. Utveckling pågår för att stärka den lokala studiegruppen, exempelvis genom praktisk träning i regionens verksamheter. Utvecklingen kommer att kräva nya arbetssätt och resurser för att samordna studenterna med verksamheten.

En betydelsefull del i samverkan med universiteten är den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU). VFU ska göras med god kvalitet och erbjudas i den omfattning som krävs för att ge tillräcklig utbildning. Regionen ansvarar också för handledare under VFU. Utifrån ett EU-direktiv kommer VFU för grundutbildningen för sjuksköterskor förändras. För att möta förändringen med bibehållen kvalitet kommer insatser att krävas. En särskild insats handlar om att ta tillvara pensionerade medarbetares möjligheter att bidra. Det kan till exempel handla om att seniora medarbetare avlastar i den kliniska verksamheten.

En satsning på uppdragsutbildning för vissa svårrekryterade specialistområden har påbörjats och ska fortsätta under planperioden. Satsningen är ett komplement till det ordinarie förandet.

Satsningen på kompetensförsörjning av undersköterskor fortsätter och är en del av vård- och omsorgscolleges arbete med att skapa en enhetlig utbildning för undersköterskor. Här finns också utbildningen till undersköterska vid Gamleby folkhögskola. Utbildningen till medicinsk sekreterare vid folkhögskolorna i Vimmerby och på Högalid är även fortsättningsvis en viktig satsning. Möjligheten att utöka platserna vid Högalid ska ses över.

Minskat beroende av bemanningsbolag

Arbetet med ett minskat beroende av bemanningsbolag ska intensifieras inom Region Kalmars vårdverksamheter. Bemanningsbolagstjänster i vården kan vara nödvändigt som ett komplement för att hantera en tillfällig belastning, men långsiktigt behöver utvecklingen brytas. Utöver den ekonomiska aspekten så leder hyrberoendet till andra negativa konsekvenser. När andelen hyrpersonal blir för stor så blir den ordinarie personalens arbetsmiljö lidande, kontinuiteten för patienterna minskar,

möjligheten till utvecklingsarbete försvåras och patientsäkerheten riskeras att påverkas negativt.

I enlighet med beslutad målsättning pågår ett omfattande arbete med att minska andelen inhyrda sjuksköterskor inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen. I dygnet runt-verksamheter finns extra stora utmaningar kring bemanning och i dessa verksamheter görs ett särskilt arbete. Kortsiktigt kan tillgänglighet och vårdplatser påverkas.

Inom primärvårdsförvaltningen och psykiatriförvaltningen är inriktningen långsiktig och bygger på främst ett fokus på rekryteringsfrämjande aktiviteter när det gäller läkare och psykologer.

Den sammanvägda målsättningen för Region Kalmar län är att kostnaderna för bemanningsbolag i förhållande till de totala personalkostnaderna inte ska överstiga 4 procent. Målet för hälso- och sjukvårdsförvaltningen är att kostnaderna för hyrbemanning inte ska vara mer än 2 procent av de totala personalkostnaderna vid utgången av 2024. Ekonomiskt innebär det en minskning av kostnaden för bemanningspersonal med cirka 100 miljoner kronor med en nettobesparing på cirka 50 miljoner kronor.

Förutom att sänka kostnaderna innebär arbetet en tydlig satsning på nya och befintliga medarbetare. Andra drivkrafter för arbetet handlar om ökad patientsäkerhet och möjlighet att bedriva en långsiktig utveckling av vården. Nationellt arbetar samtliga regioner för en gemensam riktning för minskat beroende av hyrbolag. Det sker bland annat genom en samordnad upphandling av hyrpersonal med syftet att minska kostnaderna och beroendet.

Parallellt pågår mer långsiktiga insatser. Exempel på detta är regionfinansierade utbildningsanställningar för specialistsjuksköterskor, barnmorskor och biomedicinska analytiker, liksom AT (allmäntjänstgöring), BT (bastjänstgöring) och ST (specialisttjänstgöring). Användandet av utbildningsanställningar ska utvecklas ytterligare. Antalet BT-tjänster ska ökas till nio tjänster till 2024. Inför 2025 görs ytterligare ökning, främst med koppling till tillsättning av ST-tjänster. För ST-tjänster ska en särskild satsning göras inom allmänmedicin.

Andra områden för minskat bolagsberoende är karriärutvecklingsmodeller för olika yrkesgrupper, tydligare struktur vid avrop av bemanningsbolagstjänster samt fortsatt utveckling av utlandsrekrytering. En viktig del av kompetensförsörjningen är satsningen på utlandsutbildad personal. Arbetet fortsätter därför med att rekrytera och validera utbildade medarbetare med utländsk bakgrund. Studenter på läkarutbildningen ska ges möjligheter till praktikplatser i hela länet och de studenter som visar intresse för att stanna i länet ska särskilt tas om hand.

Arbete pågår ständigt med att klara bemanningen utan bolag. Det sker genom verksamhetsutveckling, yrkesrollsutveckling och olika förändringsarbeten. Bemanningsbolag kommer

inte att anlitas för att bemanna med sjuksköterskor inom primärvården eller med tandläkare i folktandvården.

Utveckla och behålla medarbetare

Alla medarbetare behöver ha rätt kompetens både för dagens och för framtidens uppdrag. Förmågan att behålla och utveckla medarbetare har avgörande betydelse för möjligheten att fortsätta bedriva en god verksamhet. Medarbetare behöver ha förståelse för verksamheten och sin del i ett större sammanhang.

Framtiden kommer att kräva förnyade arbetssätt, både på grund av en förändrad omvärld och ur perspektivet kompetensförsörjning. För att lyckas krävs nya arbetssätt som tar vara på medarbetarnas tid, kunskap och engagemang samt möjliggör utveckling av yrkesroller. Det kräver i sin tur förutsättningar för karriärutveckling och att utvecklingsmöjligheter blir synliga, både inom yrket och i organisationen.

Chefer och ledare ska i rollen som förbättringsledare och kulturbärare verka för ett klimat som uppmuntrar och tar vara på förbättringsidéer och innovativa lösningar. Chefernas roll är särskilt betydelsefulla i utvecklingen av yrkesroller och arbetssätt utifrån behoven i verksamheten och hos invånarna.

Utveckling av karriärutvecklingsmodeller har påbörjats inom vårdens yrken och ska fortsätta för fler yrken. Möjligheterna till karriärutveckling genom ökat samarbete inom och mellan förvaltningarna ska stärkas.

Förutsättningarna för att införa arbetsgivarfinansierad specialistutbildning för undersköterskor har utretts och implementeras utifrån behov under planperioden.

I juli 2023 infördes skyddad yrkestitel för undersköterskor. Medarbetare som saknar den kompetens som krävs idag ska ges möjlighet till kompetensutveckling. Arbete ska göras för att utveckla yrkesrollen.

Satsningen på arbetsgivarfinansierad utbildning fortsätter för sjuksköterskor, barnmorskor, specialistjuksköterskor och biomedicinska analytiker. Inför 2024 bedöms omfattningen ligga på rätt nivå utifrån möjliga platser.

Arbetet med att stärka kompetensförsörjningen av psykologer fortsätter, bland annat genom implementering av karriärmodell och introduktionsår efter PTP (praktisk tjänstgöring för psykologer). Även för andra yrkesgrupper kan specialistutbildning bli aktuell för arbetsgivarfinansierad utbildning.

Kompetenscentrum (KC) ska, förutom tidigare områden, fokusera på att stödja person- och familjecentrerade arbetssätt, digitalisering och e-hälsa samt bemötande. Arbetet med att implementera och skapa rutiner för ett effektivt kompetenscentrum fortsätter under planperioden. Målet är att skapa möjligheter till livslångt lärande och träning i praktiska färdigheter, simuleringsövningar och scenarioträning i team.

För nya medarbetare är en bra start betydelsefull ur flera aspekter, inte minst för arbetsmiljö och yrkeskarriär. En digital introduktion ska fortsätta att utvecklas för att bidra till att nya

medarbetare får en trygg start och förstår sin roll i organisationen. Introduktionsprogrammet för sjuksköterskor fortsätter att förbättras. För psykologer har ett yrkesspecifikt introduktionsprogram lanserats som fortsätter utvecklas under planperioden. För gruppen undersköterskor ska möjligheten till en gemensam introduktion utredas.

Seniora medarbetares kompetens ska fortsatt tas om hand. Att medarbetare arbetar lite längre kan till exempel skapa förutsättningar för andra att vara handledare och mentorer. En utredning ska göras för att skapa tydlighet och gemensamma förutsättningar.

Balans mellan arbete och fritid ger förutsättningar att trivas och må bra på arbetet. Erbjudande om heltid och en grundläggande syn på att möjliggöra arbete och föräldraskap är ett centralt förhållningssätt inom regionen. Medarbetare ska ha möjlighet att anpassa arbetstiden under perioder när det finns behov av att finnas till för närstående. Detta är en integrerad del av arbetet med ett hållbart arbetsliv tillsammans med lyhördhet för medarbetarens hela livssituation. Ett fördjupat arbete med både analys och förslag på åtgärder ska göras för att för att fler ska vilja ha en högre sysselsättningsgrad.

Arbetet med en målinriktad och långsiktig lönebildning fortsätter under planperioden. Lönebildning är viktig för kompetensförsörjningen och ska vara medveten och jämställd. Lönesättningen är individuell, differentierad och ska bidra till att nå verksamhetens uppsatta mål. Lönen ska stimulera till förbättringar av verksamhetens effektivitet, produktivitet och kvalitet. Detta ska speglas i lönestrategin och lönespridning. Den årliga kompetens- och löneanalysen ger riktning för löneutvecklingsarbetet, så som fortsatt prioritering av dygnet-runt-verksamhet. Arbetet med lönebidrag och anställningsstöd genom personliga tjänster ska fortsätta.

Region Kalmar län står för jämställda löner och den årliga lönekartläggningen ska säkerställa detta. Den årliga handlingsplanen är grunden för de satsningar och prioriteringar som krävs. Eventuella behov av insatser för att åtgärda osakliga löneskillnader ska hanteras genom avsatta medel för löneöversynen de kommande åren.

Goda möjligheter till forskning är betydelsefullt för att utveckla en akademisk miljö. Medarbetare som bedriver forskarstudier på deltid bidrar i sitt kliniska arbete till ett vetenskapligt förhållningssätt. Aktivt forskande medarbetare samt forskningsstödande ledarskap har en nyckelroll. De är drivkraften för framväxt av akademiska miljöer, skapande av evidens och integrering av den kliniska forskningen i den dagliga verksamheten. Genom engagemang, efterfrågan och stimulans kan forskningsaktiva medarbetare och deras kompetens tas tillvara vid fortbildning av nya medarbetare och vid förbättringsarbete. Detta bidrar i sin tur till att invånaren får bästa möjliga vård och behandling.

Attrahera och rekrytera medarbetare

Det strategiska och långsiktiga arbetet för att stärka och utveckla Region Kalmar läns arbetsgivarvarumärke spelar stor roll för att attrahera och rekrytera nya medarbetare, men också för att behålla medarbetare. Regionen ska tydliggöra och synliggöra organisationen som en enhetlig arbetsgivare gentemot blivande medarbetare men också för befintliga medarbetare för att stärka dem i sitt val av arbetsplats. Det ska vara tydligt att socialt ansvar och arbete för en icke-diskriminerande arbetsmiljö är viktigt. För att möta rekryteringsbehov oavsett pensionsavgångar, säsongsvariationer och likande pågår systematisk bemanningsplanering året om.

Sveriges kommuner och regioners rapport *Unga och välfärdsjobben* visar att kunskapen om jobben i regioner och kommuner varierar och att många unga vill ha mer information. Regionen behöver än mer möta unga på deras plattformar, både i skolorna och i sociala medier. Det aktiva arbetet för att stärka arbetsgivarvarumärket ska fortsätta. För att ge länets skolungdomar en god uppfattning om och relation till att arbeta i Region Kalmar län erbjuds praktikplatser och prova-på-aktiviteter. Ambitionen är att regionen som länets största arbetsgivare ska synas och agera på olika utbildningsnivåer över hela länet.

Vissa spetskompetenser inom det medicinska området är svåra att rekrytera. Samverkan och samrekrytering inom Sydöstra sjukvårdsregionen ska utvecklas och en rutin för detta ska tas fram. Samverkan med kommunerna genom nätverket Tillsammans för fler till Kalmar län fortsätter att utvecklas för att stärka länets attraktivitet och på sikt öka invånarantalet i länet.

Bastjänstgöring (BT) är numera obligatorisk för läkare med läkarexamen från EU eller tredje land. BT ersätter från och med 2027 nuvarande allmäntjänstgöring (AT) i läkarprogrammet. Region Kalmar län erbjuder initialt ett begränsat antal BT-tjänster för att kvalitetssäkra bastjänstgöringen samt pröva och utvärdera organisation, handledning, placeringar samt rekryterings- och urvalsförfarande. Ambitionen är att successivt utöka antalet BT-tjänster utifrån verksamhetens behov och förutsättningar, samtidigt som AT bibehålls i nuvarande utformning. Under 2024 kommer nio BT-tjänster att erbjudas och inför 2025 planeras för ytterligare ökning av tjänster, då med koppling till behov av ST-tjänster.

Anställningsprövning av administrativa tjänster har sedan tidigare funnits inom flera verksamheter och flera tjänster har inte återbesatts genom att arbetsuppgifter har samordnats eller lösts på annat sätt. Att samverka och samordna de administrativa uppgifterna över förvaltnings- och enhetsgränser är fortsatt viktigt för att regionen ska ha en effektiv administration som också är dimensionerad efter externa krav.

En god arbetsmiljö

En god arbetsmiljö är grunden för ett långt och hållbart arbetsliv. Region Kalmar län strävar efter att ständigt förbättra med-

arbetarnas arbetsmiljö både organisatoriskt, socialt och fysiskt.

Den årliga sammanställningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet, hälsobokslut och handlingsplaner från medarbetarenkäter är viktiga underlag för att identifiera insatser för att främja en god arbetsmiljö på region- och verksamhetsnivå. Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska vara en naturlig del av rutiner och arbetssätt i den dagliga verksamheten. Nationellt har en förändring skett i Allmänna bestämmelser kring dygnsvila som ska bidra till en bättre arbetsmiljö och återhämtning. Arbete kommer att pågå under längre tid för att harmonisera och utveckla schema och arbetstider.

Arbetsmiljöarbetet lägger grunden för medarbetarnas trivsel och hälsa, liksom för attraktiviteten som arbetsgivare. Chefer och ledare har stor påverkan på arbetsmiljön, vilket innebär behov av kunskap och systematik. Det finns en tydlig koppling mellan ledarskap och arbetsmiljö, där ett närvarande, tillitsfullt och engagerat ledarskap är betydelsefullt för arbetsmiljön. Bra ledarskap skapar trygga medarbetare och en sund arbetsmiljö. Kunskapshöjande insatser för chefer, medarbetare och skyddsombud ska prioriteras och göras tillgängliga både digitalt och fysiskt.

Medarbetarnas hälsa är viktig för långtidsfriska arbetsplatser. För att skapa bra arbetsplatser behöver det friska stå i fokus. Områden som ledarskap, arbetsanpassning, kommunikation, delaktighet och inflytande möjliggör en bättre arbetsmiljö. Sunt arbetslivs metod för friskare arbetsplatser, så kallade friskfaktorer, ska användas. Dessa består bland annat av analyser av sjukfrånvaro och aktivt arbete med förebyggande arbetsmiljöarbete.

Ett särskilt fokus ska vara kvinnors hälsa. Kvinnors sjukfrånvaro är ungefär dubbelt så hög som mäns. För att motverka detta ska arbete med rehabiliteringsprocessen och kunskap om skillnader i mäns och kvinnors sjukfrånvaro vävas in i arbetsmiljöutbildningarna. Arbetet behöver också fortsätta med en fördjupad analys och konkreta aktiviteter.

Medarbetare ska ges goda förutsättningar att påverka sin arbetsmiljö. Samverkan mellan medarbetare och arbetsgivare ska vara en naturlig del i vardagen för att skapa en välfungerande arbetsplats med goda möjligheter till återhämtning. Region Kalmar län ska fortsätta att utveckla en säkerhetskultur där chefer och medarbetare arbetar förebyggande och engagerat tillsammans. Att aktivt förebygga ohälsa förutsätter även ett arbete med att identifiera och kartlägga risker. Regionen ska fortsätta arbeta för en god tillbudsrapportering som ger en bild av behovet av förebyggande arbete. Det kan på sikt också minska skador på arbetsplatserna.

Region Kalmar läns 350 hälsoinspiratörer är delaktiga i arbetet med att stärka det friska och främja hälsoarbetet på arbetsplatserna. Friskvårdsbidrag samt möjlighet att hyra cykel som förman bidrar till att skapa förutsättningar för en hälsosam livsstil.

Företagshälsovården är en viktig samarbetspartner på alla nivåer genom att de skapar förutsättningar för hälsa med fö-

rebyggande insatser. Utvecklingen av regionens företagshälsovård ska fortsätta under planperioden. Det innebär bland annat en ökad tydlighet i uppdraget utifrån verksamhetens behov. Deltagande i det förebyggande arbetet samt utbildningsinsatser är särskilt betydelsefulla. Hälsoinspiratörernas arbete ska även fortsättningsvis stödjas av företagshälsovården.

Samarbetet med skyddsombuden är angeläget både ur förebyggande och efterhjälpande arbetsmiljöperspektiv. Det är angeläget att uppmuntra medarbetare att ta sig an uppdraget som skyddsombud och att samarbetet förstärks ytterligare.

Regionens arbetsplatser ska präglas av likabehandling och nolltolerans mot kränkande särbehandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Region Kalmar län ska arbeta med likabehandling för medarbetare och invånare i enlighet med länets regionala strategi för jämställdhet samt den europiska deklarationen om jämställdhet. Arbetet ska vara systematiskt och sträva efter att likabehandling ska ingå som en naturlig del i den dagliga verksamheten.

Tydligt chefskap och utvecklande ledarskap

Chefer och ledare har stor påverkan på organisationens attraktivitet och för att nå målet En av Sveriges bästa arbetsplatser. Chef- och ledarskapsutvecklingen utgår från chef- och ledarskapsstrategin och värdeorden öppet, engagerat och kunnigt.

Möjligheterna för ett utvecklande och hållbart chef- och ledarskap är avgörande för regionens framtid. Ambitionen framåt är bättre utvecklings- och karriärplanering, tydligt formulerade uppdragsbeskrivningar och kravprofiler, samt att chefer ges en god introduktion. Introduktionen kan innehålla flera delar och sträcka sig över tid för att ge chefen rätt förutsättningar för sitt uppdrag. För detta behövs både lokala och regiongemensamma insatser.

Kompetensförsörjningen och förmågan att leda och utveckla verksamheten med rätt kompetens är viktig för vilken

vård och service som verksamheten kan ge. Chefernas fokus kommer de närmaste åren att ligga på utveckling av verksamhet och arbetssätt. Detta behöver mötas av ett starkt stöd och stärkta förutsättningar för chef- och ledarskapet. Tonvikten på utveckling finns framför allt inom chefskapets roll.

Utveckling och utbildning kopplat till chefskapet ska stärkas. Det tidigare Gröna kortet ersätts med en sammanhållen chefsutbildning inom ramen för regionens chefsprogram. Möjligheter till ett mentorskapsprogram ska undersökas, för att kunna överföra kunskap mellan chefer och verksamheter.

Chefer som agerar och uppfattas som utvecklande ledare ger sina medarbetare möjlighet att själva utvecklas och bidra till organisationens resultat. Utbildningen i Utvecklande ledarskap förstärks med en fördjupning och repetition som ytterligare stöd för cheferna att tillämpa ett utvecklande ledarskap.

Från 2024 införs en chefsakademi som ersätter det tidigare traineeprogrammet. Medarbetare med potential och motivation att bli chef ska ges möjlighet att utvecklas och förberedas för ett framtida chefsuppdrag. En tydlig kravprofil med utgångspunkt från chef- och ledarskapsstrategin har tagits fram som ska utgöra grunden för urvalet av deltagare.

Ett bra och hållbart chef- och ledarskap är av stor vikt både ur individ- och organisationsperspektiv. Regionen kommer fortsatt att följa och analysera utvecklingen av antalet medarbetare per chef. För att regionen ska ha friska arbetsplatser behöver cheferna ges utrymme att ta ansvar för sina medarbetare, skapa delaktighet och trivsel. Forskning kring chefskap, hälsa och effektivitet visar att hur arbetet är organiserat påverkar möjligheten att skapa en sund arbetsmiljö och välfungerande verksamheter. Riktvärdet ska därför vara högst 35 medarbetare per chef, med målet att minska antalet till 25. Antalet ska dock utgå från varje verksamhets förutsättningar och hänsyn behöver tas till hur organisationen och stödet runt chefen ges ■

Långsiktig inriktning och mått

Region Kalmar läns långsiktiga inriktning	Mått	Målvärde 2024	Långiktigt målvärde
Region Kalmar län ska vara en attraktiv, utvecklande och hälsosam arbetsplats	Andel medarbetare som i medarbetarenkäten uttrycker stolthet över att arbeta i Region Kalmar län	* (indexvärde)	75 (indexvärde)
	Sjukfrånvaron inom region Kalmar läns alla verksamheter (önskat värde lågt)	5 %	4 %
	Hållbart medarbetarengagemang (HME)- Motivation, ledarskap och styrning	* (indexvärde)	83 (indexvärde)
	Hållbart säkerhets engagemang (HSE)	* (indexvärde)	80 (indexvärde)
	Kostnader för bemanningsbolag i förhållande till personalkostnader	4 %	2 %

* För de mått som resultatet presenteras vartannat år, målsätts inte måttet de år då resultat ej finns tillgängligt.

* De mått som kan/är relevanta att följa utifrån jämställdhet kommer att följas upp i delår/årsredovisning könsuppdelat.

Ekonomi

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning

Region Kalmar län ska genom ständiga förbättringar och kostnadseffektiva lösningar hushålla med tillgängliga resurser för att skapa och behålla en stark ekonomi som ger handlingsfrihet.

God ekonomisk hushållning innebär att Region Kalmar län ska ha goda resultat både ur ett verksamhetsperspektiv och ur ett finansiellt perspektiv. För att säkra en hållbar ekonomi krävs ändamålsenliga och kostnadseffektiva verksamheter, hushållning med tillgängliga resurser och en framförhållning i ekonomin. En del i det ekonomiska ansvaret är att säkra en god ekonomi på lång sikt då utgångspunkten är att varje generation ska klara kostnaderna för det den beslutar om och konsumerar. Nya satsningar och investeringar i verksamheten ska därför ske med långsiktig stabilitet i fokus. Framtiden innehåller nya möjligheter där en cirkulär ekonomi skapar ekonomisk utveckling genom innovationer och nytänkande.

För att Region Kalmar län ska kunna hantera konjunktursvängningar och ha en stark handlingsfrihet är det viktigt att bygga upp reserver i form av eget kapital vilket kräver ett positivt resultat över tid. Det ekonomiska resultatet ska också vara tillräckligt stort för att klara pensionsutbetalningar, investeringar och kompetensförsörjning i framtiden.

För att säkra god hushållning ur ett finansiellt perspektiv ska följande finansiella mål nås.

- Resultatet ska respektive år uppgå till minst två procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning
- Investeringarna ska finansieras utan extern upplåning

Regionen kommer med anledning av den ekonomiska utvecklingen, där effekterna av hög inflation och ökade pensionskostnader är extra kännbara, att kortsiktigt göra ett avsteg från det långsiktiga överskottsmålet om två procent. För att mildra effekten av det extraordinära läget föreslås att disponera medel ur resultatutjämningsreserven. För att regionens kostnadsutveckling inte ska påverka målet om en god ekonomisk hushållning på längre sikt ska soliditeten inkl. ansvarsförbindelse vara återställd till 2022 års nivå senast utgången av 2026.

Den ekonomiska utmaningen måste hanteras och behöver mötas av konkreta åtgärder. Den 18 april 2023 beslutade regi-

onstyrelsen att uppdra till samtliga nämnder och förvaltningar att redovisa åtgärder motsvarande 200 miljoner kronor för helheten för att säkra en god ekonomisk hushållning på längre sikt. Åtgärderna skulle inriktas på att nå full effekt senast 2025. Nämnder och förvaltningar som i prognoser uppvisat underskott har att anpassa kostnadsnivån till tilldelade ramar. Återhållsamhet gäller för kostnader i all verksamhet.

Med utgångspunkt i uppdraget har arbete genomförts där redovisade åtgärder på helårsbasis och fullt genomförda motsvarar en nettokostnadssänkning motsvarande runt 200 mnkr. I våras beslutades att hyrpersonal inom vården ska fasas ut och att Region Kalmar län ska vara oberoende av hyrpersonal i slutet av 2024. Även kollektivtrafiken har beslutat om effektiviseringar inom tågtrafik och linjelagd busstrafik.

Uppdraget innehåller förslag om att minska kostnader för konsulter, restriktivitet när det gäller utbildning, kurser och konferenser och anställningsprövning vid ersättningsrekrytering. Samtidigt som kostnadsutvecklingen inom andra områden påverkar såväl innevarande år som den kommande planperioden. Uppdraget innehåller även bättre samordning av inköp och ökad avtalstrohet. Den digitala omställningen möjliggör också, på sikt, större kostnadseffektivitet samt medarbetar- och patientnytta. Inom hälso- och sjukvården pågår ett brett arbete där det bland annat föreslås en översyn av antalet och fördelningen av vårdplatser i relation till socialstyrelsens rekommendation.

Kostnadseffektiva verksamheter

Region Kalmar län ska förvalta skattemedlen på ett så kostnadseffektivt sätt som möjligt för att bedriva hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling, vilket innebär att klara sin budget och inte förbruka mer än de resurser som finns tillgängliga. Balans mellan verksamhetens uppdrag, personalkostnader och ekonomiska ramar måste upprätthållas för att behålla en långsiktig och stabil utveckling. Det kan åstad-

kommas genom ett aktivt arbete med nya eller förbättrade arbetssätt, innovativt och ändamålsenligt nyttjande av teknik och digitala tjänster samt rätt använd kompetens. Ökad samverkan mellan vårdens aktörer och arbete i riktning mot nära vård förväntas på sikt att leda till ökad kostnadseffektivitet.

Region Kalmar län har en betydande möjlighet att påverka såväl ekonomi som miljö och sociala aspekter vid offentlig upphandling. Hållbara upphandlingar behöver genomföras för att kunna leverera en hållbar välfärd. Rätt använt kan regionen använda sin köpkraft för att bidra till hållbara lösningar och produkter på ett kostnadseffektivt sätt. Även alternativa driftsformer kan innebära en mer kostnadseffektiv verksamhet med bibehållen kvalitet.

En kontinuerlig uppföljning och utvärdering av både ekonomi och verksamhet är en nödvändig förutsättning för att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Ekonomiska förutsättningar

Region Kalmar län har en stark ekonomisk grund. Ekonomin har under lång tid varit stabil och klarat såväl investeringar som att möta nya behov inom viktiga utvecklingsområden.

Trots starka ekonomiska resultat i regionerna de senaste åren väntas nu några ekonomiska besvärliga år. 2023 präglas av fortsatt hög inflation och penningpolitisk åtstramning.

Bakgrunden är den utbudsproblematik som uppstått efter pandemin och i samband med Rysslands anfallskrig. Detta har utmynnat i den inflationsutveckling som utspelat sig sedan början av 2022.

De ekonomiska utmaningarna är en konsekvens av generella kostnadsökningar och att inflationen bidrar till ökade kostnader för pensioner. Region Kalmar län prognostiserar efter augusti ett resultat för 2023 uppgående till -334,4 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse motsvarande 181,6 mnkr. Efter justering

av realiserade vinster och förluster i värdepapper och användande av resultatutjämningsreserv uppgår balanskravsresultatet till -228,9 mnkr. Underskottet måste återställas inom de närmsta tre åren.

Delar av de ökade pensionskostnader som påverkar resultatet negativt 2023 och 2024 väntas att återgå till en normal nivå 2025 och 2026, vilket innebär att underskottet kommer att kunna återställas.

Regionens ekonomiska förutsättningar för att tillgodose medborgarnas behov är i huvudsak beroende av:

- samhällsekonomin tillväxt och dess påverkan på skatteunderlaget
- befolkningsutvecklingen i länet
- kommunalekonomisk utjämning och statsbidrag
- skattesats
- patientavgifter och regelverk

Den samhällsekonomiska bedömningen inklusive utveckling av skatteunderlag och bidrag är hämtade från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), EkonomiNytt som presenterades i augusti och oktober 2023 samt Ekonomirapporten från maj 2023.

Samhällsekonomin

Den globala konjunkturen dämpas på bred front till följd av den pågående inflationsbekämpningen. Den ekonomiska politiken, och penningpolitiken i synnerhet, är starkt åtstramande. Utvecklingen för svensk inflation tyder på ett bredare och mer varaktigt förlopp än vad som tidigare prognostiserats. I likhet med omvärlden har svensk arbetsmarknad visat sig motståndskraftig, men bedömningen är att den lägre efterfrågan i år kommer att leda till en avmattning på arbetsmarknaden framöver.

BNP utvecklas svagt och bedöms minska med 0,6 procent jämfört med 2022. Till årets nedgång av svensk BNP bidrar, förutom sjunkande hushållskonsumtion, en fortsatt nedgång i bostadsbyggandet.

NYCKELTAL FÖR DEN SVENSKA EKONOMIN

Procentuell förändring	2022	2023	2024	2025	2026
BNP*	2,8	-0,6	1,0	3,6	2,4
Arbetade timmar*	2,3	2,0	-0,3	1,7	1,4
Arbetslöshet nivå	7,5	7,6	8,6	8,6	8,0
Timplön	3,9	2,9	3,9	3,4	3,3
Inflation, KPI	8,4	8,5	3,1	1,6	1,8

* Kalenderkorrigerad utveckling Källa: EkonomiNytt, SKR oktober 2023

Skatteunderlagets utveckling

Skatteunderlagets tillväxt var stark 2022 efter återhämtningen från pandemin 2021. Detta trots att ekonomin bromsade under andra halvåret. En faktor som ökade skatteunderlaget från augusti 2022 är de höjda garantipensionerna, vilka även stiger 2023 på grund av det höjda prisbasbeloppet och den fulla årseffekten av 2022 års höjning. En svagare arbetsmarknad andra halvåret 2023 bedöms leda till en inbromsning av lönesumman. Under 2024 bromsar ökningen av skatteunderlaget in ytterligare och ligger klart under en historisk genomsnittlig ökning. En svagare uppgång för lönesumman är den främsta förklaringen.

Därefter ökar skatteunderlaget i snabbare takt när konjunkturen återhämtar sig.

Trots den goda nominella utvecklingen faller köpkraften för det reala skatteunderlaget med 2 procent 2023 och 0,5 procent 2024. Förutom att priser och löner stiger och därigenom påverkar kommuner och regioners kostnader för verksamheten så ökar också pensionskostnaderna. Det är främst prisbasbeloppets förändring och hur det slår på värderingen av sektorns pensionsskuld som påverkar resultaten negativt, men även det nya pensionsavtalet för sektorn påverkar.

OLIKA SKATTEPROGNOSE

Procentuell förändring	2022	2023	2024	2025	2026
SKR, oktober	5,6	4,7	3,3	5,0	4,3
SKR, augusti	5,7	4,9	3,8	5,0	4,8
ESV, september	5,8	4,8	3,8	4,2	4,3
Regeringen, september	5,7	4,6	3,3	4,2	5,0

*Regeringens siffror är prognosen från budgetpropositionen för 2024. Uppräkningsfaktorerna för 2023 och 2024 har i enlighet med regeringens prognos fastställts till 1,046 respektive 1,033.

Källa; Ekonomistyrningsverket, regeringen, SKR

Befolkningsutveckling

Enligt SCBs befolkningsprognos för 2023-2070 beräknas Sveriges befolkning fram till 2030 öka med drygt 400 000 personer. Totalt kommer Sveriges folkmängd då att vara 10,9 miljoner. 2054 beräknas folkmängden passera 12 miljoner.

Kalmar läns befolkning fortsätter att öka svagt. Under 2022 ökade länets befolkning med 0,2 procent. Högst andel befolkningsökning återfinns i Mörbylånga kommun + 1,7 procent, medan Högsby kommun hade högst befolkningsminskning

-1,1 procent. I nio av länets tolv kommuner är det fler som flyttar in än flyttar ut.

Den svaga befolkningstillväxten i förhållande till riket som helhet påverkar Region Kalmar läns skatteunderlag, som inte utvecklas i samma takt som i flera andra regioner. Därutöver har länet en av landets äldsta befolkning och därmed är den demografiska utmaningen stor.

Befolkningsutvecklingen ligger till grund för SKR:s skatteunderlagsprognoser.

Befolkningstrend Region Kalmar län	2022 Verklig (SCB)	2023 Prognos	2024 Prognos	2025 Prognos	2026 Prognos
Trend SKR	247 711	248 464	249 063	249 591	250 046
Förändring, antal	536	753	599	528	455

Källa: SKR April

Känslighetsanalys

Region Kalmar läns beroende av omvärlden kan visas i en känslighetsanalys. I tabellen visas hur olika poster påverkar regionens resultat om det förändras.

KÄNSLIGHETSANALYS

	i mnkr
Löneökning med 1 procent	57
Prisökning med 1 procent	52
Förändrad utdebitering med 1 krona	597
Förändrad folkmängd med 1 000 personer, skatteintäkter och utjämning	37

Statsbidrag

Bidrag består i huvudsak av

- Kommunalekonomisk utjämning
- Generella statsbidrag
- Riktade statsbidrag

Kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag

I budgetpropositionen föreslås att det generella statsbidraget 2024 ökas permanent med 10 mdkr för att ge kommuner och regioner förbättrade ekonomiska förutsättningar. Regionernas andel uppgår till 3 mdkr. För bidrag som fördelas utifrån befolkningsandel uppgår regionens befolkning vid utgången av 2022 till 2,35 procent.

Regleringar för 2024 (förslag i budgetpropositionen 2024)

Från och med 2025 kommer fri tandvård att omfatta barn och unga till och med det år man fyller 19 och anslaget föreslås minskas med 576 mnkr med anledning av förändringarna.

Av belopp som avsatts för att förbättra skyddet för stödet till personer som behöver skyddat boende avser 10 mnkr kompensation till regionerna för kostnader för hälsoundersökningar som regionerna enligt förslaget ska erbjuda barn och unga i skyddat boende.

Statsbidrag läkemedelsförmånerna

Anslaget för läkemedelsförmånerna med mera för 2024 anges till 2023 års nivå. En överenskommelse om finansieringen för 2024 finns inte färdigställd. Beloppen fastställs främst utifrån den prognos för läkemedelskostnaderna som Socialstyrelsen har i

uppdrag att ta fram. En sådan prognos beräknas finnas färdigställd i slutet på oktober och själva överenskommelsen för läkemedelsförmånerna 2024 bedöms vara klar runt årsskiftet.

Sektorsbidrag

Med syfte att på kort sikt stärka möjligheterna att bedriva en god och patientsäker hälso- och sjukvård tillför regeringen medel i form av ett sektorsbidrag om 3 mdkr för 2024. Bidraget ska fördelas utifrån vårdbehov och i dagsläget är det oklart hur fördelningen kommer att ske. Regionens andel har beräknats till 75 mnkr.

Riktade statsbidrag

Nedan redovisas riktade statsbidrag som ska resultera i överenskommelser mellan SKR och regeringen. Då innehåll och villkor i statsbidragen inte är klara för kommande år, har beloppen för respektive riktat statsbidrag budgeterats utifrån tidigare års nivåer eller utifrån Kalmar läns andel av befolkningensmängden (2,35 %). Vissa av statsbidragen fördelas utifrån befolkningsandel och vissa är prestationsbundna. Om överenskommelsen inte uppfylls kan en återbetalning aktualiseras.

Regionens kostnader för att klara kraven i kommande överenskommelser ingår i de framräknade ramarna, i kostnadsberäkningar kopplade till de handlingsplaner som arbetas fram samt i den finansiella beredskapen.

Regionens intäkter av riktade statsbidrag beräknas preliminärt till 345 mnkr för 2024, inklusive sektorsbidraget på cirka 75 mnkr. Riktade statsbidrag bedöms utifrån nuvarande förutsättningar att uppgå till 305 mnkr för 2025 och 2026.

RIKTADE STATSBI DRAG - ÖVERENSKOMMELSER

mnkr	2024
Vårdens tillgänglighet och ökad vårdkapacitet	115
God och nära vård	75
Jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider	16
Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention	27
Förlossningsvård och kvinnors hälsa	37
Summa	270

Ökad vårdkapacitet och kortare köer

De prestationsbundna statsbidragen till hälso- och sjukvården består av både tidigare aviserade medel och nya tillskott. Sammanlagt 5 mdkr avsätts för ökad vårdkapacitet och för att korta vårdköer 2024. Ytterligare 1,5 mdkr tillskjuts 2025. Syftet är att förbättra tillgängligheten i hälso- och sjukvården genom att korta vårdköer och väntetider samt öka vårdens kapacitet och antalet disponibla vårdplatser.

God och nära vård

3 mdkr avsätts årligen i syfte att stödja utvecklingen mot en nära och tillgänglig vård med fokus på primärvården. Vidare avsätts 43 mnkr under 2024 för en förstärkt satsning på utbyggd primärvård och beräknar att avsättas 544 mnkr 2025 och 389 mnkr 2026.

Jämlik och effektiv cancervård med kortare väntetider

Arbetet fortsätter för en mer jämlik, effektiv och tillgänglig cancervård. Anslaget ökar med 500 mnkr för 2024 och kommer att användas för att genomföra ambitionshöjningar inom cancervården och barncancervården. Den nationella cancerstrategin inklusive barncancer ska också uppdateras. För 2025 och 2026 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp. Inom cancerområdet finns sedan tidigare beslutade medel om 500 mnkr årligen.

Insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention

Sedan 2012 har ett långsiktigt arbete bedrivits för att stärka och utveckla insatserna inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Regeringen aviserar ett anslag på drygt 2,2 mdkr till psykiatriområdet för 2024.

Överenskommelsen syftar bland annat till att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga, att systematisk patient-, brukar- och anhörigmedverkan i hälso- och sjukvården och omsorgen finns, att primärvårdsnivån behöver skapa förutsättningar för att tillgängliggöra vård och behandling vid psykisk ohälsa, samt att det suicidpreventiva arbetet behöver stärkas.

Förlossningsvård och kvinnors hälsa

I budgetpropositionen för 2024 aviserar regeringen att ytterligare 200 mnkr avsätts för förlossningsvård och kvinnors hälsa för respektive 2024 och 2025. Totalt beräknas 1,6 mdkr avsättas per år 2024 och 2025 för området.

Övriga statsbidrag

Näringsdepartementet beslutar årligen om regionala utvecklingsmedel, s k 1:1-medel och medlen fördelas till aktörer i lä-

net som bedriver regionala utvecklingsprojekt. I takt med att nya statliga uppdrag tillkommer söks eller tilldelas finansiering för dessa. Till nuvarande uppdrag med bredbandssamordning utgår också statliga medel.

Till folkhögskolorna bidrar staten med statsbidrag i enlighet med förordningar och villkor. Folkhögskolorna ansöker även om, och erhåller efter prövning, förstärkningsbidrag för deltagare med funktionsnedsättning samt bidrag för språkligt stöd. Dessutom söker skolorna medel genom Specialpedagogiska skolmyndigheten för riktade insatser till deltagare med särskilda behov.

Statsbidrag till regional kultur fördelas enligt kultursamverkansmodellen, förordning 2010:2012 om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Regionen fattar beslut om prioriteringar och fördelningen av statliga och regionala medel inom modellen. Det har sin grund i den regionala kulturplanen som är framtagen i dialog med kommuner, regionala kulturverksamheter, kulturskapare och civilsamhället.

Kultursamverkansutredningen som har i uppdrag att se över modellen och bedöma hur modellen kan vidareutvecklas för att främja ett rikt kulturliv i hela landet och breddat deltagande kommer att redovisas under hösten 2023.

Staten ger via Trafikverket bidragsstöd till järnvägstrafiken på Stångådalsbanan.

Skattesats

År 2024 fastställs skattesatsen till 11.86 per skattekrona.

Förändringar i priser och avgifter

Patientavgifter sjukvård

Regionfullmäktige beslutar årligen om priser för sjukvård vid Region Kalmar läns verksamheter samt privata vårdgivare med avtal. Se *Patientavgifter sjukvård*.

Avgift öppenvård

Den enhetliga avgiften vid öppenvårdsbesök har varit densamma sedan 2015 och uppgår för närvarande till 200 kr. Avgiften föreslås att höjas till 250 kr.

Avgift uteblivet besök

Avgiften för uteblivet besök föreslås att höjas till 300 kr, då det är viktigt att vårdens resurser nyttjas effektivt. För uttag av uteblivandeavgift vid distanskontakter ska minst tre försök ha gjorts för att avgift ska bli aktuell.

Avgift ambulansutryckning där behandling sker på plats

Ambulansutryckning där behandling sker på plats, och patienten inte behöver tas till vårdinrättning, är likvärdigt med ett besök vid akutmottagning. Avgift föreslås tas ut motsvarande ett öppenvårdsbesök.

Avgiftsfrihet smittspårning anmälningspliktiga sjukdomar

Smittskyddsläkare bör i särskilda situationer kunna besluta om avgiftsfrihet för undersökning, vård och behandling (alternativt profylax) i samband med smittspårning av smittsamma/anmälningspliktiga sjukdomar som inte klassas som allmänfarliga och därför inte omfattas av gällande kostnadsfrihet enligt 7 kap. 1 och 2 § smittskyddslagen (2004:168).

Beslutet kan gälla såväl enskilda fall som mer omfattande smittspårningar eller utbrottsituationer. Av den anledningen föreslås smittskyddsläkaren kunna besluta om avgiftsfrihet i dessa fall.

Avgiftsfrihet för patienter som vårdas för smittsam tuberkulos i slutenvård

Vid smittsam tuberkulos isoleras patienten i slutenvård till dess att patienten inte längre bedöms vara smittsam. I normalfallet är det 14 dagar, men i vissa fall av resistent tuberkulos rör det sig om flera månader. Patienter som vårdas frivilligt för smittsam tuberkulos i slutenvård, där slutenvården sker primärt för isolering gör detta för att skydda allmänhet. Det föreslås att slutenvården för dessa patienter ska vara avgiftsfri. Detta föreslås gälla även patienter från andra länder som inte annars har subventionerad vård.

Avgiftsfrihet för patienter som tvångsisolerats enligt smittskyddslagen

Det föreslås att patienter som tvångsisolerats enligt smittskyddslagen ska vara avgiftsbefriade. Detta föreslås gälla även patienter från andra länder som inte annars har subventionerad vård.

Avgiftsfrihet för besök efterlevandestöd vid suicid

Enligt länsgemensam rutin för efterlevandestöd vid suicid i Kalmar län erbjuds efterlevande ett besök ca en vecka efter händelsen. Detta besök föreslås vara avgiftsfritt.

Avgiftsfrihet för besök och kontakter hälsovårdsprogram för äldre

Besök och kontakter för geriatrisk riskprofil och riktat hälso-samtal inom ramen för hälsovårdsprogram för äldre ska vara avgiftsfria. Om vårdbehov framkommer i dessa kontakter avgiftsbeläggs de enligt ordinarie vårdavgifter.

Slutenvårdsavgift vid sjuk- eller aktivitetsersättning för personer som inte har fyllt 40 år

Sedan tidigare är slutenvård subventionerad för personer som har sjuk- eller aktivitetsersättning och inte har fyllt 40 år. Detta gäller under de 30 första dagarna. Flera regioner har tagit bort subventionen och det föreslås att denna tas bort även i Region Kalmar län.

Avgift vaccinationer

Besöksavgiften följer avgiften för öppenvårdsbesök och gäller även för besök inför en vaccination. Avgiften ingår inte i högkostnadsskyddet och gäller även för patientgrupper som annars har avgiftsbefriad vård, tex personer under 20 år och över 85 år.

Riskgrupper och övriga grupper som enligt Folkhälsomyndigheten eller smittskyddsläkaren rekommenderas vaccination mot säsongsinfluensa eller pneumokocker behöver inte betala vare sig besöksavgift eller vaccinkostnad. Vid vaccination av individer som inte tillhör ovanstående grupper gäller ordinarie avgift. Förslaget innebär en höjd avgift för influensavaccin för icke-riskgrupper.

Priser för tandvård

Enligt tidigare beslut sker en genomsnittlig höjning av priser för tandvård med aktuellt landstingsprisindex (LPIK). Prislista för allmän- och specialisttandvård, gäller från och med den 15 januari 2024.

Priser Kalmar länstrafik

Regionfullmäktige beslutar årligen om priser för Kalmar länstrafik. Priset för biljetter i kollektivtrafiken höjs med i genomsnitt sex procent, se Prislista Kalmar länstrafik.

Tilläggsavgiften (kontrollavgift) föreslås höjas från 1 200 kr till 1 500 kr. Ansökan om ny tilläggsavgift ska godkännas av Transportstyrelsen.

Pris för resekort införs med 30 kr.

Kund som uteblir från en bokad resa för Närtrafik och Särskilda persontransporter, debiteras en avgift likställd med avgift vid uteblivet besök inom Hälso- och sjukvårdens verksamhetsområde.

Övriga avgifter och bidrag

Regionfullmäktige beslutar årligen om nivå för övriga avgifter. Inga förändringar i jämförelse mot föregående år. Se bilagor *Egenavgifter och bidrag hjälpmedel och Avgift för kopia eller avskrift av allmän handling.*

Finansiell analys

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter avser avkastning på pensionsmedel som placeras via Kalmar Läns Pensionskapitalförvaltning AB (KLP) i enlighet med bolagets beslutade placeringspolicy. Verksamheten grundas på principerna långsiktighet, försiktighet samt balansering av risk och avkastning. Avkastningen beräknas årligen till fyra procent. Enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning marknadsvärderas finansiella instrument och resultat redovisas i linje med börsens utveckling. Marknadsvärderingen får konsekvenser och kan ge stora fluktuationer under året i takt med börsens svängningar.

Finansiella kostnaden består av den årliga ränte- och basbeloppsuppräknings av pensionsskulden enligt regelverket RIPS. Prisbasbeloppet ökar med 9,1 procent för 2024 vilket ger stor effekt på räntan och värdeuppräknings av pensionsskulden. Den finansiella kostnaden beräknas sedan minska 2025 och 2026 vilket baserar sig på den förväntade nedgången i inflationstakten.

Pensionsåtagande

Region Kalmar läns pensionsåtagande redovisas enligt blandmodellen där pensionsåtagandet består av tre delar; pensioner som är bokförda som avsättning och till största delen består av den förmånsbestämda ålderspensionen, den avgiftsbestämda ålderspensionen som bokförs som kortfristig skuld samt pensioner intjänade före 1998 och som redovisas som ansvarsförbindelse. Pensionsåtagandet beräknas i enlighet med riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS). Det som

påverkar beräkningarna är förändringar av prognosparametrar för ränta, basbelopp samt löneökningar. Region Kalmar läns pensionskostnader består av dagens intjänande av pensioner, utbetalningar från ansvarsförbindelsen samt värdesäkring.

Generellt när det gäller avsättningen är det intjänande av den förmånsbestämda ålderspensionen och värdesäkringen som ökar skulden, medan utbetalningarna minskar den. Den stigande inflationen som ger höjt prisbasbelopp ökar pensionsavsättningen. Ett ökat inkomstbasbelopp ger däremot en mildrande effekt då ett högre inkomstbasbelopp ger färre som är berättigade till förmånsbestämd ålderspension.

Ansvarsförbindelsen har historiskt sett ökat varje år, då beloppet för värdesäkring varit högre än summan av utbetalningarna. En lägre värdeuppräknings på grund av de senaste årens låga inflation i kombination med ökande utbetalningar har medfört att ansvarsförbindelsen de senaste åren har minskat. Den stigande inflationen som ger höjt prisbasbelopp påverkar värdeuppräknings av ansvarsförbindelsen.

Pensionsskuldsberäkningen som ligger till grund för regionplanen visar att kostnaderna för den förmånsbestämda ålderspensionen ökar framför allt för 2024. Det är den höga inflationen som ligger bakom kostnadsökningarna. Prisbasbeloppet för 2024 blev drygt en procentenhet högre än tidigare prognosticerat. Pensionskostnaderna ökar på grund av det högre prisbasbeloppet men ökningen motverkas något av utfallet av pensionsvalet där övergångar till det nya kollektivavtalet drar ner kostnaden något för den förmånsbestämda pensionen.

Pensionskostnaderna beräknas minska 2025 och 2026 vilket dock är avhängigt den förväntade nedgången i inflationstakten.

TOTAL PENSIONSSKULD

Mnkr	2024-12-31	2025-12-31	2026-12-31	2027-12-31
Ansvarsförbindelse	2 866,5	2 747,4	2 589,5	2 458,2
Avsatt till pensioner	4 314,6	4 566,3	4 673,3	4 814,3
Upplupna kostnader	164,1	166,0	172,7	182,0
Löneskatt	1 781,9	1 814,6	1 803,9	1 808,5
Summa skuld	9 127,1	9 294,3	9 239,4	9 262,9

Likviditet

Region Kalmar län har i enlighet med kommunallagen en riktlinje för finansförvaltning beslutad av regionfullmäktige som ska säkerställa att kraven för medelsförvaltning uppfylls. I riktlinjen har det beslutats att en likviditetsplanering ska ligga till grund för betalningsberedskapen på kort och lång sikt samt att

planeringen ska utgöra underlag för beslut om placering av likvida medel. Likviditetsplaneringen ska upprättas så att fullgod betalningsberedskap och likviditetshantering säkerställs. Med fullgod betalningsberedskap avses ett minimum av tillgängliga likvida medel på 250 mnkr.

För att analysera in- och utflöde av likvida medel upprättas

en kassaflödesanalys för planperioden. I samband med delårsbokslut och årsbokslut upprättas även kassaflödesanalys på längre sikt på upp till tio år. För att säkerställa det arbetet finns en rutin för likviditetsplanering upprättad.

Uppföljning av kassalikviditeten sker vid delårs- och årsbokslut. Kassalikviditeten är en indikation på den kortsiktiga betalningsförmågan där de likvida medlen och kortfristiga fordringarna anges som andel av de kortfristiga skulderna. Är kassalikviditeten över 100 procent innebär det att de kortfristiga skulderna kan betalas direkt.

Kassalikviditeten är sjunkande under planperioden och uppgår till 96,4 procent 2024, 79,9 procent 2025 och 68,4 procent 2026.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på organisationens långsiktiga finansiella handlingsutrymme och visar hur stor del av tillgångarna som finansieras med egna medel. För att skapa långsiktigt stabila förutsättningar bör soliditetsmålet över tid utvecklas positivt så att tillgångarna är större än skulderna. Den långsiktiga betalningsförmågan blir avgörande för att lösa framtida finansieringsbehov. Soliditeten kan beskrivas enligt blandmodellen, med hänsyn enbart till pensionsåtagande intjänade från och med 1998, eller enligt fullfonderingsmodellen då samtliga pensionsåtagande inklusive ansvarsförbindelsen ingår.

Soliditeten enligt blandmodellen uppgår 2024 till 31,5 procent. Den är sjunkande under 2023 och 2024 på grund av låga resultatnivåer. 2025 uppgår den till 32,2 procent och 2026 till 32,7 procent.

Soliditeten enligt fullfonderingsmodellen sjunker 2024 och uppgår till -3,1 procent, men ökar därefter 2025 och uppgår till 0,9 procent och 2026, 3,8 procent.

För att regionens kostnadsutveckling inte ska påverka målet om en god ekonomisk hushållning på längre sikt ska soliditeten inkl ansvarsförbindelse vara återställd till 2022 års nivå senast utgången av 2026. Soliditeten inkl ansvarsförbindelse uppgick i bokslutet för 2022 till 3,0 procent, vilket innebär att soliditeten är återställd 2026.

Finansiell leasing

Enligt rekommendation R5 Leasing, utgiven av Rådet för kommunal redovisning, redovisas leasingavtal som uppfyller kriterierna för korttidsinventarier, det vill säga om avtalstiden är högst tre år eller om leasingavtalet är av mindre värde, som operationella leasingavtal.

Leasingavtal, där de ekonomiska fördelarna och riskerna som förknippas med ägandet av ett leasingobjekt överförs från leasegivare till leasetagare, klassas som finansiella leasingavtal.

Region Kalmar län har enligt definition både finansiella och operationella leasingavtal. Finansiella leasingavtal i regionen

avser leasingavtal för fordon där avtalstiden är på fyra år. Regionen som leasetagare redovisar objekt som innehåses enligt ett finansiellt leasingavtal som anläggningstillgång i balansräkningen. Förpliktelsen att i framtiden betala leasingavgifter redovisas som skuld i balansräkningen uppdelat på en kortfristig och en långfristig del.

De årliga investeringarna i finansiella leasingavtal under planperioden beräknas uppgå till cirka 14,7 mnkr.

En översyn av externa hyresavtal för fastigheter pågår för att utreda vilka som ska klassificeras som finansiella leasingavtal. Utifrån den översynen ska en riktlinje och tillämpning för klassificering och redovisning av hyresavtal avseende fastigheter tas fram.

Balanskravsutredning, resultatutjämningsreserv och resultatreserv

Vid avstämningen mot kommunallagens balanskrav reduceras eller tillförs resultatet poster som inte härrör från den löpande verksamheten. I balanskravsutredningen uppdelas resultatet i tre olika nivåer:

Årets resultat enligt resultaträkningen, årets resultat efter balanskravsjusteringar, samt årets balanskravsresultat, där reservering/disponering av medel från resultatutjämningsreserv/resultatreserv har tagits hänsyn till.

Enligt kommunallagen har kommuner och regioner möjlighet att reservera medel till en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. I proposition om effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner föreslås att RUR avvecklas från och med 1 januari 2024. Reserverade medel får vara kvar och nyttjas till utgången av år 2033 i enlighet med nuvarande riktlinje. Därefter upplöses den i eget kapital.

RUR får disponeras när differensen mellan förändringen av årets underliggande skatteunderlag och rikets genomsnittliga utveckling senaste tio åren är +1 procent eller lägre. En annan förutsättning är att balanskravsresultatet måste vara negativt och reserven får användas för att nå upp till ett nollresultat, eller så långt som reserven täcker. En ytterligare begränsning för disponering av RUR är att 75 procent av RUR får maximalt tas i anspråk det första året, och de resterande 25 procenten först kommande år. Medel från RUR får användas både i budget och årsredovisning under samma förutsättningar. Beslut om disponering ska fattas i samband med budgetbeslutet. I samband med årsbokslutet fattas beslut om verklig disponering. Regionens avsättning till RUR uppgår till 188,3 mnkr efter disponering på 152,8 mnkr för år 2023 enligt tidigare beslut i regionfullmäktige. För 2024 föreslås att 177,1 disponeras.

I proposition om effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner föreslås att RUR från och med 1 januari 2024 ersätts

med en resultatreserv där möjlighet finns att reservera medel som kan användas för att uppnå en god ekonomisk hushållning. Principerna för resultatreserven regleras i riktlinjen för god ekonomisk hushållning. Regionen får inte ha negativa balanskravsresultat från tidigare räkenskapsår kvar att reglera för att få göra avsättning till resultatreserv. Reservering kan endast ske av resultat som överstiger det finansiella målet. Storleken på resultatreserven maximeras till högst fem procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Förutsättningarna för användning av medel från resultatreserven regleras i regionens riktlinje för god ekonomisk hushållning. Användning av medel från resultatreserven ska utgå från vad som avses med god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen. Resultatreserven bör även kunna användas vid oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall, så länge det bidrar till att uppnå god ekonomisk hushållning. Medel från resultatreserv får användas både för budget och årsredovisning under samma förutsättningar. Beslut om kommande års reservering/disponering ska fattas i samband med budgetbeslutet. I samband med årsbokslutet fattas beslut om den verkliga reserveringen.

Investeringsvolym och finansieringsgrad av investeringar

Årets investeringsbudget uppgår till 1 284 mnkr. Region Kalmar län planerar och genomför omfattande investeringar vad gäller både ny- och ombyggnation. Årsbudget för fastighetsinvesteringar uppgår till 1 081 mnkr. Investeringsplanen för medicinteknik, tekniska hjälpmedel och övriga inventarier uppgår för 2024 till 203 mnkr. Samtliga investeringar ska finansieras utan extern upplåning.

Antaganden för pris- och löneutveckling

I landstingsprisindex (LPIK) ger SKR sin bedömning av regionernas prisutveckling. Det baseras på SKR:s ekonomiska antaganden och ändras i takt med nya bedömningar av samhällsekonomin.

Mot bakgrund av priseffekterna på regionernas pensionskostnader och det nya pensionsavtalet finns LPIK angivet i olika nivåer. LPIK exklusive priseffekt av pensioner uppgår till 3,6 procent, medan LPIK inklusive priseffekt av pensioner men exklusive läkemedel uppgår till 4,2 procent. Ramarna för nämnder och förvaltningar räknas upp med LPIK exklusive pensionseffekten (presenterad i augusti). Den stora variation av trafikindex som framför allt bränslepriserna har orsakat gör att detta index är svårt att använda vid uppräknings inför 2024. Det innebär att Kalmar länstrafik räknas upp med LPIK exklusive läkemedel.

I nämnder och förvaltningars uppräknings tas hänsyn till de ekonomiska åtgärder som ska genomföras för att minska

kostnadsutvecklingen, samt kostnader som påverkats extra av inflationen.

Effektiviseringar

Den 18 april 2023 beslutade regionstyrelsen att uppdraga till samtliga nämnder och förvaltningar att redovisa åtgärder motsvarande 200 miljoner kronor för helheten för att säkra en god ekonomisk hushållning på längre sikt.

Med utgångspunkt i uppdraget har arbete genomförts där redovisade åtgärder på helårsbasis och fullt genomförda motsvarar en nettokostnadssänkning motsvarande runt 200 mnkr. Samtidigt som kostnadsutvecklingen inom andra områden påverkar såväl innevarande år som den kommande planperioden. Med hänsyn tagen till åtgärderna har en översyn av budgetnivåer och nivå för indexuppräknings gjorts. Respektive förvaltning har att utifrån erhållen uppräknings se över budgetnivåer för respektive åtgärd i sin verksamhet.

Utöver de redovisade åtgärderna pågår inom samtliga verksamheter ett ständigt effektiviseringsarbete. Sedan 2020 har ett årligt effektiviseringskrav beslutats i samband med respektive års Regionplan och budget.

Förtroendevalda

De förtroendevalda genomför ekonomiska åtgärder i enlighet med beslutat uppdrag. Detta innebär en minskning av budget motsvarande 1,1 mnkr, varav anslaget för utbildning ska minska med 10 procent för 2024. Inför kommande mandatperiod ska en översyn av den politiska organisationen påbörjas under planperioden.

Sociala avgifter preliminärt 2024

Sociala avgifter föreslås höjas till 54,05 procent 2024. Det är den förmånsbestämda pensionen som fortsätter att öka då prisbasbeloppet ökar kraftigt även 2024. Prisbasbeloppet för 2024 baseras på årsökningstakten av inflationen i juni 2023 och uppgår till 57 300 kr.

Läkemedel

Årligen görs en analys som ligger till grund för uppräknings och omfördelning mellan förvaltningarna inom den totala budgetramen för läkemedel utifrån introduktion av nya läkemedel och beräknade volym- och kostnadsförändringar. En särskild pott avsätts för finansiering av nya läkemedel inom ramen för processen för Ordnat införande av nya läkemedel.

Bedömningen inför 2024 är att kostnaderna för läkemedel fortsätter att öka med närmare sju procent jämfört med 2023.

Det pågår åtgärder för att säkra en kostnadseffektiv läkemedelsanvändning. Bland annat har en analys av regionens läkemedelsanvändning ur ett helhetsperspektiv påbörjats och arbetet med att använda biosimilarer intensifieras.

Regionsjukvård

Region Kalmar län har tillsammans med Region Jönköpings län och Region Östergötland en överenskommelse om samverkan och vård i Sydöstra sjukvårdsregionen och vid Universitetssjukhuset i Linköping. Avtalsformen bygger på ett gemensamt ansvarstagande för verksamheter som är av regional karaktär.

Avtalskonstruktionen bygger på en fast (65 procent) respektive rörlig del (35 procent) för att säkra långsiktig finansiering samtidigt som kostnadskompensationen på kort sikt blir rimlig vid förändrade volymer. Avstämning sker årligen där hänsyn tas till volym i relation till kostnad för den senaste treårsperioden. För 2024 beräknas kostnaden för den köpta vården inom sydöstra sjukvårdsregionen att öka med 33,7 mnkr, vilket beror på en hög kostnadsutveckling och att indexuppräknings på grund av inflationen är hög. Intäkterna beräknas att sjunka något vilket främst beror på att vi säljer mindre planerad vård till region Jönköpings län.

Ersättning för allmäntandvård 3–23 år

Ersättningen för allmäntandvård inom ramen för "Vårdval Tandvård" 3–23 år uppgår för närvarande till en fast del på 599 kronor per listad och en rörlig del på 899 kronor per listad. Den rörliga delen differentieras för varje avtalspart utifrån förväntat vårdbehov där socioekonomi och tandhälsa tas i beaktande samt hur väl avtalsparterna följer revisionsintervallen. Det finns möjlighet till extra ersättning enligt särskilda bestämmelser vid vissa vårdssituationer. Det utgår dessutom särskild ersättning till Folk tandvården för specifika uppdrag gällande; behandlingsansvar för barn 0–2 år, sistahandsansvar för barn, ungdomar och unga vuxna 3–23 år, kollektiva preventiva insatser, samt utbildningsinsatser.

Regeringen har i budgetpropositionen 2024 föreslagit att åldern inom barn- och ungdomstandvård sänks till att gälla 3–19 år från och med 2025. Det påverkar cirka 10 000 patienter i åldersspannet 20–23 år, och kommer att påverka budgetnivåer för barn- och ungdomstandvård från och med 2025.

Avskrivningar och internränta

Internräntan, som följer rekommendationen från SKR, beräknas till 2,5 procent. Internräntan används för beräkning av kapitaltjänstkostnader och påverkar bland annat den interna hyresprissättningen. Vid beräkningen av avskrivningar har hänsyn tagits till beräknade investeringar, fastställd investeringsplan samt modellen för komponentavskrivning.

Uppdrag och överenskommelser

Överenskommelse om finansiering från kommunerna regionbildning 2019–2024

Enligt överenskommelse kommer den fortsatta finansieringen från kommunerna att ske via årliga bidrag enligt tidigare fastställd modell för medlemsavgifter i Regionförbundet Kalmar län. Bidraget är en del i grundfinansieringen av verksamheten och det är ovillkorat. Den årliga uppräknings baserar sig på utvecklingen av respektive kommuns skatteintäkt och statsbidrag enligt gällande bidrags- och utjämningsystem.

Överenskommelsen gäller mellan 2019-01-01 – 2024-12-31 och parterna har en gemensam ambition att överenskommelsen därefter förlängs med samma avtalslängd.

Folktandvårdens uppdrag

Uppdraget för folktandvården framgår i den årliga överenskommelsen som även ligger till grund för den ersättning som folktandvården erhåller för sitt uppdrag.

Tandvård ska erbjudas samtliga som är bosatta i länet och målet är en god tandhälsa och en tandvård på lika villkor för

hela befolkningen. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och följas upp.

Folktandvården skall svara för avgiftsfri barn- och ungdomstandvård enligt LOV avseende specialisttandvård, uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård till vissa grupper, tandvård som ett led i kortvarig sjukdomsbehandling, tandvård för asylsökande samt övrig tandvård för vuxna i den omfattning som bedöms lämplig. Folktandvården skall även tillgodose behovet av akuttandvård till dem som vistas i länet.

Vårdval inom primärvård

Inom primärvård finns två beslutade vårdval, Hälsoval och Vårdval psykisk hälsa. En av grundprinciperna i vårdval är att ersättningen till vårdenheter följer patientens val av utförare.

Hälsovalsuppdraget innebär att vårdenheter ansvarar för grundläggande hälso- och sjukvård inom området allmänmedicin för alla åldersgrupper. Vårdval psykisk hälsa innebär att leverantören svarar för behandling inom området psykisk hälsa. Målgrupp för detta uppdrag är patienter som är 18 år eller äldre och som har behov av primärvårdens insatser inom området.

Vårdvalens uppdrag beslutas årligen av regionstyrelsen och ligger till grund för den ersättning som utbetalas till vårdheten/leverantören.

Vårdenheten/leverantören ska arbeta för utveckling mot en god och nära vård för länets patienter, i linje med utredningen God och nära vård. Uppdragen ska främja en personcentrerad vård genom en välfungerande samverkan mellan de olika aktörerna som kan vara inblandade i en patients behandling.

Ersättningsmodellen och uppföljningen är tillitsbaserade. Ersättningen fördelas främst utifrån population och uppföljningen sker löpande (databaserad) och i form av årlig dialog. Primärvården har en utmaning när det gäller vård i glesbygd och ersättningsmodellerna ska i möjligaste mån främja en jämlik vård över länet.

Vårdenheten/leverantören ska ge planerad och oplanerad vård i form av utredning, diagnostik, behandling, omvårdnad, rådgivning och uppföljning. Uppdraget innebär också att enheterna ska arbeta hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande.

Ersättningsmodellen räknas upp årligen genom landstingsprisindex (LPIK exklusive pensionseffekt presenterad i augusti) och uppräkningsen kan riktas mot olika delar i ersättningsmodellen beroende på vilka satsningar/prioriteringar som beslutas. Inför 2024 så ses SMAL-tillägget över och en extern utredning gällande storleken av moms påslaget till privata vårdgivare ska tillsättas. Utredningen beräknas vara klar i slutet på oktober. Detta kan påverka storleken på SMAL-tillägget i ersättningsmodellen.

Uppdragen följs upp genom en löpande uppföljning enligt en modell som är baserad på Sveriges kommuner och regioners så kallade basuppföljning för primärvården. Utöver detta

sker fördjupad uppföljning där samtliga vårdenheter revideras. Revisionen är baserad på ett analysunderlag och utförs i dialog med respektive enhet. Ett syfte är att ge vårdenheter/leverantörerna stöd i sitt kvalitet- och förbättringsarbete.

Vårdval inom tandvård

Inom tandvård finns ett beslutat vårdval kallat Vårdval Tandvård i Kalmar län. En av grundprinciperna i vårdval är att ersättningen till vårdenheter följer patientens val.

Vårdvalet innebär att vårdenheter ansvarar för att erbjuda länets barn, ungdomar och unga vuxna, 3–23 år en regelbunden fullständig tandvård. Vårdvalets uppdrag beslutas årligen av regionstyrelsen och ligger till grund för den ersättning som utbetalas till vårdgivaren/leverantören. Från och med 2025 föreslås i budgetpropositionen att barn- och ungdomstandvård ska omfatta barn och unga till och med det år de fyller 19, vilket innebär att från och med året den unga vuxna fyller 20 så omfattas denne inte längre av fri barn- och ungdomstandvård.

Uppdraget ska främja en personcentrerad vård genom en välfungerande samverkan mellan de olika aktörerna som kan vara inblandade i patientens behandling. Ersättningsmodellen stödjer detta med hjälp av en differentierad ersättningsmodell som styr ersättningen så att kliniker med mer krävande patienter får extra stöttning.

Vården ska vara behovsstyrd, av god kvalitet och lägga särskild vikt vid förebyggande insatser. All behandling ska syfta till att avbryta pågående sjukdom och förhindra att ny sjukdom uppkommer. Uppdraget innebär också att enheterna ska arbeta hälsofrämjande.

Ersättningen baseras på tidigare års kostnad med hänsyn tagen till landstingsprisindex (LPIK) exklusive läkemedel och pensionseffekt. Uppräkningen kan riktas mot olika delar i ersättningsmodellen beroende på vilka satsningar och prioriteringar som beslutas.

Uppdragen följs upp genom en löpande uppföljning och fördjupad uppföljning där samtliga vårdenheter revideras. Revisionen är baserad på ett analysunderlag och utförs i dialog med respektive enhet. Ett syfte är att ge vårdenheter/leverantörerna stöd i sitt kvalitet- och förbättringsarbete.

Regional kulturverksamhet och organisationsstöd

Under 2023 har regionala utvecklingsnämnden lämnat bidrag till regional kulturverksamhet med 96 mnkr. Av detta utgör 57 mnkr regionbidrag och 39 mnkr statligt bidrag till regional kulturverksamhet. Med hänsyn tagen till den ekonomiska utvecklingen sker ingen uppräkningsen inför 2024.

I den regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde ingår även bidrag till civilsamhället, som för 2023 uppgår till 24 mnkr. Nya riktlinjer för stöd till civilsamhället trädde i kraft den 1 januari 2022. Dessa riktlinjer avser att skapa ett enhetligt och

transparent förhållningssätt till samtliga ideella föreningar. De innehåller gemensamma grundläggande villkor som omfattar samtliga föreningar som får stöd från Region Kalmar län. De grundläggande villkoren tar avstamp i demokratins idéer, den regionala utvecklingsstrategin och hållbar utveckling. Därefter följer mer specifika villkor för respektive bidrag. De nya riktlinjerna innehåller tre huvudområden; folkbildning, funktionshinder samt hållbar utveckling och innebär ett nytt sätt att beräkna bidrag till studieförbunden. Under 2023 ska en uppföljning av införandet av de nya riktlinjerna göras samt ni-vår säkerställas i samråd med berörda föreningar.

ALMI Företagspartner Kalmar län AB

Regionen finansierar ALMI Företagspartner Kalmar län AB till 49 procent motsvarande 6,9 mnkr för 2023. Med hänsyn tagen till den ekonomiska utvecklingen sker ingen uppräknings inför 2024. ALMI:s verksamhetsidé är att verka för ett dynamiskt näringsliv genom att stimulera och stödja företag och företagare så att de satsar på tillväxt. Tillsammans med länets kommuner bedriver ALMI olika projekt för bland annat affärsutveckling, innovationer och generationsskiftesfrågor.

Kalmar Öland Airport AB

Region Kalmar län är sedan 1 april 2020 delägare i Kalmar Öland Airport AB. Ägandet syftar till att stärka flygplatsens roll i den regionala utvecklingen, samt att ge flygplatsen en starkare roll i utvecklingen mot ett hållbart resande.

Kalmar Öland Airport verkar för att det ska finnas ett attraktivt linjeutbud till och från regionen. Ett utbud som ska tillgodose efterfrågan för såväl regionens näringsliv och de bosatta som för dem som vill besöka länet. Det är viktigt att följa utvecklingen av bolagets ekonomi och vilka åtgärder som genomförs för en stabil ekonomisk utveckling.

Stockholmslinjen trafikeras numera endast av ett flygbolag, BRA, till Bromma. Detta efter att SAS i augusti slutat med trafik till och från Kalmar. Flygplatsen har även under 2023 fått i uppdrag från Trafikverket att vara beredskapsflygplats och det finns ständigt personal i beredskap. Under maj 2023 har Försvarmakten genomfört en stor övning där flygplatsen varit en central del i övningens genomförande. Den flygplatsutredning som regeringen tillsatt gällande ansvar för flygplatserna i Sverige föreslår att Swedavia övertar ägandet av Kalmar Öland Airport.

För att långsiktigt säkerställa en viktig infrastruktur och samhällsviktig verksamhet så föreslår regeringen inför 2024 en permanent höjning av det statliga bidraget för driftstöd till de icke statliga flygplatserna.

Nationell samverkan ambulansflyg

År 2015 tog samtliga landsting och regioner beslut om förbundsordning för Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg (KSA) som bildades i januari 2016. Förbundets ändamål är att för medlemmarnas räkning tillhandahålla ambulansflyg. Förbundet ska bland annat upphandla, äga och finansiera egna ambulansflyg, samordna beställningar och genomförande av flygambulanstjänst samt tillhandahålla sjukvårdspersonal. Investeringarna i flygplanen finansieras genom lån från medlemmarna efter andelstal. Landstingsfullmäktige tog därför i mars 2017 beslut om att låna ut ett maximalt slutbelopp på 16,7 mnkr där lånet finansieras genom ianspråktagande av Region Kalmar läns likviditet. Slutbetalning gjordes under 2021. I enlighet med villkoren i "Låneram – kreditiv" ska Svenskt Ambulansflyg senast den 30 november varje år tillställa uppgift om ränta som erhålls för aktuellt år.

En särskild avgift betalas varje år som fördelas mellan medlemmarna utifrån yta och invånarantal. Efter beslut i förbundsfullmäktige pågår en översyn av förbundsordningen och den ekonomiska fördelningsmodellen, med målsättning förändrad modell inför 2025.

Medlemsavgift Samordningsförbundet

Samordningsförbundet i Kalmar län bildades 2005. Förbundet är ett kommunalförbund där medlemmar är Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Region Kalmar län samt länets tolv kommuner. Samordningsförbundets uppdrag består i finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet, för att om möjligt implementeras i egen organisation, dvs. skapa förutsättningar så att samhällets resurser används på ett bättre sätt och till större nytta för den enskilde invånaren i Kalmar län.

Samordningsförbundets intäkter styrs av Försäkringskassans tilldelning av statens medel till förbundet. Försäkringskassan svarar för halva kostnaden, regionen för en fjärdedel och kommunerna tillsammans för en fjärdedel.

Avgiften för regionen uppgår för 2024 till 4,1 mnkr ■

Resultatbudget

Resultatbudgeten visar nettokostnaderna för samtliga verksamheter och hur dessa finansieras genom skatteintäkter och finansnetto. Summan av dessa poster utgör årets resultat för respektive år under planperioden.

Budgeterat resultat för 2024–2026 uppgår till -177 mnkr, 266 mnkr och 140 mnkr. Det finansiella målet om att resultatet respektive år ska uppgå till minst 2 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning nås inte för 2024 och 2026. Regionens resultat för 2023 och 2024 belastas av pensionskostnader som främst beror på den höga inflationen. Då effekten är betydande och medför en stor kostnadsbelastning disponeras RUR. Prognostiserat balanskravsresultat 2023 uppgår till -228,9 mnkr. Eftersom de ökade pensionskostnaderna väntas minska när inflationen återgår till mer normala nivåer kommer underskottet att kunna återställas under 2025. Budgeterat balanskravsresultat uppgår för 2024 och 2025 till 0 mnkr respektive 37 mnkr. För 2026 råder i nuläget en stor osäkerhet och i den ekonomiska beräkningen har hänsyn bland annat tagits till kostnadsökning avseende drift av nya tåg.

RESULTATBUDGET | mnkr

	2024	2025	2026
Ramar styrelse och nämnder	-7 121	-7 133	-7 131
Ram regionsjukvård, läkemedel	-1 947	-2 042	-2 137
Indexuppräkning, effektiviseringar, finansiell resurs	-611	-624	-987
	-9 679	-9 798	-10 255
Pensioner	-263	-260	-254
Patientförsäkringar	-29	-29	-29
Avskrivningar	-380	-405	-475
Riktade statsbidrag	345	305	305
Verksamhetens nettokostnader	-10 006	-10 187	-10 707
Finansiering			
Skatter, utjämning och generella statsbidrag	10 230	10 537	10 864
Finansiella intäkter	103	103	103
Finansiella kostnader	-505	-188	-121
Summa finansiering	9 829	10 453	10 847
Budgeterat resultat	-177	266	140
Finansiellt mål 2 procent	205	211	217
Procent	-1,7%	2,5%	1,3%
Disponering av resultatutjämningsreserv	177		
Återställning av beräknat negativt balanskravsresultat	0	-229	0
Budgeterat balanskravsresultat	0	37	140

Driftramar

Regionstyrelsen och nämndernas ramar för 2024 uppgår till 7 121,2 mnkr exklusive köpt vård, läkemedel och avskrivningar. Driftramarna per styrelse och nämnder är i fastvärde 2023 d.v.s. exklusive indexuppräknings och effektiviseringar.

DRIFTRAMAR PER FÖRVALTNING OCH NÄMNDER | mnkr

	2024 Budget	2025 Plan	2026 Plan
Regionstyrelsen			
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen	-3 301,9	-3 313,5	-3 323,5
Primärvårdsförvaltningen, exklusive Hälsoval	-157,0	-157,0	-157,0
Psykiatriförvaltningen	-488,9	-488,9	-488,9
Folktandvården	-129,2	-129,2	-129,2
IT-förvaltningen	-380,0	-380,0	-380,0
Regionservice	-530,6	-530,6	-519,3
Regionrevisionen	-4,7	-4,7	-4,7
Centralt administrerad verksamhet			
Förtroendevalda	-43,1	-43,1	-43,1
Regiondirektörens stab	-195,0	-195,0	-195,0
Beställd vård	-885,7	-885,7	-885,7
Övrig centraladministrerad verksamhet*	-137,1	-137,1	-137,1
Summa Regionstyrelsen	-6 253,2	-6 264,8	-6 263,5
Regionala utvecklingsnämnden			
Regionala utvecklingsförvaltningen	-181,6	-181,6	-181,6
varav bildning	-47,4	-47,4	-47,4
varav kultur	-82,4	-82,4	-82,4
Summa Regionala utvecklingsnämnden	-181,6	-181,6	-181,6
Kollektivtrafiknämnden			
Kalmar Länstrafik	-686,4	-686,4	-686,4
Totalt	-7 121,2	-7 132,8	-7 131,5
Ram köpt vård	-757,2	-792,2	-827,2
Ram läkemedel	-1 189,4	-1 249,4	-1 309,4
Indexuppräkning, effektivisering samt finansiell resurs	-611,4	-623,8	-986,5
	-9 679,2	-9 798,2	-10 254,6
* i övrig centraladministrerad verksamhet ingår bland annat vissa läkemedelskostnader, arbetsgivarfinansierade utbildningar, fackliga företrädare, utomlandsvård, regionövergripande avtal och avgifter			

Verksamhets- och ramförändringar

Bakgrund

I regionplan 2023–2025 beslutades om ramförstärkningar och verksamhetsförändringar inom prioriterade områden med 57,3 mnkr för planperioden.

SAMMANSTÄLLNING REGIONPLAN 2023–2025 | mnkr

i mnkr	2023	2024	2025
Nära vård och hälsofrämjande insatser	12,30	12,30	12,30
Digital omställning i hälso- och sjukvården	4,00	4,00	4,00
God och nära vård	5,00	5,00	5,00
En av Sveriges bästa arbetsplatser	30,00	30,00	30,00
Övrigt	6,00	6,00	6,00
Summa	57,30	57,30	57,30

Beslutade verksamhetsförändringar avser prioriterade områden såsom nära vård, digital omställning, och goda arbetsvillkor. Utöver de satsningar som beslutats i tidigare regionplaner kring medveten och jämställd lönebildning så avsattes 30 mnkr till regionens dygnetrunt- verksamheter.

I regionplanen 2022-2024 beslutades om nya satsningar till 2024 med ytterligare 8,4 mnkr. 1,4 mnkr avser införandet av screening för tjock- och ändarmscancer och 2 mnkr till bastjänstgöring. I samband med att allmäntjänstgöringen (AT) tas bort kommer i stället alla läkare att genomgå en inledande tjänstgöringsdel som benämns bastjänstgöring (BT).

Region Kalmar län ska ha en medveten och jämställd lönebildning där långsiktighet står i fokus. Lönen ska stimulera till förbättringar av verksamhetens effektivitet, produktivitet och kvalitet. För 2024 finns ytterligare 5 mnkr beslutat.

Andra pågående satsningar är uppbyggandet av PET-CT verksamhet som beräknas vara klart 2026-2027. 4 mnkr till rekrytering av läkare har hittills beslutats för ändamålet. En översyn av onkologin som inneburit resursförstärkning pågår inför att ombyggnation inkluderande en ny strålbehandlingsenhet är klart.

Ram- och verksamhetsförändringar 2024–2026

Nedan beskrivs ram- och verksamhetsförändringar för varje prioriterat område för planperioden. Sammanfattningsvis uppgår förändringarna till 0 mnkr för 2024, 11,6 mnkr för 2025 samt 21,6 mnkr för 2026.

Byggnation för en ny rättspsykiatri pågår i Västervik och beräknas att vara klar 2025. Under 2024 och 2025 kommer rekrytering och färdigställande för att kunna bedriva full verksamhet att ske. I takt med att verksamheten kommer i

gång kommer kostnaden för externa vårdplatser att reduceras och möjligheter att sälja vårdplatser ökar.

Omfördelningar i budgeten blir då aktuellt.

På anledning av det ekonomiska läge som regionen befinner sig i är resurstillskotten främst kopplade till målet om långsiktig god ekonomisk hushållning.

SAMMANSTÄLLNING REGIONPLAN 2024-2026 | mnkr

i mnkr	2024	2025	2026
Stabila budgetförutsättningar	0,0	10,0	20,0
God och nära vård	0,0	1,6	1,6
Summa	0,0	11,6	21,6

STABILA BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR | mnkr

i mnkr	2024	2025	2026
Införande budgetmodell hälso- och sjukvårdsförvaltningen	0,0	10,0	20,0
Summa	0,0	10,0	20,0

Införandet av hälso- och sjukvårdsförvaltningens budgetmodell fortgår och följs noggrant över tid. Totalt har i tidigare regionplaner beslutats om budgetmedel motsvarande 120 mnkr. Inför 2025 beslutas om 10 mnkr och för 2026 ytterligare 10 mnkr.

GOD OCH NÄRA VÅRD | mnkr

i mnkr	2024	2025	2026
Screening tarmcancer	0,0	1,6	1,6
Summa	0,0	1,6	1,6

Screening för tjock- och ändarmscancer införs successivt under planperioden och ska vara fullt uppbyggt 2026. Totalt har i tidigare planer beslutats om 4,3 mnkr. För 2025 beslutas om ytterligare 1,6 mnkr. Även organiserad testning för prostatacancer ska införas efter genomfört pilotprojekt som görs inom sydöstra sjukvårdsregionen. I takt med att ny screening införs ska kostnader för införande och drift värderas. Utöver det ska en bedömning göras av var i det nya sjukvårdssystemet det ska utföras ■

Kassaflödesanalys och balansbudget

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen visar hur likviditeten förändras under planperioden. Här redovisas in- och utbetalningar till skillnad från resultatbudgeten där intäkter och kostnader redovisas.

Balansbudget

Balansbudgeten visar regionens förväntade tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder respektive år.

Anläggningstillgångarna består av aktier, långfristiga fordringar, inventarier och fastigheter. Förändringen under perioden orsakas av nya investeringar samt beräknade avskrivningar.

Omsättningstillgångarna består av förråd, kortfristiga fordringar, placerade pensionsmedel och likvida medel. Förutom förändringen av likvida medel påverkas omsättningstillgångarna av avkastningen på pensionsmedel samt förändringar i skattefordringar på staten.

Förändringen av *eget kapital* motsvarar budgeterat resultat respektive år.

Avsättningen för pensioner ökar årligen till största delen beroende på värdesäkring och nyintjänad förmånsbestämd ålderspension.

Långfristiga skulder avser erhållna investeringsbidrag som fördelas linjärt i likhet med avskrivningstiden på aktuella objekt.

Kortfristiga skulder består bland annat av leverantörsskulder, semesterlöneskuld samt skuld till personal för outtagen kompensationsledighet och för den avgiftsbestämda delen i pensionsavtalet. Förändringarna under planperioden beror på beräknade nivåer för den avgiftsbestämda delen ■

Investeringar

Fastigheter

Region Kalmar län planerar och genomför omfattande fastighetsinvesteringar i både ny-, till- och ombyggnationer. Det är väsentligt hur vårdens lokaler utformas för att dessa ska bidra till vårdens effektivitet. Byggnaderna planeras och byggs utifrån ett hållbarhetsperspektiv, flexibla och förändringsbara, för att kunna möta framtida krav. Den stora volym av lokalförändringsbehov som framförs, tillsammans med de objekt som är i planerings- och byggskede, kräver kvalificerade resurser i en omfattning som är problematisk att rekrytera såväl som att köpa i en bristyrkesbransch.

Fastighetsinvesteringar

Kalkyler inför inriktningsbeslut av nya fastighetsinvesteringar inkluderar en större osäkerhetsfaktor på grund av det osäkra världsläget med höga energi- och materialpriser och svårigheter att få konkurrenskraftiga, jämförbara anbud. Byggindex avviker väsentligt från landstingsprisindex, LPIK. Eventuella avvikelser från fastighetsprojektens beslutade budgetramar lyfts på projektens styrgrupper och redovisas i projektberättelsen, som presenteras i samband med delårs- och årsbokslut.

Investeringsutgifter för byggnationer för de kommande tre åren uppgår till 2,6 mdkr inklusive konstnärlig utsmyckning 18,9 mnkr och verksamhetsutrustning 168,9 mnkr. På grund

av ändrade ekonomiska förutsättningar är några fastighetsinvesteringar med inriktningsbeslut vilande. Vid länsjukhuset i Kalmar avser det projekten Ombyggnad av hus 48, arbets- och fysioterapi och Ombyggnad för Teleservice hus 01, Vallmon 17. Vid Västerviks sjukhus avser det projektet Ombyggnad för sprutbytesmottagning, hus 12, och vid Oskarshamns sjukhus projektet Ombyggnad för IT, hus 02. Projektet Ombyggnad av behandlingsbad, vid hälsocentralen i Vimmerby, är också vilande. Förstudien uppdateras för projektet Nybyggnad för medicinsk andningsoxygen, LOX-tank, vid länsjukhuset i Kalmar. Ny behovsanalys tas fram för projektet Ombyggnad för akutmottagningen, hus 19, vid länsjukhuset i Kalmar.

Samtliga förstudier genomför Regionservice i samarbete med berörda förvaltningar. Beslut om förstudier fattas av Regionstyrelsen för fastighetsinvesteringar som bedöms överstiga 10 mnkr.

Nedan redogörs för tillkommande fastighetsinvesteringar inom planperioden.

Utökning av MR-kamera, radiologiska kliniken, hus 21, Västerviks sjukhus

Regionfullmäktige beslutade i juni 2023 att fortsätta processen för utökning av MR-kamera och tillbyggnad av radiologiska kliniken, hus 21, vid Västerviks sjukhus. I syfte att kunna erbjuda

medborgare MR-undersökningar inom relevant tid sker en utbyggnad för en 3-Teslakamera. Beslutsvärde 2023 uppgår till 22,1 mnkr.

Interventionsrum Radiologiska kliniken, hus 11, Västerviks sjukhus

Regionfullmäktige beslutade i juni 2023 att fortsätta processen för ombyggnad av interventionsrum på Radiologiska kliniken, hus 11 vid Västerviks sjukhus. Periferangiolog moderniseras och renoveras i samband med utbyte av radiologisk utrustning. Beslutsvärde 2023 uppgår till 14,7 mnkr.

Länsgemensamt regionarkiv och regionövergripande serverhall, hus 47, länssjukhuset i Kalmar

Regionfullmäktige tog i juni 2023 ett förnyat inriktningsbeslut och ett genomförandebeslut att fortsätta processen för nybyggnad av lokaler för länsgemensamt arkiv och regionövergripande serverhall. Hela byggnaden upphandlas i en entreprenad och byggs i en etapp. Inflyttning i byggnaden kommer att ske i två etapper. Angelägenhetsgraden för IT är hög och därav prioriteras inflyttning av denna verksamhet i etapp 1. Verkställighetsbeslut för etapp 2 fattas av regiondirektören. Beslutsvärde 2023 för etapp 1 uppgår till 196,8 mnkr och för etapp 2 till 57 mnkr.

Försörjningsbyggnad, hus 20, Oskarshamns sjukhus

Efter genomförd förstudie har underlag för inriktningsbeslut tagits fram avseende nybyggnad av försörjningsbyggnad, hus 20, vid Oskarshamns sjukhus. För att säkra framtida redundans och robusthet för nya MR-kameror och restaurang samt övriga sjukhusets funktioner föreslås en ny försörjningsbyggnad uppföras och infrastrukturen förstärkas för att ge en säker och tillförlitlig vård. Beslutsvärde 2023 enligt förstudien uppgår till 43,4 mnkr.

Folk tandvård och hälsocentral, Stora Trädgårdsgatan, Västervik

Efter genomförd förstudie har underlag för inriktningsbeslut tagits fram avseende nybyggnad av lokaler för folk tandvården samt ombyggnad och en utökning av yta för hälsocentralen Stora Trädgårdsgatan i Västervik. En modern och samtida hälsocentral skapas genom flexibla och funktionella lokaler för patientcenterad och samordnad vård. Folk tandvården i en egen byggnad ger möjligheter för hälsocentralen att genom samlokalisering uppnå närhet och snabbhet i bedömningen och därmed en patientsäker vård. Beslutsvärde 2023 enligt förstudien uppgår till 145,2 mnkr.

Tekniska reinvesteringar

En väl fungerande teknisk infrastruktur är en förutsättning för att kunna bedriva en säker och effektiv vård. Genom kontinuerlig reinvestering inom varje planperiod kan vårdens försörj-

ningsbehov säkras samtidigt som rekommendationer enligt MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, säkerställs på ett önskvärt sätt. Investeringsramen under planperioden uppgår till 105,3 mnkr.

Reinvesteringar, planerat underhåll

Planerat underhåll syftar till att vidmakthålla en byggnads funktion och omfattar åtgärder på mark, byggnad utvändigt, byggnad invändigt och tekniska installationer. Fastighetsbeståndet är till stora delar ålderstiget och behovet av underhåll är stort. För att möta behovet beslutade Landstingsfullmäktige att från och med år 2019 öka den årliga ramen för planerat underhåll till en nivå på cirka 140 kr/m². Detta möjliggör att bibehålla fastighetsbeståndets värde och minska antal akuta åtgärder. En ny fastighetsinventering har påbörjats för att uppdatera underhållsbehoven. Investeringsramen under planperioden uppgår till 197,0 mnkr.

Energiplan

Energiplanen beskriver Region Kalmar läns plan för att uppfylla lagkrav på energieffektiviseringar enligt EU:s direktiv. Energieffektivisering har genomförts med goda resultat och fortsatta åtgärder är beslutade i en förnyad energieffektiviseringsplan till 2030. Huvudåtgärder är fortsatt utbyggnad av solcellspaneler för att öka egenproduktionen av el, utbyte av äldre belysningsystem till LED-armaturer med närvarostyrning, utbyte av fläktar, pumpar och ventilationsaggregat samt en utveckling av energioptimeringen genom befintliga digitala övervakningssystem. Investeringsramen under planperioden uppgår till 39,8 mnkr.

Fysisk tillgänglighet

Gällande regler för tillgänglighet grundar sig i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Fysisk tillgänglighet i lokaler och utemiljö föreskrivs i Plan- och bygglagen och i Plan- och byggförordningen. Dessutom ingår tillgänglighet i Diskrimineringslagen. Även Arbetsmiljölagen ställer krav på tillgänglighet i arbetsmiljöer.

I alla aktuella byggnationer inarbetas full tillgänglighet enligt lagar och regelverk. I stora projekt används en certifierad tillgänglighetskonsult för att granska ritningar inför bygglov.

Region Kalmar län har inventerat och vidtagit åtgärder enligt Lagen om enkelt avhjälpna hinder. En del brister kvarstår eftersom kraven höjts och förändring skett i bedömning av vilka åtgärder som anses som rimliga och enkelt avhjälpna. En uppdaterad inventering har genomförts och en åtgärdsplan har tagits fram. Investeringsramen för fysisk tillgänglighet beräknas under planperioden uppgå till totalt 31,5 mnkr.

Konstnärlig utsmyckning

Vid nybyggnation eller större ombyggnationer av egna eller hyrda lokaler har Region Kalmar län ansvar för att lokalerna

utsmyckas. För egenägda lokaler reserveras en procent av byggkostnaden i större projekt för konstnärlig utsmyckning av allmänna ytor. Vid förhyrning eller större ombyggnation av förhyrda lokaler anslås medel efter särskilt beslut. Investeringsramen för konstnärlig utsmyckning beräknas under planperioden uppgå till totalt 18,9 mnkr.

Externa lokaler

Behandlingsbad, Kalmar

Region Kalmar län har tillsammans med Kalmar kommun genomfört en upphandling i konkurrenspräglad dialog gällande byggkoncession och nyttjanderätt för en ny bad- och friskvårdsanläggning i Kalmar. Anläggningen uppförs och ska drivas av företaget Kunskapsporten AB. Avtal tecknades mellan Kunskapsporten, Region Kalmar län och Kalmar kommun i september 2021.

De utrymmen regionen kommer att nyttja i anläggningen innehåller en rehabbassäng med biutrymmen samt anläggningens gemensamma entréer, korridorer och trapphus. Region Kalmar län kommer att bemanna rehabbassängen med egen personal.

Byggnation och projektering pågår. Idrifttagande av anläggningen planeras till hösten 2025. Rehab- och habiliteringsverksamheten är för närvarande förlagd till bassänger i Borgholm och vid Äventyrsbadet i Kalmar.

Hälsocentral och folktandvård, Norrliden, Kalmar

Anskaffning av lokaler för hälsocentral och folktandvård i Norrliden i Kalmar sker genom hyresvärdsupphandling i konkurrenspräglad dialog. Upphandlingsprocessen pågår. Lokalerna planeras stå klara för inflyttning under 2027.

Behovsanalyser och förstudier

Lokalstrategiplaner för länets tre sjukhus anger inriktningen för framtida fastighetsinvesteringar med ett tidsperspektiv om cirka 30 år och uppdateras cirka vart femte år. Planerna är en sammanställning av aktuella verksamheters förväntade framtida behov med logistiska krav samt befintliga byggnaders möjligheter att tillgodose responderande lokalbehov. Det samlade greppet över behov och disponering av tomt och byggnader visar hur planering och genomförande av ny-, om- och tillbyggnader kan ske på ett systematiskt sätt inom respektive fastighet.

Lokalstrategiplan Västerviks sjukhus

Uppdatering av lokalstrategiplanen för Västerviks sjukhus pågår. Verksamhetsdialoger och skissarbete är genomförda. Gestaltning av framtida nybyggnationer har utformats utifrån aktuell vårdbyggnadsforskning och evidensbaserade konceptprogram tillsammans med sjukhusets förväntade utveckling. Verksamheternas placering tar avstamp i modern sjukhuslogistik för nära samband och effektiva processer.

Övriga aktuella förstudier

Nedan redovisas ett antal övriga objekt med hög prioritet, där fortsatt process kommer pågå under planperioden.

- Nybyggnad för centrallager inklusive lokaler för sterilt gods, beredskapslager och sjukhusförråd, länssjukhuset i Kalmar.
- Uppdatering av lokalstrategiplan för länssjukhuset i Kalmar tillsammans med prioriterade förstudier såsom exempelvis sammanhållen lab.
- Reinvesteringar med byggpåverkan inom radiologiska klinikerna.
- Ny-, om- och tillbyggnad för radiologen, länssjukhuset i Kalmar enligt lokalstrategiplan 2016.
- Kortsiktig till- och ombyggnad för lokalisering av magnetkameror, länssjukhuset i Kalmar.

Inventarier (bilaga 5 B)

Investeringsutgifter för inventarier uppgår till 728,5 mnkr under planperioden. I budgeten ingår årliga anslag för återinvestering när det gäller röntgen- och laborieutrustning, ambulanser, övrig medicinteknisk utrustning, tekniska hjälpmedel, IT-utrustning samt förvaltningarnas anslag för ospecificerade inventarier och utrustning.

För större investeringar vad gäller röntgen- och laborieutrustning tar hälso- och sjukvården fram långsiktiga planer för åter- och nyinvestering.

Bredbandsutbyggnad

En regional investeringsmodell arbetades fram och 50 mnkr avsattes inför regionplanen 2021–2023 för att påskynda utbyggnaden av bredband. Regionala utvecklingsnämnden har beslutat om 48,4 mnkr i stöd till 25 utbyggnadsprojekt. Uppskattad tid för utbyggnadsprojekt är 18–24 månader varför stora delar av utbetalningarna kommer att ske under 2024 ■

Långsiktig inriktning och mått

Region Kalmar läns långsiktiga inriktning	Mått	Målvärde 2024	Långiktigt målvärde
God ekonomisk hushållning	Respektive årsresultat ska uppgå till minst 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.	0 % *	2 %
	Investeringar ska finansieras utan extern upplåning	Ja	Ja

* På grund av den ekonomiska utvecklingen görs i år ett avsteg från överskottsmålet om två procent.

Uppdrag till regiondirektören att under planperioden 2024-2026:

- Utredda förutsättningarna för att införa nya kontaktsätt och en ökad kontinuerlig samverkan mellan primärvården, specialistvården och den berörda invånaren
- Utredda förutsättningarna för vilka områden som kan rymmas inom första linjens gynekologi
- Redovisa förslag på ny frisktandvårdsmodell inom folk-tandvården så att den mer speglar principen om vård efter behov.
- Redovisa förslag till utvecklad modell för beräkning av självfinansieringsgraden så att den bättre beskriver kollektivtrafikens finansiering.
- Utredda behovet av yrkesutbildningar, inom bristyrken, på motsvarande gymnasienivå och som lämpar sig att bedrivs av regionens folkhögskolor
- Införa en gemensam introduktion för gruppen undersköterskor.
- Utredda hur seniora medarbetares kompetens tas om hand för att till exempel kunna vara handledare och mentorer.
- Utredda förutsättningar för införande av fria arbetsskor i vårdnära yrken.

Uppdrag beslutade i tidigare regionplan med redovisning under 2023-2025

- 23/01 Under planperioden redovisa tidsatta, prioriterade aktiviteter för länets folkhälsoarbete.
- 23/07 Utifrån Samsjuklighetsutredningens (SOU 2021:93) förslag redovisa behov av nya arbetssätt och aktiviteter avseende insatser för personer med samsjuklighet. Arbetet ska ske i nära samverkan med länets kommuner.

The background is a vibrant red with several large, overlapping circles in a lighter, peachy-orange hue. A prominent heart shape, also in the darker red, is centered on the page. The word "Bilagor" is written in white, sans-serif font within the heart.

Bilagor

	2024 Budget	2025 Plan	2026 Plan
Regionstyrelsen			
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen	-3 301,9	-3 313,5	-3 323,5
Primärvårdsförvaltningen, exklusive Hälsoval	-157,0	-157,0	-157,0
Psykiatriförvaltningen	-488,9	-488,9	-488,9
Folktandvården	-129,2	-129,2	-129,2
IT-förvaltningen	-380,0	-380,0	-380,0
Regionservice	-530,6	-530,6	-519,3
Regionrevisionen	-4,7	-4,7	-4,7
<i>Centralt administrerad verksamhet</i>			
Regiondirektörens stab	-195,0	-195,0	-195,0
Förtroendevalda	-43,1	-43,1	-43,1
Beställd vård	-885,7	-885,7	-885,7
Övrig centraladministrerad verksamhet	-137,1	-137,1	-137,1
Summa	-6 253,2	-6 264,8	-6 263,5
Regionala utvecklingsnämnden			
Regionala utvecklingsförvaltningen	-181,6	-181,6	-181,6
<i>varav bildning</i>	-47,4	-47,4	-47,4
<i>varav kultur</i>	-82,4	-82,4	-82,4
Summa	-181,6	-181,6	-181,6
Kollektivtrafiknämnden			
Kalmar Länstrafik	-686,4	-686,4	-686,4
Summa	-7 121,2	-7 132,8	-7 131,5
Köpt vård	-757,2	-792,2	-827,2
Läkemedel	-1 189,4	-1 249,4	-1 309,4
Indexuppräknningar, effektiviseringar mm	-609,4	-621,8	-984,5
Finansiell resurs	-2,0	-2,0	-2,0
Summa	-9 679,2	-9 798,2	-10 254,6
Riktade statsbidrag	345,0	305,0	305,0
Pensionsutbetalningar	-262,7	-259,6	-253,5
Patientförsäkring	-28,8	-28,8	-28,8
Avskrivningar	-380,0	-405,0	-475,0
Verksamhetens nettokostnader	-10 005,7	-10 186,5	-10 706,9
Skatteintäkter och finansnetto			
Skatteintäkter	7 032,0	7 352,0	7 644,0
Kommunalekonomisk utjämning och generella statsbidrag	2 278,0	2 265,0	2 300,0
Statsbidrag läkemedel	920,0	920,0	920,0
<i>Finansiella intäkter</i>			
Ränteintäkter	1,5	1,5	1,5
Avkastning pensionsmedel	101,7	101,7	101,7
<i>Finansiella kostnader</i>			
Värdesäkring pensionsskulden	-504,6	-187,6	-120,6
Summa skatteintäkter och finansnetto	9 828,6	10 452,6	10 846,6
Summa resultat	-177,1	266,0	139,7
Resultatmål 2 procent	204,6	210,7	217,3

	2024	2025	2026
Regionstyrelsen	6 253 180	6 264 780	6 263 480
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen			
Utgångsläge	3 300 468	3 300 468	3 300 468
Förändringar regionplan 2022-2024			
Screening tarmcancer	1 400	1 400	1 400
Förändringar regionplan 2024-2026			
Budgetmodellen - övriga kostnader DC	0	10 000	20 000
Screening tarmcancer	0	1 600	1 600
Ram efter förändringar	3 301 868	3 313 468	3 323 468
Primärvårdsförvaltningen exklusive Hälsoval			
Utgångsläge	156 997	156 997	156 997
Ram efter förändringar	156 997	156 997	156 997
Psykiatrförvaltningen			
Utgångsläge	488 929	488 929	488 929
Ram efter förändringar	488 929	488 929	488 929
Folktandvården			
Utgångsläge	129 247	129 247	129 247
Ram efter förändringar	129 247	129 247	129 247
IT-förvaltningen			
Utgångsläge	379 957	379 957	379 957
Ram efter förändringar	379 957	379 957	379 957
Regionsservice			
Utgångsläge	530 563	530 563	530 563
Förändringar Regionplan 2022-2024			
Utbyte textilier - justerad tidplan	0	0	-11 300
Ram efter förändringar	530 563	530 563	519 263
Regionrevisionen			
Utgångsläge	4 675	4 675	4 675
Ram efter förändringar	4 675	4 675	4 675
Centraladministrerad verksamhet			
Regiondirektörens stab			
Utgångsläge	194 954	194 954	194 954
Ram efter förändringar	194 954	194 954	194 954
Förtroendevalda			
Utgångsläge	43 125	43 125	43 125
Ram efter förändringar	43 125	43 125	43 125
Beställd vård			
Utgångsläge	885 736	885 736	885 736
Ram efter förändringar	885 736	885 736	885 736

	2024	2025	2026
Övrig verksamhet			
Utgångsläge	130 130	130 130	130 130
Förändringar regionplan 2022-2024			
Bastjänstgöring	2 000	2 000	2 000
Jämställda löner	5 000	5 000	5 000
Ram efter förändringar	137 130	137 130	137 130
Regional utvecklingsnämnd	181 599	181 599	181 599
Regional utvecklingsförvaltning	181 599	181 599	181 599
varav bildningsverksamhet	47 350	47 350	47 350
varav kulturverksamhet och organisationsstöd	82 365	82 365	82 365
Ram efter förändringar	181 599	181 599	181 599
Kollektivtrafiknämnd	686 392	686 392	686 392
Kalmar länstrafik	686 392	686 392	686 392
Ram efter förändringar	686 392	686 392	686 392

BILAGA 3, KASSAFLÖDESUDGET | mnkr

	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	-334,4	-177,1	266,0	139,7
+ ej likviditetspåverkande avskrivningar	370,0	380,0	405,0	475,0
+ ej likviditetspåverkande avsättningar	725,0	925,5	312,8	132,9
+/- justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-339,4	105,2	-22,5	-93,4
Medel från den löpande verksamheten	421,1	1233,6	961,4	654,3
Investeringsverksamhet				
Immateriella anläggningstillgångar	-6,0	-13,0	-13,0	-13,0
Byggnader	-674,9	-1080,6	-903,3	-573,4
Inventarier	-178,4	-190,3	-244,0	-255,2
Finansiella anläggningstillgångar	-4,9	-5,0		
Medel från investeringsverksamheten	-864,2	-1288,9	-1 160,3	-841,6
Finansieringsverksamhet				
Ökn(+)/minskn(-) av långfristiga skulder	3,6			
Ökn(-)/minskn(+) av långfristiga fordringar	12,2			
Medel från finansieringsverksamheten	15,8			
Förändring likvida medel	-427,3	-55,3	-198,9	-187,4
Likvida medel vid årets slut	863,6	808,3	609,4	422,0

BILAGA 4, BALANSBUDGET | mnkr

	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar	4 870,4	5 779,3	6 534,6	6 901,2
Omsättningstillgångar	4 669,0	4 518,1	4 344,1	4 258,4
SUMMA TILLGÅNGAR	9 539,4	10 297,4	10 878,7	11 159,7
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital	3 418,2	3 241,1	3 507,2	3 646,9
Därav årets resultat	-334,4	-177,1	266,0	139,7
Därav resultatutjämningsreserv	188,3	11,2	11,2	11,2
Därav övrigt eget kapital	3 564,3	3 407,0	3 229,9	3 495,9
Avsättningar och skulder	6 121,2	7 056,3	7 371,5	7 512,8
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	9 539,4	10 297,4	10 878,7	11 159,7
Kassalikviditet exklusive placerade pensionsmedel, %	112,1%	96,4%	79,9%	68,4%
Soliditet exklusive pensionsförpliktelser, %	35,8%	31,5%	32,2%	32,7%
Soliditet inklusive pensionsförpliktelser, %	-1,0%	-3,1%	0,9%	3,8%

Investeringsobjekt

Fördelade på byggnader B, inventarier/ utrustning I och konstnärlig utsmyckning K	Beslutsvärde	Budgetram indexerad	Utgifter t.o.m år 2023	varav år 2023	år 2024	år 2025	år 2026
LÄNSJUKHUSET KALMAR							
Onkologi och strålbehandling							
- ny-, om- och tillbyggnad	B 391 800	420 387	146 107	75 750	122 465	97 340	54 475
- konstnärlig utsmyckning	K 3 000	3 345				1 656	1 689
- verksamhetsutrustning	I 19 900	22 068					22 068
Länsgemensamt regionarkiv och regionövergripande serverhall							
Etapp 1							
- nybyggnad hus 47	B 174 800	185 029	5 918	5 000	31 733	92 078	55 000
- verksamhetsutrustning	I 22 000	23 707			4 207	6 600	12 900
Klinisk kemi							
- ombyggnad för automationsbana hus 19	B 13 200	13 491	6 804	5 284	6 587		100
- verksamhetsutrustning	I 700	728	728	728			
CK rum IT							
- ombyggnad	B 8 800	9 090	448	448	3 642	5 000	
- verksamhetsutrustning	I 6 300	6 566			1 236	5 330	
Rivning av hus 08, 40 och 41	B 21 600	23 284	5 000	5 000	3 287	5 444	9 553
Neonatal							
- om- och tillbyggnad hus 15	B 123 700	153 587	2 432	1 500	19 855	66 300	57 300
- konstnärlig utsmyckning	K 1 200	1 512				731	781
- verksamhetsutrustning	I 18 500	23 718			342	7 309	13 010
Radiologiska kliniken							
- ombyggnad för interventionsrum hus 19	B 8 000	8 881	4 658	4 657	4 116		107
- verksamhetsutrustning	I 1 200	1 282			1 282		
OSKARSHAMNS SJUKHUS							
MR-kameror, samordnad kafeteria och restaurang							
- Till- och ombyggnad hus 01	B 137 500	144 431	25 677	12 994	61 500	41 154	14 100
- konstnärlig utsmyckning	K 1 100	1 180	249	249	468	463	
- verksamhetsutrustning	I 9 800	10 397	1 832	1 832	4 370	4 195	
Utbyggnad av mobilt fastighetsnät vid länets sjukhus							
- ombyggnad	B 27 000	27 997	13 391	13 311	14 606		
Hälsocentral, rehab och folktandvård Högsby							
- nybyggnad, etapp 1, hus 02	B 78 000	82 537	25 926	23 417	33 227	23 084	
- konstnärlig utsmyckning	K 780	828				828	
- verksamhetsutrustning	I 3 400	5 730			2 081	3 649	
MÖNSTERÅS							
- nybyggnad HC	B 136 000	170 273	1 673	1 673	30 000	75 000	49 900
- konstnärlig utsmyckning	K 1 100	1 390				609	781
- verksamhetsutrustning	I 12 700	16 259				6 091	7 806
VÄSTERVIKS SJUKHUS							
Specialistpsykiatri							
- nybyggnad, etapp 1, hus 02	B 1 215 700	1 280 397	679 016	359 346	426 983	131 031	40 367
- konstnärlig utsmyckning	K 8 400	9 076			5 776	3 300	
- verksamhetsutrustning	I 35 000	37 885			10 885	27 000	
- ombyggnad, etapp 2, hus 19							
- konstnärlig utsmyckning	B 73 130	84 430			4 200	39 421	40 809
- verksamhetsutrustning	K 600	676				676	
- verksamhetsutrustning	I 8 160	9 009				9 009	
Klinisk kemi och transfusionsmedicin							
- ombyggnad hus 11	B 65 500	69 093	7 558	7 138	40 235	21 000	300
- konstnärlig utsmyckning	K 160	169			63	106	
- verksamhetsutrustning	I 3 900	4 057			2 013	2 044	

Investeringsobjekt								
Fördelade på byggnader B, inventarier/ utrustning I och konstnärlig utsmyckning K	Beslutsvärde	Budgetram indexerad	Utgifter t.o.m år 2023	varav år 2023	år 2024	år 2025	år 2026	
Medicinkliniken								
- ombyggnad hus 20 plan 4, 5 och 6	B	94 000	100 427	33 067	20 508	58 860	7 500	1 000
- konstnärlig utsmyckning	K	870	931			931		
- verksamhetsutrustning	I	10 200	10 761	3 570	3 570	7 191		
Kvinnokliniken								
- installation av nätuttag för analgesiapparat och lustgasdestruktionsanläggning, hus 07	B	5 400	5 920	3 597	3 597	2 323		
Regionservice								
- sammanhållen administration hus 21	B	8 200	9 482	1 068	1 068	5 247	3 167	
- verksamhetsutrustning	I	1 250	1 465			855	609	
Radiologiska kliniken								
- ombyggnad för interventionsrum, hus 11	B	11 900	12 298	500	500	10 733	1 065	
- verksamhetsutrustning	I	2 800	2 890			2 890		
Radiologiska kliniken								
- utökning av MR-kamera, hus 11	B	20 600	22 031			3 096	12 780	6 155
- verksamhetsutrustning	I	1 500	1 615				1 065	550
Fysisk tillgänglighet	B	30 000	32 900	1 318	500	11 784	9 798	10 000
Laddinfrastruktur för eldrivna regionbilar vid Länssjukhuset i Kalmar och sjukhuset i Västervik								
- nybyggnation	B	15 500	15 898	1 237	1 160	13 561	1 000	100
- verksamhetsutrustning	I	1 500	1 526	500	500	1 026		
Gemensamt								
Teknikinvesteringar	B		148 788	33 530	33 530	26 528	39 791	38 939
Energiplan	B		126 401	10 847	10 847	10 728	13 501	15 150
Reinvesteringar planerat underhåll	B		262 601	65 639	65 639	64 969	69 389	62 605
Ospecificerade fastighetsförbättringar	B		74 700	5 700	5 700	15 420	26 420	27 160
OSKARSHAMNS SJUKHUS								
- nybyggnad av försörjningsbyggnad, hus 20	B	43 300	45 882			5 140	30 964	9 778
- verksamhetsutrustning	I	60	63				63	
VÄSTERVIKS SJUKHUS HC, FVT stora trädgårdsgatan								
- ombyggnad, hus 01	B	127 300	144 909			4 112	8 454	20 968
- konstnärlig utsmyckning	K	550	644					
- verksamhetsutrustning	I	17 300	20 160					
Förhyrda lokaler								
Bassäng Kalmar	I	1 200	1 268				1 268	
Summa		3 026 060	3 896 048	1 087 990	665 445	1 080 552	903 284	573 449

BILAGA 5B

INVESTERINGSBUDGET – INVENTARIER SAMT BIDRAG

TILL INFRASTRUKTUR | tkr

	Total utgift	2024	2025	2026
Specificerad utrustning				
- Röntgenplan	166 000	20 000	80 000	66 000
- Laboratorieplan DC	41 000	11 000	15 000	15 000
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen				
- Ambulanser	36 000	12 000	12 000	12 000
- Övrig medicinteknisk utrustning	148 000	38 000	40 000	70 000
IT-förvaltningen				
- IT-utrustning	123 000	41 000	41 000	41 000
- Cosmic tilläggsavtal, utveckling	39 000	13 000	13 000	13 000
Regionsservice				
- Tekniska hjälpmedel	54 000	18 000	18 000	18 000
- Centraltvätteriet Västervik	7 200	2 400	2 400	2 400
Summa för specificerad utrustning	614 200	155 400	221 400	237 400
Ospecificerade inventarier				
Psykiatriförvaltningen	4 500	1 500	1 500	1 500
Primärvårdsförvaltningen	1 800	600	600	600
Regional utvecklingsförvaltning	4 500	1 500	1 500	1 500
Folk tandvården	18 000	6 000	6 000	6 000
Kalmar länstrafik	19 500	10 500	4 500	4 500
Centraladministrerad verksamhet	4 200	1 400	1 400	1 400
Regionsservice	15 900	5 300	5 300	5 300
Summa för ospecificerade inventarier	68 400	26 800	20 800	20 800
Summa totalt för inventarier m m	682 600	182 200	242 200	258 200
Bidrag till infrastruktur				
Bredbandsutbyggnad	45 900	21 100	14 800	10 000
TOTAL	728 500	203 300	257 000	268 200

BILAGA 6, EKONOMISKT PARTISTÖD 2024

	Mandat	Grundstöd	Mandatbundet	Totalt 2024
Socialdemokraterna	24	109 500	3 093 457	3 202 957
Centerpartiet	6	109 500	773 364	882 864
Moderaterna	12	109 500	1 546 728	1 656 228
Vänsterpartiet	5	109 500	644 470	753 970
Kristdemokraterna	8	109 500	1 031 152	1 140 652
Sverigedemokraterna	12	109 500	1 546 728	1 656 228
	67	657 000	8 635 900	9 292 900

Grundas på 2023 års månadsarvode för riksdagsledamot, eftersom riksdagens arvodesnämnd ännu inte beslutat om uppräknig av arvudet 2024. Om en sådan uppräknig meddelas kommer beloppen att räknas upp enligt vad som gäller i Region Kalmar läns bestämmelser om ersättning till förtroendevalda.

Styrning och uppföljning

Regionplanen är regionens viktigaste styrdokument och anger färdriktningen på såväl kort som lång sikt. I regionplanen länkas de övergripande strategiska målen samman med den operativa verksamheten. Region Kalmar läns styrning och uppföljning består av en vision, en strategi samt fem övergripande strategiska mål.

Målstyrning

Målstyrningen sker enligt modellen *Balanserat styrkort* där mål, mått och aktiviteter processas fram inom fyra målområden, invånare och kund, verksamhet, medarbetare och ekonomi. Övergripande mål blir styrande, tydliggjorda och kommunicerade och följs upp på alla nivåer i organisationen. Ansvar för förankring av målstyrningsprocessen följer linjeorganisationen.

Enligt kommunallagen ska kommuner och regioner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Detta innebär att de finansiella målen ska vara uppfyllda och att verksamheten ska uppnå goda resultat enligt beslutade mål. Målen formuleras så att de beskriver vad som ska uppnås. Målen mäts av med mått med tillhörande målvärde som möjliggör uppföljning och analys av mål. Regionfullmäktiges mått anges i kortsiktiga och långsiktiga målvärden. Baserat på regionplanen upprättas verksamhetsplaner/styrkort för nämnder, förvaltningar, förvaltningsområde, basenheter och enheter.

Region Kalmar läns politiska organisation

Region Kalmar läns politiska organisation är uppdelad på ett regionfullmäktige, en regionstyrelse som tillika är driftsnämnd för hälso- och sjukvård, två ytterligare driftsnämnder (regionala utvecklingsnämnden och kollektivtrafiknämnden), patientnämnd, en samverkansnämnd samt ett antal utskott och beredningar, se bild på politisk organisation.

Ansvar och befogenheter

Enligt kommunallagen 6 kap. leder och samordnar regionstyrelsen förvaltningen av Region Kalmar läns angelägenheter och har uppsikt över övriga två driftsnämnders verksamhet. Nämnderna ansvarar för att verksamheten inom nämndens ansvarsområde bedrivs i enlighet med mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt i övrigt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Planering, budget och verksamhetsuppföljning

Planering- och budgetprocessen ska vara tydlig, enkel att förstå och ska utgå från en analys av omvärld, behov, ekonomi och verksamhet samt inkluderar processen för investeringar.

Regionplanen med tillhörande verksamhetsplaner syftar till att ge en strategisk inriktning i hela verksamheten och styr så att resurserna används på bästa sätt.

Struktur för Region Kalmar läns planering- och budgetprocess

Regionplanen beslutas i regionfullmäktige i november för de kommande tre åren och den är utgångspunkt för regionstyrelsen och respektive nämnds årliga verksamhetsplaner.

Förvaltningarna inom regionstyrelsen och respektive nämnd upprättar därefter årliga verksamhetsplaner och detaljbudgetar som redovisas och beslutas i regionstyrelsen och i respektive nämnd i januari för innevarande budgetår. I verksamhetsplanerna bryts regionfullmäktiges övergripande mål ned i verksamhetsmål och aktiviteter som verksamheten ska uppnå under året.

Regionstyrelsens och nämndernas verksamhet skall bedrivas inom beslutad budgetram. Inom drift- och investeringsramen har nämnderna rätt att prioritera för att nå uppsatta resultatmål.

Struktur för Region Kalmar läns uppföljning

Periodrapporter och uppföljningsrapporter

Regionstyrelsen och övriga nämnder, upprättar tre ekonomiska periodrapporter. Nämndernas periodrapporter överlämnas till regionstyrelsen för information och eventuella åtgärdande.

Region Kalmar län upprättar tre uppföljningsrapporter under året. Dessa redovisas i regionstyrelsen för information och eventuella åtgärder.

Verksamhetsberättelser och delårsrapporter

Regionstyrelsen och övriga nämnder upprättar tre verksamhetsberättelser under året.

Regionstyrelsen och övriga nämnders verksamhetsberättelser ger en övergripande och samlad uppföljning av verksamhetsplaner. De nedbrutna målen och måtten i regionstyrelsens och nämndernas verksamhetsplaner följs upp i upprättade verksamhetsberättelser. Regionstyrelsen och nämndernas verksamhetsberättelser överlämnas till respektive nämnd och till regionstyrelsen för beslut och eventuella åtgärder.

I de årliga verksamhetsberättelserna finns framtidsavsnittet som anger behov och riktning framåt. Dessa ligger till grund för planering och prioritering inför kommande regionplan.

Region Kalmar län upprättar två delårsrapporter under året som innehåller en uppföljning av samtliga nämnders verksamhetsplaner. Delårsrapporten efter första tertiet redovisas i regionstyrelsen för beslut och eventuella åtgärder. Delårsrapporten efter andra tertiet redovisas i regionfullmäktige för beslut och eventuella åtgärder. Region Kalmar läns delårsrapporter innehåller bland annat följande information:

- En sammanfattande utvärdering av regionens samtliga mål och målsättningar genom uppföljning av både ekonomi och verksamhet.
- Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under rapportperioden eller efter dennas slut.
- Upplysningar om förväntad utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning.
- Redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till budget som fastställts.
- En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen.

Årsredovisning med bokslut

Region Kalmar län upprättar en årsredovisning utifrån vad som anges i kommunallagen och lagen om kommunal bokföring och redovisning. Årsredovisningen lämnas till regionfullmäktige för beslut.

Årsredovisningen ska innehålla följande:

- En sammanfattande utvärdering av regionens samtliga mål och målsättningar genom uppföljning av både ekonomi och verksamhet.
- Översikt över verksamhetens utveckling
- Region Kalmar läns organisation
- Viktiga förhållande för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av regionstyrelsens och nämndernas verksamheter
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsutredning och resultatutjämningsreserv
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Intern kontroll

Intern kontroll handlar om att säkerställa:

- En ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- Att tillämpliga lagar, regler, riktlinjer, avtal med mera följs.

Regionstyrelsen ska se till att den interna kontrollen inom Region Kalmar län är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. I detta ligger ett ansvar för att en intern kontrollorganisation upprättas inom Region Kalmar län samt att denna utvecklas utifrån Region Kalmar läns kontrollbehov. Därvid ska förvaltningsövergripande regler och anvisningar upprättas.

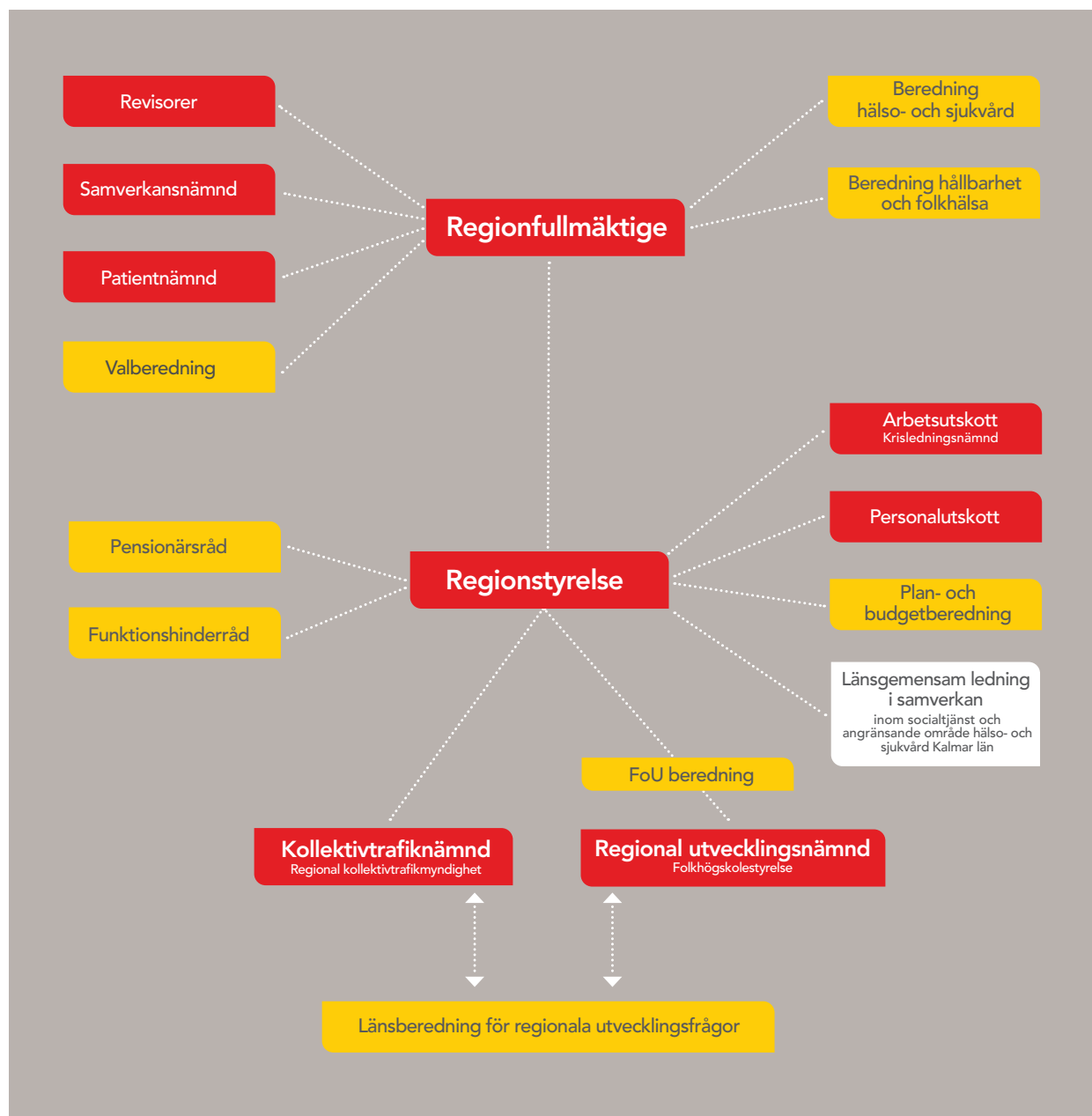
Regionstyrelsen ska med utgångspunkt från uppföljningsrapporter utvärdera Region Kalmar läns samlade system för intern kontroll. I bedömningen ingår att granska ändamålsenligheten av processen för intern kontroll samt hur tillämpningen har fungerat och vid behov föreslå förbättringsåtgärder. Om det föreligger brister, ska dessa brister beskrivas. Uppföljningen av internkontrollplanen dokumenteras i delårsrapport och verksamhetsberättelsen efter andra tertiet samt i årsredovisningen och i verksamhetsberättelser för helåret.

Avvikelser från mål och budget

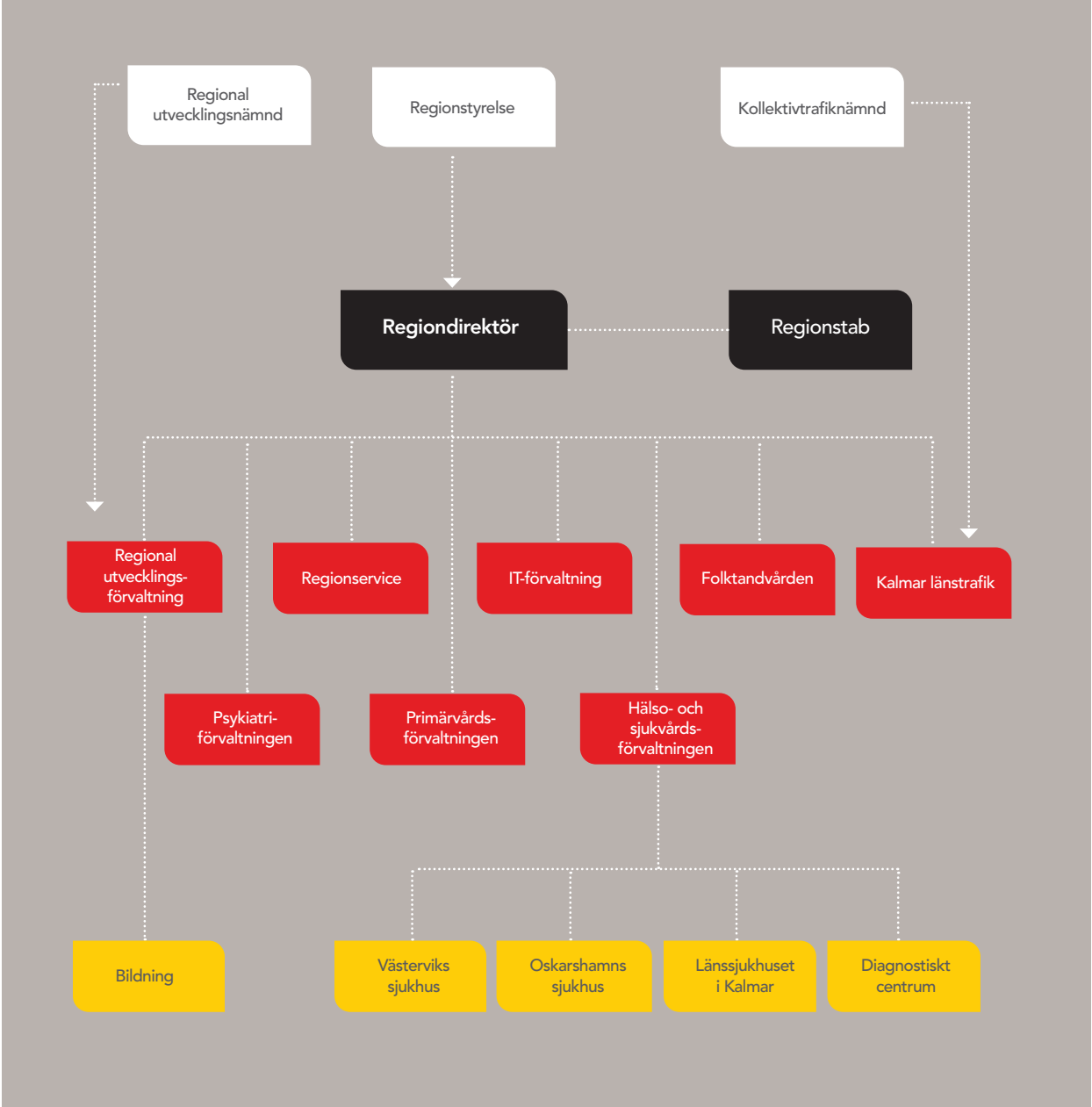
Eventuella avvikelser gentemot budget och mål ska förklaras i verksamhetsberättelser, delårsrapporter och årsredovisning. Regionstyrelsen kan fatta särskilda beslut om åtgärder med anledning av redovisade avvikelser gentemot budget ■

Politisk organisation | Region Kalmar län

Verksamhetsorganisation | Region Kalmar län

Region Kalmar län

Box 601, 391 26 Kalmar • Telefon 0480-840 00 • regionkalmar.se